

3. etv.

Diplom

N. Makartsev

**KÄITISE
KEHAKULTUURI-
KOLLEKTIIV**

Eesti Riiklik Kirjastus

Tallinn 1950

X-18345

N. MAKARTSEV

KÄITISE KEHAKULTUURIKOLLEKTIIV

(AUTORI PARANDUSTE JA TÄIENDUSTEGA)

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1950 TARTU

Käesolevas brošüüris kirjeldatakse, kuidas asutada kehakultuurikollektiiv ja kuidas peavad töötama selle juhtivad organid. Brošüüri vastavais peatükkides selgitatakse peamisi küsimusi kollektiivi organisatsioonilis-majandusliku, massikeskise ja kasvatustöö, samuti planeerimise, arveldamise ja aruandluse alal.

Brošüür on määratud käitiste, asutiste ja õppeasutiste kehakultuuriorganisaatorile, käitiskomitee töötajale, kehakultuurikollektiivide nõukogude esimeestele ja liikmeile, spordisektsioonide juhtidele, gruppide vanemaile ja võistkondade kaptenitele.

2

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

8163

IGAKÜLGSELT ARENDADA KEHAKULTUURI JA SPORTI

Partei ja valitsuse poolt massilise kehakultuuriliikumise arendamise ja nõukogude sportlaste meisterlikkuse tõstmise kohta antud direktiivsete juhendite täitmise käigust Üleliidulise Kehakultuuri- ja Spordikomitee poolt.

ÜK(b)P Keskkomitee võttis vastu otsuse partei ja valitsuse poolt massilise kehakultuuriliikumise arendamiseks ja nõukogude sportlaste meisterlikkuse tõstmiseks antud direktiivsete juhendite täitmise käigu kohta Üleliidulise Kehakultuuri- ja Spordikomitee poolt.

ÜK(b)P Keskkomitee märkis, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuv Kehakultuuri- ja Spordikomitee ei täida rahuldavalt partei ja valitsuse direktiivseid juhendeid kehakultuuri ja spordi alal, pole rakendanud vajalikke abinõusid massilise kehakultuuriliikumise edasiseks arendamiseks ning nõukogude sportlaste meisterlikkuse tõstmiseks.

Üleliiduline Kehakultuuri- ja Spordikomitee juhib nõrgalt kehakultuuri- ja spordiorganisatsioonide tööd ega kasuta täielikult talle antud õigust kontrollida ametiühingute vabatahtlike spordiühingute, ministriumide ja keskasutiste tegevust kehakultuuri ja spordi alal. Komitee ei juhi rahuldavalt kehakultuuri- ja sporditööd maaelanikkonna hulgas.

Õppiva noorsoo kehaline kasvatus ei ole veel vajalikul kõrgusel õppepedagoogilises protsessis. Üleliiduline Kehakultuuri- ja Spordikomitee, liiduvabariikide haridusministeeriumid, NSV Liidu Tööjureservide Ministeerium ja NSV Liidu Kõrgema

Hariduse Ministeerium juhivad nõrgalt õppiiva noorsoo kehalist kasvatust.

Paljudes kehakultuurikollektiivides ja vabatahtlikes spordiühinguis on õppe-spordi- ja kasvatustöö madalal tasemel ning aitab vähe kaasa spordimeisterlikkuse kasvule. Vähe tegeldakse noore sportlaskaadriga, mis tekitab kitsa eliitsportlaste seisuse ja takistab tõsiselt sportlike saavutuste kasvu riigis.

Kehakultuurikaadri ettevalmistamist ja tema kvalifikatsiooni tõstmist ei ole komitee rahuldavalt organiseerinud. Olemasolevat õpetajate, treenerite ja instruktorite koosseisu kasutatakse halvasti. Komitee ei astu samme kõrgemate kehakultuuri õppeasutiste ja tehnikumide võrgu laiendamiseks, olemasolevate õppeasutiste materiaal-tehnilise baasi tugevdamiseks ja neis õige õppepedagoogilise protsessi korraldamiseks. Ideelis-poliitiline kasvatustöö õppejõudude, treenerite, instruktorite ja sportlaste hulgas on organiseeritud puudulikult.

Kehakultuuri propageerimiseks ei kasutata küllaldaselt ajakirjandust, raadiot ja kino.

ÜK(b)P Keskkomitee märkis, et Kehakultuuri- ja Spordikomitee töötab nõrgalt spordiehitiste võrgu taastamise ja laiendamise alal nii linnas kui maal.

ÜAÜKN ja ametiühingute kesk-, vabariiklikud, oblasti-, vabariiku- ja kohalikud komiteed juhivad nõrgalt spordiühinguid ja kehakultuurikollektiive, ei tõmba küllaldaselt ametiühingute liikmeid kaasa kehakultuurilisele ja sportlikule tegevusele.

ÜLKNÜ Keskkomitee, paljud oblastikomiteed, kraikomiteed ja liidu vabariikide kommunistliku noorsooühingu keskkomiteed ei ole rakendanud vajalikke abinõusid noorsoo laialdaste kihtide kaasatõmbamiseks kehakultuurilisele ja sportlikule tegevusele ja „Valmis tööks ja NSV Liidu kaitseks” kompleksi normide sooritamisele.

Omistades suurt riiklikku tähtsust kehakultuuri ja spordiliikumise edasiarendamisele, kohustas ÜK(b)P Keskkomitee NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvat Kehakultuuri- ja Spordikomiteed, partei- ja nõukogude organisatsioone, ÜLKNÜ Keskkomiteed ja ÜAÜKN-i kõrvaldama otsuses märgitud puudused ja kindlustama kehakultuuri ja spordi laialdast arendamist linna- ja maaelanikkonna hulgas, vaadates kehakultuurile kui ühele tähtsaimale abinõule töötajate kommunistlikuks kasvatamiseks, nende tervisliku seisundi parandamiseks ja nõukogude rahva ettevalmistamiseks tööks ja sotsialistliku kodumaa kaitseks.

ÜK(b)P Keskkomitee arvab, et peamisiks ülesandeiks kehakultuuritöö alal on massilise kehakultuuriliikumise arendamine riigis, spordimeisterlikkuse taseme tõstmine ja sel alusel ülemaailmse esikoha saavutamine nõukogude sportlaste poolt lähimail aastail kõige tähtsamail spordialadel.

ÜAÜKN ja ametiühingute keskkomiteed on kohustatud samme astuma massilise kehakultuuri- ja sporditöö parandamiseks tööliste, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate hulgas:

organisatsiooniliselt tugevdama kehakultuurikollektiive, igati arendama ja toetama kehakultuurlaste initsiatiivi ja isetegevust, mis on suunatud õppe-spordi- ja ideelis-poliitilise kasvatustöö parandamisele ettevõtete, asutiste, traktorijaamade ja sovhooside spordisektsioonides ja kehakultuurikollektiivide võistkondades; kindlustama kõigi spordialade, eriti võimlemise, kergejõustiku, ujumise ja suusa-, uisu- ning jalgrattaspordi laialdast arendamist kehakultuurikollektiivides ja ametiühingute spordiühinguis, regulaarselt korraldama spordiõistlusi ettevõtteis, traktorijaamades ja sovhoosides ning massilist kehakultuurlaste osavõttu ühingute spartakiaadidest, kaasa tõmmates laialdasi pealtvaatajate hulki; organiseerima ühiskondlike instruktorite massilist ettevalmistamist ning kehakultuurikollektiivide ja spordiühingute instruktorite ja treenerite kvalifikatsiooni tõstmist kursustel ja seminaridel, mida korraldavad ametiühingute nõukogud kraides, oblastites ja vabariikides ja vabatahtlike spordiühingute kesknõukogud;

tagama vabatahtlike spordiühingute nõukogude õppe-kasvatustliku ja organisatsioonilis-majandusliku tegevuse igapäevase juhtimise ja neile abi osutamise ametiühingute oblasti-, vabriku- ja kohalike komiteede poolt; tugevdama kehakultuurikollektiivide ja -ühingute materaal-tehnilist baasi, kasutades kohapealseid võimalusi lihtsaimate spordiehitiste loomiseks ettevõtteis, asutistes ja tööliste ühiselamuis.

Üleliiduline Kehakultuuri- ja Spordikomitee, ÜLKNÜ Keskkomitee ja liiduvabariikide kultuurhariduslike asutiste komiteed on kohustatud tarvitusele võtma abinõusid kogu töö parandamiseks maaelanikkonna kehalise kasvatuse alal, pöörates erilist tähelepanu olemasolevate kollektiivide organisatsioonilisele tugevdamisele ja uute kollektiivide loomisele kolhoosiklubides, lugemistaredes ja rajoonide kultuurimajades. Laialdaselt tuleb arendada maal tööd „VTK” kompleksi normide sooritamise alal.

Süsteemaatiliselt on vaja korraldada küla-, rajooni- ja rajoonidevahelisi võistlusi ning spartakiaade ratsa-, mootori- ja jalgrattaspordi alal, suusatamises, uisutamises, kurnimängus, uju-

mises, kerge- ja raskejõustikus, kabes, males, käsipalli ja laske-
spordi alal, kultiveerides seejuures igati rahvuslikke spordi-
alasad.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuv Kehakultuuri- ja
Spordikomitee ja ÜAÜKN on kohustatud igakülgset kaasa-
aitama maal massilise kehakultuurilise ja spordialase töö arenda-
damisel: saatma kolhoosidesse, sovhoosidesse ja traktorijaama-
desse näitlikuks esinemiseks sportlasi, instruktoreid ja treene-
reid abistama võistluste korraldamisel ja tutvustama maakollek-
tiivse kehakultuuriühingute parimate töökogemustega.

ÜK(b)P Keskkomitee kohustas liiduvabariikide haridusminis-
teeriume ning kehakultuuri- ja spordikomiteesid õigesti korral-
dama kooliõpilaste kehalist kasvatustööd: tõstma kehalise kasva-
tuse tundide kvaliteeti, laialdaselt arendama klassiõalist keha-
kultuuritööd kollektiivides, sektsioonides ja noorsoo spordikoo-
lides.

ÜK(b)P Keskkomitee kohustas NSV Liidu Kõrgema Hari-
duse Ministeeriumi, NSV Liidu Teedeministeeriumi ja teisi
ministeeriume ning keskasutisi, kellele alluvad õppeasutised,
parandama kõrgemais õppeasutistes, tehnikumides, tööstus- ja
vabrikukoolides õppiva noorsoo kehalise kasvatuse korraldust,
pöörates erilist tähelepanu massilisele kehakultuuritööle ja
VTK-märklaste ettevalmistamisele. On vaja kindlustada abi-
nõude rakendamist õppeasutiste kehakultuurikollektiivide töö
parandamiseks ja noore sportlaskaadri kasvatamiseks. Suurenda-
da tuleb koolide ja instituutide direktorite vastutust noorsoo
kehalise kasvatuse taseme eest.

Üleliiduline Kehakultuuri- ja Spordikomitee on kohustatud
koos ÜAÜKN-i, ÜLKNÜ Keskkomitee, NSV Liidu Relvastatud
Jõudude Poliitilise Peavalitsuse ja vabatahtlike spordiühingutega
kindlustama NSV Liidu sportlike näitajate tõusu, et nõukogude
sportlased ületaksid lähimail aastail maailmarekordid kõigil
tähtsamail spordialadel. Sel eesmärgil on ette pandud:

revideerida järklaste ja meistersportlaste klassifitseerimis-
norme, lähendades neid üleliidulistele ja rahvusvahelistele sport-
likele saavutustele, ja välja töötada põhinäitajad vabariikide,
kraide ja oblastite rekordite jaoks selle arvestusega, et tõsta
need tagajärjed üleliiduliste saavutuste tasemeni;

valgustada ajakirjanduses ja raadios laialdaselt maailma- ja
üleliidulisi rekordeid ning sportlaste eesrindlikke treeningukoge-
musi, välja anda käsiraamatuid, bülletääne ja spordi-aastaraa-
matuid, kus on spordialade järgi ära toodud Nõukogude Liidu
ja välisriikide parimad saavutused ning maailmarekordid;

koos liiduvabariikide haridusministeeriumidega parandada õppiva noorsoo spordikoolide tööd;

parandada tööd treeneritega; tõsta nende huvi õppe-spordi- ja ideelis-poliitilise kasvatustöö vastu sportlastega ja vastutust selle eest; osutada treeneritele pidevat abi andekate sportlaste kasvatamisel noorsoo hulgast, kes on võimelised parandama üleliidulisi ja rahvusvahelisi saavutusi; astuda vajalikke samme uue treenerite kaadri ettevalmistamiseks. Üleliiduline Kehakultuuri- ja Spordikomitee peab tõhustama kehalise kasvatuse, massilise sporditöö ja spordimeisterlikkuse küstmuste teaduslikku läbitöötamist, pöörates erilist tähelepanu spordi teooria, metoodika ja tehnika küsimuste uurimisele. Kehakultuuriinstituute tuleb tugevdada kvalifitseeritud teadusliku kaadriga, teadusliku uurimise tulemusi julgemini ja laialdasemalt rakendada kehakultuurtorganisatsioonide praktilises töös.

Kehakultuuri- ja spordipropaganda edasiseks parandamiseks elanikkonna hulgas, metoodilise abi osutamiseks õpetajatele ja treeneritele ning samuti nõukogude sportlaste ideelis-poliitilise ja sporditehnilise taseme tõstmiseks:

pandi kesk- ja kohalike ajalehtede toimetajaile ette valgustada süstemaatiliselt partei-, nõukogude, ametiühingu- ja kommunistliku noorsooühingu organisatsioonide tööpraktikat kehakultuuriliikumise juhtimisel, üldistades positiivseid kogemusi ja kritiseerides puudusi selle töö organiseerimisel;

Üleliiduline Kehakultuuri- ja Spordikomitee ning Raadiokomitee on kohustatud parandama kehakultuuri propagandat raadios;

Üleliiduline Kehakultuuri- ja Spordikomitee ja NSV Liidu Kinematograafiaministeerium on kohustatud kindlustama kehakultuuri ja nõukogude sporti propageerivate kinožurnaalide ja populaarteaduslike ning dokumentaalsete lühifilmide korrapärasest väljalaskmist;

Kehakultuuri- ja Spordikomiteele pandi ette tarvitusele võtta abinõusid kirjastuse „Fizkultura i Sport” poolt väljaantavate raamatute ja brošüüride väljalaske suurendamiseks ja nende kvaliteedi parandamiseks;

ÜAÜKN-le, ÜLKNÜ Keskkomiteele ja Nõukogude Kirjanike Liidule pandi ette kirjastuste 1949. a. plaanides ette näha kehakultuuri- ja spordiküsimusi käsitleva kirjanduse väljaandmine.

ÜK(b)P Keskkomitee kohustas Üleliidulist Kehakultuuri- ja Spordikomiteed tõhustama vabariikide, kraide, oblastite ja linnade kehakultuuri- ja spordikomiteede ning vabatahtlike spordiühingute juhtimist.

ÜK(b)P Keskkomitee kohustas ÜK(b)P oblasti- ja kraikomiteesid ja liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid osutama süstemaatilist abi kehakultuuri- ja spordikomiteedele ning vabatahtlikele spordiühinguile massilise kehakultuuri- ja sporditöö arendamisel ettevõtteis, traktorijaamades, sovhoosides, kolhoosides, asutistes ja õppeasutistes, rakendama abinõusid komiteede tugevdamiseks ettevalmistatud töötajatega, likvideerima rajoonide kehakultuuri- ja spordikomiteede juhtiva kaadri sagedane vahetamine ja toetama kohalike organisatsioonide initsiatiivi spordiväljakute ja teiste spordiehitiste rajamisel.

(„Rahva Hää!” nr. 12 — 15. jaanuaril 1949.)

EESTIMAA KOMMUNISTLIKU (BOLŠEVIKE) PARTEI KESKKOMITEES

KEHAKULTUURI- JA SPORDITÖÖ OLUKORRAST JA ÜLESANDEIST EESTI NSV-S

Neil päevil arutas EK(b)P Keskkomitee büroo kehakultuuri- ja sporditöö olukorda ja ülesandeid Eesti NSV-s. Büroo märgib tõsiseid puudusi massilise kehakultuuriliikumise arendamise ja spordimeisterlikkuse tõstmise alal.

Viimasel ajal on Eesti NSV spordiliikumine hakanud tunduvat maha jääma teiste vennasvabariikide spordiliikumisest. Suur hulk töötajaid ja õppivaid noori pole veel kaasa tõmmatud kehakultuuri ja spordi harrastamisele. Real spordialadel on rahuldavaid sporditagajärgi näitavate noorte sportlaste juurdekasv täiesti puudulik. Hoolimata naiskehakultuurilaste arvu suurenemisest on nende sporditehnilised tagajärjed jäänud mitterahuldavale tasemele.

Nõukogude Eestis on kuni käesoleva ajani veel ületamata rida vabariiklikke rekordeid, mis on püstitatud enne 1941. aastat ja millest osa kuulub tähtsaimate kergejõustikualade hulka. Maha jäävad niisugused spordialad, nagu jalgpall, sõudmine, võimlemine, vehklemine ja talvspordialad.

1948. aasta plaanist VTK II astme märgi kandjate ettevalmistamise alal on täidetud ainult 89,3 protsenti, I järgu sportlaste ettevalmistamise alal 40,4 protsenti, II järgu sportlaste ettevalmistamise alal 62 protsenti, OVTK märgi kandjate ettevalmistamise alal 75 protsenti.

Eriti nõrk on kehakultuuriline töö maal, kus kehakultuurikollektiividesse kuulub ainult umbes kaks protsenti elanikkonnast, ja maasportlaste sporditehnilised tagajärjed on märgatavalt madalamad linnasportlaste sporditehnilistest tagajärgedest.

Kolhoosides pole organiseeritud kehakultuurikollektiive. Olu-

kord kehakultuuri töö alal Haridusministeeriumi koolides, kõrge-
mais õppeasutistes ja teistes vabariigi õppeasutistes on mitte-
rahuldav.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuv Kehakultuuri- ja Spordikomitee ei täida partei ja valitsuse juhendeid kehakultuuri- ja spordiliikumise arendamise kohta, ei kasuta temale antud õigusi ametiühingute, vabatahtlike spordiühingute, samuti ministeeriumide ja asutiste kontrollimiseks kehakultuuri- ja sporditöö alal, omab nõrka sidet laiade kehakultuurlaste hulkadega ega toetu aktiivile, ei võta tarvitusele abinõusid sporditehnilise taseme tõstmiseks real spordialadel ega hoolitse spordiehitiste rajamise eest vabariigis. Tallinnas, Tartus, Narvas, Rakveres ja Kohtla-Järvel on ebarahuldavalt taastatud spordiehitisi, samuti ei püstitata uusi spordiehitisi põlevkivibasseini uutesse asulatesse.

Vabariiklik Kehakultuuri- ja Spordikomitee, maakonnakomiteed ja vabatahtlike spordiühingute juhtkonnad on äärmiselt vähe tegelnud kehakultuurikollektiivide tugevdamisega ja andekate noorte sportlaste ettevalmistamise ning kasvatamisega, mille tagajärjel paljud neist on spordiliikumisest eemale jäänud.

EK(b)P maakonna-, linna- ja vallakomiteed osutavad äärmiselt vähe tähelepanu vabatahtlikele spordiühinguile ning kehakultuuri- ja spordikomiteedele, väga harva arutavad kehakultuuri- ja sporditöö küsimusi.

Kehakultuurlaste ja sportlaste poliitiline kasvatamine on korraldatud mitterahuldavalt. Kehakultuurikollektiivides ei tehta süstemaatiliselt laialdast poliitilist ega kasvatustööd.

ELKNÜ Keskkomitee, maakondade ja linnade kommunistlike noorte organisatsioonid tegelevad äärmiselt nõrgalt kehakultuuri- ja spordiküsimustega ega täida oma kohustusi laialdaste noorte hulkade kaasatõmbamisel kehakultuurilisele tegevusele, VTK ja OVTK normide sooritamisele. Kommunistlike noorte osavõtt kehakultuurikollektiivide tööst on täiesti puudulik. Vähe on kommunistlikke noori järgusportlaste ja meistersportlaste hulgas. Nõrgalt hõlmatakse noori eesrindlikke sportlasi kommunistlike noorte ridadesse.

Paljud nõukogude, ametiühingute ja majanduslike organisatsioonide juhtijad alahindavad partei ja valitsuse juhendeid töötajate kehalise kasvatuse alal ja mitte üksnes ei abista kehakultuuri ja spordi harrastamise võimaluste loomisel, vaid mõnikord isegi takistavad seda.

EK(b)P Keskkomitee büroo kohustab Vabariiklikku Kehakultuuri- ja Spordikomiteed, partei maakonna-, linna-, rajooni- ja vallakomiteesid, kõiki nõukogude ja majanduslikke organeid,

ELKNU Keskkomiteed ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu kõrvaldama puudused, mis on märgitud ÜK(b)P Keskkomitee 1948. aasta 27. detsembri otsuses ning käesolevas otsuses ja võtma tarvitusele abinõusid, mis kindlustavad kehakultuuri ja spordi ulatuslikku arendamist Eesti NSV elanikkonna hulgas, vaadates kehakultuurile ja spordile kui töötajate kommunistliku kasvatusena, nende tervise tugevdamise ja nõukogude rahva tööks ning sotsialistliku kodumaa kaitseks ettevalmistamise ühele tähtsaimale vahendile.

EK(b)P Keskkomitee büroo loeb peamiseks ülesanneteks kehakultuuri ja spordi alal, nagu ÜK(b)P Keskkomitee otsuses märgitud, massilise kehakultuuriliikumise arendamist, spordimeisterlikkuse taseme otsustavat tõstmist ja selle alusel lähemal aastail nõukogude sportlaste poolt esikohtade saavutamist maailmas tähtsamal spordialadel. Nõukogude Eesti sportlased on kohustatud rakendama kogu jõu selle tähtsa riikliku ülesande täitmiseks.

EK(b)P Keskkomitee büroo kohustab Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuvat Kehakultuuri- ja Spordikomiteed välja töötama ja rakendama abinõude plaani, mis kindlustab meie vabariigis kehakultuuritöö tähtsaimate ülesannete täitmise: kindlustada laialdaste töötajate hulkade hõlmamine kehakultuuriliikumisele, osutades erilist tähelepanu kehakultuuri ja spordi arendamisele maal; kindlustada spordimeisterlikkuse taseme tõus selliselt, et lähemal ajal ületatakse kõigil spordialadel vabariiklikud ja maakondlikud rekordid, mis on püstitatud enne 1941. aastat; saavutada mahajäänud spordialade (võimlemine, jalgpall, sõudmine, jalgrattasõit, vehklemine jt., samuti talvspordialad) arendamist. 1949. aastal ette valmistada 33 000 VTK märgi kandjat ja 12 000 järgusportlast ning likvideerida mahajäämus I ja II järgu sportlaste ettevalmistamises; vabatahtlikel spordiühinguil 1949. aasta jooksul ette valmistada vähemalt 1500 ühiskondlikku kehakultuuriinstruktorit; luua kursuste süsteem treenerite, kohtunike ja teiste spordi alal töötajate kvalifikatsiooni tõstmiseks ja nende teadmiste täiendamiseks. Käesoleva aasta 1. maiks välja töötada ja kirjastada juhendid lihtsamate spordiehitiste püstitamiseks ja lihtsama spordiinventari valmistamiseks mitmesuguste tööstusettevõtete, asutiste, kolhooside, sovhooside, masina-traktorijaamade, vallakeskuste ja teiste kehakultuurikollektiivide jaoks. Saata perioodiliselt maakonnakeskustesse ja valdadesse, kolhoosidesse, sovhoosidesse ja masina-traktorijaamadesse meie vabariigi paremaid sportlasi ja treenereid kohalike kehakultuurikollek-

tiivide abistamiseks, spordimeisterlikkuse demonstreerimiseks ja paremate kehakultuurikollektiivide töökogemuste edasiandmiseks. Välja töötada spordierialase ja -metoodilise kirjanduse kirjastamise plaan 1949.—1950. aastaks. Vabariikliku Kehakultuuri- ja Spordikomitee metoodilisse nõukogusse kaasa tõmmata vabariigi paremaid kehakultuuri- ja spordispetsialiste. Laialdasemalt propageerida rahvuslikke spordialasid ja sportlikke mänge (rabelemine, kurnimäng jne.). Üksikasjaliselt välja töötada ja rakendada vabahtlike spordiühingute „Kalev” ja „Jõud” tegevuse territoriaalne piiritlemine, lähtudes vajadusest keskendada kehakultuuri- ja sporditöö maal spordiühingusse „Jõud”, kuhu tuleb koondada ka sovhooside, masina-traktorijaamade, põllumajandustehnikumide sportlased, maakoolide õpetajad ja maal asuvad teenistujad.

EK(b)P Keskkomitee büroo kohustab Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu, kõiki ministeeriume ja asutisi, ametiühingute vabariiklikke komiteesid ja kõiki tööstusettevõtete ning asutiste juhatajaid kasutusele võtma energilisi abinõusid kehakultuuri- ja sporditöö parandamiseks tööliste, insener-tehnilise personali ja teenistujate hulgas kõigis ettevõtetes ja asutistes: organisatsiooniliselt tugevdada olemasolevaid kehakultuurikollektiive, tõsta nende liikmete arvu, asutada uued kehakultuurikollektiivid kõigis tööstusettevõtetes ja asutistes, kindlustada nende pidev juhtimine spordiühingu „Kalev” poolt; kindlustada kõigi spordialade laialdast arendamist ja organiseerida võistluste ning kohtumiste läbi viimist ettevõtete ja asutiste kehakultuurikollektiivide vahel, välja selgitada nende võistluste käigus noori andekaid sportlasi ja hoolitseda nende spordimeisterlikkuse edasise tõusu eest. Luua iga tööstusettevõtte ja suurema asutise juurde materiaal-tehniline baas kehakultuuritöö laiendamiseks — rajada lihtsamaid spordiehitisi ja kindlustada need ühtlasi vajaliku spordiinventariga; eelseivate kollektiivlepingute sõlmimisel ette näha nendes spordiehitiste rajamine, nende sisustamine spordivahenditega ja spordiinventari muretsemine.

EK(b)P maakonna- ja vallakomiteed, partei valla-algorganisatsioonid ja kohalikud töörahva saadikute nõukogud, Eesti NSV Kultuurhariduslike Asutiste Komitee ja Vabariiklik Kehakultuuri- ja Spordikomitee, Põllumajandusministeerium, Sovhooside Ministeerium, Põllumajandusliku Ühistegevuse Keskliit ja Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklik Liit on kohustatud viivitamatult tarvitusele võtma abinõusid kehakultuuri- ja sporditöö otsustavaks parandamiseks maal, milleks tuleb luua uusi ja organisatsiooniliselt kindlustada spordiühingu „Jõud” olemasolevaid kollek-

tiive kõigis valdades, külanõukogudes, kolhoosides, sovhoosides, traktorijaamades ja põllumajandustehnikumides, tarvitusele võtta abinõusid materiaal-tehnilise baasi loomiseks maal asuvaile kehakultuurikollektiividele, organiseerida maakondade, valdade, maakondade-vahelisi ja valdade-vahelisi võistlusi, arendades kõiki spordialasid maal, ja laialdaselt arendada „Valmis tööks ja NSV Liidu kaitseks” märgi normide sooritamist maaelanikkonna hulgas.

EK(b)P Keskkomitee kohustab Eesti NSV Haridusministeeriumi kindlustama koolide juurde, kus ei ole spordiväljakut või staadioni, nende rajamise ühiskondlike jõududega 1949. aastal. Koolide juures olemasolevad spordiväljakud ja staadionid seada kasutamiskorda 1949. aasta hooaja alguseks. Spordiinventari muretsemiseks lubatud summad jaotada koolide vahel ning nõuda nende kasutamist ainult vastavalt eesmärgile; 1949.—1950. õppeaasta alguseks remontida ja kasutamiskorda seada olemasolev spordivarustus ja ehitised, duširuumid, riietusruumid jne. Kehakultuuriliseks tegevuseks ettenähtud ruume kasutada ainult kehakultuuriliseks otstarbeks. Organiseerida suvisel õppetöö vaheajal kolmenädalased täienduskursused kehakultuuriõpetajaile, kes ei oma vastavat eriharidust. 1949. aastal korraldada kursused vähemalt 250 kehalise kasvatus õpetajale; parandada kehalise kasvatus tööd õpetajate instituutide üliõpilaste hulgas, kindlustada seitsmeklassiliste koolide õpetajate ettevalmistamist, kes omavad kõrvalalana kehalise kasvatus õpetaja kutset. Koos Vabariikliku Kehakultuuri- ja Spordikomiteega rakendada abinõusid, mis kindlustavad seitsmeaastaste koolide lõpetajaile OVTK normide ja keskkoolide lõpetajaile VTK normide sooritamise, sisse seada iga õpilase kohta vastavalt OVTK või VTK arvestuskaardid. Koolinoorsoo kehakultuuri- ja sporditöö juhtimise parandamise eesmärgil tuleb Haridusministeeriumil ja Vabariiklikul Kehakultuuri- ja Spordikomiteel luua Haridusministeeriumi juurde Koolinoorte Sportlike Ürituste Vabariiklik Nõukogu koosseisus: Haridusministeeriumi, ELKNÜ Keskkomitee, Vabariikliku Kehakultuuri- ja Spordikomitee, Vabariikliku Sõjakomissariaadi esindajad ja 5 liiget maakondade ja linnade koolinoorte sportlike ürituste nõukogudest.

EK(b)P Keskkomitee büroo kohustab ELKNÜ Keskkomiteed välja töötama praktilised abinõud kehakultuuri- ja sporditöö laialdaseks arendamiseks noorsoo hulgas, saavutama, et kolm neljandikku kommunistliku noorsooühingu organisatsiooni koosseisust vabariigis sooritaks 1949. aastal „Valmis tööks ja NSV Liidu kaitseks” märgi normid, laiemalt kaasa tõmbama eesrind-

likke noorsportlasi kommunistliku noorsooühingu ridadesse. Eri- list tähelepanu tuleb pöörata massilise kehakultuuri- ja spordi- töö arendamisele maal ja saavutada, et kommunistlikud noored oleksid juhtijaiks ja aktiivseiks osavõtjaiks kehakultuuri- ning spordiüritustest — võistlustest, spartakiaadidest, matškohtumistest — ning et nad oleksid algatajaiks spordiehitiste püstitamisel ühiskondlike jõududega.

EK(b)P Keskkomitee kohustab kõiki vabariiklike organisatsi- oonide, ministeeriumide ja asutiste juhtijaid kuni 10. april- lini 1949 korraldama ettevõtete ja asutiste juhtijate ja sportlaste aktiivi nõupidamisi kehakultuuri- ja sporditöö parandamise prak- tiliste abinõude arutamiseks ja väljatöötamiseks. Vabariiklikul Kehakultuuri- ja Spordikomiteel koos vabatahtlike spordiühin- gute ja majanduslike organisatsioonidega tuleb nõupidamisteks ette valmistada näitlikud ülesanded mitmesuguseisse kategoo- riasse kuuluvate ettevõtete ja asutiste, kolhooside, sovhooside ja traktorijaamade kehakultuuritöö parandamiseks ja materiaal- tehnilise baasi loomiseks kehakultuurikollektiividele.

EK(b)P Keskkomitee büroo tegi Eesti NSV Ministrite Nõu- kogule ettepaneku otsustada küsimus pidevalt tegutseva vaba- riikliku õppetreeningubaasi loomisest Pühajärvele Vabariikliku Kehakultuuri- ja Spordikomitee kalenderplaanis ettenähtud õppe- treeningukogunemiste läbiviimiseks, noorte andekate sportlaste ettevalmistamiseks ja muudeks üritusteks. Rakendada EK(b)P Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrust „Spordiehitiste rajamisest Haridusministeeriumi koolide juurde” ka teiste Eesti NSV ministeeriumide ja asutiste allu- vusega koolide ja tehnikumide kohta; läbi vaadata küsimus vabariigi spordiehitiste kasutamise hindade alandamisest ja nor- meerimisest nii võistlusteks kui ka harjutusteks. Välja töötada kapitaalsete spordiehitiste perspektiivplaani 1950.—1955. aastaks, lähtudes partei ja valitsuse poolt antud ülesandeist kehakultuuri ja spordi arendamiseks Eesti NSV-s.

EK(b)P Keskkomitee büroo kohustab vabariiklike ajalehtede toimetusi ja kõiki maakondlikke ajalehti süstemaatiliselt aval- dama kirjutisi, mis valgustavad kehakultuuri ja spordi arenemist Eesti NSV-s, kehakultuurikollektiivide tööd ja neile abi osutamist parteiorganisatsioonide, nõukogude ja majandusorganite poolt; ajakirja „Nõukogude Kool” toimetusel süstemaatiliselt avaldada metoodilisi kirjutisi kehakultuuri õpetamisest kui kommunistliku kasvatuselahutamatu osast. Ajakirjadel „Stalinlik Noorus” ja „Pilt ja Sõna” laiemalt tutvustada lugejaid spordielu sündmustega ja süstemaatiliselt propageerida kehakultuuri ja sporti.

Kinematograafiaministeeriumi kohustati kroonikalistes filmides süstemaatilisel kajastama kehakultuurilist ja sportlikku tegevust; valmistama ühe õppe-sportliku lühifilmi 1949. aastal; järjekindlalt demonstreerima vabariigi kinoekraanidel nii linnas kui ka maal Moskva, Leningradi ja teiste kinostuudiote poolt valmistatud sporditeemalisi lühifilme.

Eesti Nõukogude Kirjanike Liit on kohustatud koos Vabariikliku Kehakultuuri- ja Spordikomiteega välja töötama plaani kehakultuuri- ja sporditeemaliste ilukirjanduslike teoste väljaandmiseks. Eesti NSV Riiklikul Kirjastuskeskusel kindlustada nende teoste väljaandmine alates 1949. aasta IV kvartalist.

EK(b)P Keskkomitee büroo kohustab Metsatööstusministeeriumi parandama suusatööstuses „Lennuk” toodetavate suuskade kvaliteeti.

EK(b)P Keskkomitee büroo kohustab Eesti NSV Riiklikku Plaanikomisjoni varustama sporditarbeid valmistavaid „Dünamo” ettevõtteid heakvaliteediliste toorainetega, samuti puuduvate sisseadete ja tööriistadega. EK(b)P Keskkomitee büroo otsustas 1949. aastal ehitada kaevureile Käva 2 kaevanduse juurde eeskujuliku sisebasseini ujumiseks ja Kukuruse kaevanduse juurde võimla.

Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu ja Tallinna linna parteikomitee on kohustatud Tallinna staadioni ehitustööd põhiliselt lõpule viima 1950. aastal. Eesti NSV Raudteevalitsus on kohustatud osutama igakülgset materiaalsel toetust ja abi kehakultuuri ja spordi arendamiseks Eesti NSV raudtee tööliste ja teenistujate hulgas.

EK(b)P Keskkomitee büroo kohustab EK(b)P maakonnakomiteede sekretäre ja maakondade täitevkomiteede esimehi käesoleva aasta märtsi- ja aprillikuus läbi arutama nõupidamistel EK(b)P vallakomiteede ja partei-algorganisatsioonide sekretäridega, valdade täitevkomiteede esimeestega, majanduslike ja kooperatiivsete organisatsioonide juhtijatega ja kehakultuurilaste aktiiviga ÜK(b)P Keskkomitee otsuse kehakultuuritöö arendamise ja spordimeisterlikkuse tõstmise kohta, spordiehitiste (igasse maakonnalinna, suuremasse asulasse ja valda staadion või jalgpalliväljak, suvine ujumisebassein, suusabaasid, tenniseväljakud jm.) ühiskondlike jõududega rajamise ja samuti lihtsama spordiinventari (võimlemiskang, rõngad, maadlusmatt, suusad jm.) kohapeal valmistamise küsimused.

Partei maakonna- ja linnakomiteed, ELKNÜ Keskkomitee ja Vabariiklik Kehakultuuri- ja Spordikomitee on kohustatud pöörama tõsist tähelepanu poliitilise kasvatustöö parandamisele keha-

kultuurlaste hulgas, kindlustama kehakultuurikollektiivide liikmete osavõttu poliitilisest õppusest, välja töötama kehakultuurlastele ja sportlastele peetavate ettekannete ja loengute plaani.

EK(b)P Keskkomitee büroo meenutab oma otsuses kõigile partei-, nõukogude, majandus-, ametiühingu- ja kommunistlike noorte organisatsioonidele, et kehakultuuri- ja sporditöö arendamine ja nõukogude sportlaste meisterlikkuse otsustav tõstmine ei ole mitte ainult kehakultuuriorganisatsioonide, vaid eeskätt ka kõigi partei-, nõukogude, majandus-, ametiühingu- ja kommunistlike noorte organisatsioonide juhtijate ülesandeks, kes peavad olema kehakultuuri ja spordi aktiivseiks organiseerijaiks oma tööpiirkonnas ja osutama maksimaalset kaasabi kehakultuurlastele ja sportlastele.

(„Rahva Hääli“ nr. 51 — 3. märtsist 1949.)

I. KEHAKULTUUR ESMAJÄRGULISE RIIKLIKU TÄHTSUSEGA ASJANA

Kehakultuur etendab meie maal väga tähtsat osa.

Nõukogude kehakultuuriliikumine, mis kasvas ja tugevnes koos noore Nõukogude vabariigiga, on saavutanud ennenägemata ulatuse ja õitsengu ning on kujunenud üheks tähtsamaks vahendiks ja abinõuks noorsoo kommunistlikul kasvatamisel ja laialdaste töötajate hulkade tervistamisel.

Bolševike partei ja Nõukogude riigi juhid Lenin ja Stalin on kehakultuuri alati pidanud erakordselt tähtsaks. „Meie töötajate riigis,” rääkis V. I. Lenin, „on vaja miljonilisi armeesid kehaliselt tugevaid inimesi, inimesi, kes omaksid tahet, mehisust, energiat ja püsivust. Neile kuulub tulevik ja nende abil võideldakse kätte õigus püstitada uued alused inimühiskonnale.”

1918. aasta märtsis võttis Venemaa kommunistlike bolševike partei VII kongress V. I. Lenini ettekande alusel sõja ja rahu kohta vastu otsuse tööliste ja talupoegade üldise sõjalise ettevalmistuse vajalikkuse kohta, et kaitsta noort vabariiki nii sisemiste kui väliste vaenlaste kallaletungide vastu. Asutatud Vsevobutši (üldise sõjaväelise õppuse) organisatsioon pööras suurt tähelepanu eelkutseealiste kehalisele ettevalmistusele. Nad panid ka aluse nõukogude võimsale kehakultuuriliikumisele.

Juba aasta pärast korraldas Vsevobutš esimese sõjalis-kehakultuurilise pidustuse. See oli algkujuks pärastistele grandioossele kehakultuurlaste paraadidele.

Esinedes sel sportlikul pidustusel ütles V. I. Lenin: „Tänane pidupäev näitab, missuguseid edusamme me oleme saavutanud ja missugune uus jõud võrsub tööliklassi põues.”

Ja 28 aasta pärast, 20. juulil 1947, see uus jõud, mille oli erilise isaliku hoolitsusega üles kasvatanud bolševike partei, raporteeris kodumaale tehtud tööst ja oma saavutustest.

Sajad tuhanded kehakultuurlased tulid tänavaile, väljakuile ja staadionidele, et demonstreerida oma väljaõpet ja treeneritust. Parimad neist võtsid osa üleliidulisest kehakultuurlaste

paraadist Moskva „Dünamo” staadionil. See paraad kujunes jõu ja osavuse demonstratsiooniks ning võimsa ja elurõõmsa noorsoo pidupäevaks.

16 liiduvabariigi kehakultuurlased demonstreerisid võimsalt Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu rahvaste vankumatut sõprust. Nad avaldasid palavat armastust oma kodumaa ja suure Stalini vastu ja pühitsesid sotsialistliku töö ja leninlik-stalinliku targa rahvuspoliitika võitu.

Partei ja valitsus hindasid kõrgelt nõukogude kehakultuurlaste edusamme. 22. juulil 1947 korraldas NSV Liidu valitsus Kremli Suures Palees vastuvõtu üleliidulisest kehakultuurlaste paraadist osavõtjaile.

Sel vastuvõtul meie paremad kehakultuurlased kohtusid seltsimees Staliniga ning partei ja valitsuse juhtidega. Esinedes kõnega sellel vastuvõtul Kremli ütles seltsimees Molotov:

„Seltsimehed kehakultuurlased! Valitsuse ja partei Keskkomitee nimel õnnitlen teid nõukogude kehakultuuri uute saavutuste puhul, mida suurepäraselt demonstreeriti kehakultuurlaste päeval Moskvas ja kogu Nõukogude Liidus.

Sel pidupäeval, nooruse ja tervise pidupäeval, näeb kogu nõukogude rahvas, et meie noorsugu, kes on töökas, võitlustahteline ja elurõõmus, kasvab ja tugevneb Nõukogudemaa vääramatu jõuna ja inimkonna progressi kindla kantsina.

Stalinlik hoolitsus ja juhtimine tiivustavad meie noori, avades neile vaba tee kehaliseks ja vaimseks kasvamiseks ja täienemiseks.

Ma tõstan klaasi meie stalinliku noorsoo terviseks, meie tubli kehakultuurlaste armee terviseks, meie sportlaste edasise edu ja rekordite terviseks! Teie terviseks, seltsimehed!”

Edasi ütles seltsimees Molotov:

„Meie kehakultuurlased, meie noored ja nende edusammud on paremaid näitajaid meie maa arengust, tema noorusest ja tervisest, meie maa usust oma jõusse ja oma tulevikku.”

Nõukogude rahvas hindab jõudu, osavust ja tervist. Kehakultuur on rahva hulgas suure populaarsuse võitnud tänu sellele, et partei ja valitsus on loonud kõik vajalikud tingimused kehakultuuri ja spordi edukaks arenemiseks. Kehakultuuriliikumisele on kindlustatud riiklik juhtimine. On loodud ühtne kehalise kasvatuse süsteem. Tööks kehakultuuriorganisatsioonides ja spordiehitiste püstitamiseks eraldatakse suuri rahasummasid. On asutatud kehakultuuri-õppeasutusi, kus valmistatakse ette kvalifitseeritud spetsialiste kehakultuuri alal.

Ei ole ühtki teist maad, kus kehakultuur ja sport oleksid rahvale niivõrd kättesaadavad kui Nõukogude Liidus. Meie maal on

kehakultuur allutatud töötajate huvidele, teenindades nende tervise tugevdamist ja ettevalmistust sotsialistlikuks tööks ja kodumaa kaitseks.

Kapitalistlikes riikides on kehalise kasvatusel iseloom printsiipiaalselt teistsugune, olles vastupidine nõukogude kehakultuuri iseloomule. Kapitalistlikes riikides on kehaline kasvatus seatud kodanluse teenistusse, et tugevdada töötajaid, mille tagajärjel neid oleks võimalik rohkem ekspuaterida.

Kapitalismi tingimustes on töötavate hulkade vaba kehakultuuri arenemine võimatu. Kodanlikus ühiskonnas kasutab valitsev klass kehalist kasvatust kui üht abinõud rõhutatud ekspuateritavate klasside ideelis-poliitiliseks, füüsiliseks ja majanduslikuks orjastamiseks.

Kaasaegsete kehalise kasvatusel ja spordi rohkete süsteemide eesmärgiks kõigis kapitalistlikes maades on elanikkonna militarseerimine ja töötajate tähelepanu kõrvalejuhtimine klassivõitlusest.

Teistsugune on olukord meie maal, kus kehakultuur teenindab Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu võimsuse tugevdamist.

Üldrahvalik kehaline kasvatus on teostatud ainult meie riigis, kus esmakordselt inimkonna ajaloos on loodud uus ühiskond, kus on hävitatud inimese ekspuaterimine inimese poolt, kus töötajad on kõigi materiaalsete ja kultuuriliste hüvede täieõiguslikeks peremeesteks ja kus riik hoolitseb Nõukogude kodanike vaimse ja kehalise arenemise eest.

Juba 1925. aastal võttis Venemaa K(b)P Keskkomitee vastu eri määruse kehakultuuri arendamise kohta, milles öeldi, et kehakultuurile tuleb vaadata mitte ainult kui kehalise kasvatusel ja tervistamise vahendile, vaid ka kui meetodile töötajate ja talupoegade laialdaste hulkade koondamiseks partei, nõukogude ja ametiühingu-organisatsioonide ümber. Määruses märgiti, et kehakultuur arendab tahtejõudu, visadust ja teisi hinnatavaid omadusi, mida on vaja noorsoo edukaks ettevalmistuseks nii tööks kui kaitseks.

Kehakultuuri tähtsus meie riigi elus tõusis iga aastaga.

„... Nõukogude võimu kõigi abinõude hulgas uue inimese kasvatamises, kes oleks sotsialismi aktiivne ülesehitaja ja selle eest võitleja, evib suurt tähtsust töö töötajate kehakultuuri alal,” märkis NSV Liidu Kesktäitevkomitee Presiidium oma määruses 3. aprillist 1930, tunnistades „...kogu töö kehakultuuri alal esmajärgulise riikliku tähtsusega asjaks.”

Oma ettekandes partei XVI kongressil 1930. aastal märkis seltsimees Stalin, et meil on kõik tingimused selleks, et „... kas-

vatada uus põlv töölisi, terveid ja elurõõmsaid, kes on suutelised Nõukogudemaad võimsust tõstma vajalikule kõrgusele ja kaitsma teda rinnaga vaenlaste kallaletungide vastu”.

Need seltsimees Stalini sõnad kujunesid kehakultuuriorganisatsioonidele tegevusprogrammiks nende töös noorpõlve kasvatamisel.

1931. aastal töötati leninlik-stalinliku kommunistliku noorsooühingu initsiatiivil välja ja pandi kehtima üleliiduline kehakultuurikompleks „Valmis tööks ja NSVL kaitseks” (VTK).

1936. aastal asutati 87 ametiühingute vabatahtlikku spordiühingut. Pärast rea spordiühingute tugevdamist nendega teiste liitmise näol nad muutusid tugevateks spordiorganisatsioonideks, ühendades tuhandeid kehakultuurikollektiive tehaseis, vabrikuis, ettevõttes, kõrgemais õppeasutistes jne. Võrsus suurearvuline kehakultuurlaste aktiiv, koosnedes organisaatoreist, ühiskondlikest instruktoreist ning spordiseltside juhtidest ja töötajaist, kes tundsid hästi kehakultuuriküsimusi ja kes armastasid kehakultuuri ning oskasid endaga kaasa tõmmata kehakultuurlaste hulki.

Aastast aastasse on nõukogude ametiühingud töötajaile loonud ja loovad edasi vajalikke tingimusi kehakultuuritöö edasiseks arendamiseks. Rahuliku ülesehitustöö aastate jooksul ehitati ametiühingute summadega Nõukogude Liidus 353 staadioni, 2697 spordiväljakut, 340 veespordijaama, 706 võimlat, 40 alpinistide laagrit ja üle tuhande suusajaama. Suuri summasid eraldavad ametiühingud kehakultuuriorganisatsioonidele ka mitmesuguse spordiinventari muretsemiseks, spordivõistluste korraldamiseks ning instruktor- ja spordiõpetajaskonnale tasumaksimiseks.

1 300 000 ametiühingute liiget harrastavad süstemaatiliselt mitmesuguseid spordialasid, karastades oma keha, omandades selliseid hinnatavaid oskusi ja omadusi, nagu jõud, kiirus, vastupidavus, osavus, paindumus, ja kasvatades eneses tahtejõudu võitude saavutamiseks ja raskuste võitmiseks.

Ametiühingute kehakultuuriorganisatsioonid valmistasid ette 2 miljonit „Valmis tööks ja NSVL kaitseks” märgiomanikku, 40 000 inimest said alpinisti nimetuse ning valmistati ette 100 000 auto- ja mootorratta-juhti.

Mitmesuguseist ametiühingute poolt korraldatud võistlustest võttis osa miljoneid noori töölisi. Sellest kehakultuurlaste hulgast võrsus välja sadu meistersportlasi, kes täielikult tundsid valitud spordiala. Paljud neist kaitsesid edukalt nõukogude spordi au kohtumistel rajataguste sportlastega.

Kui fašistlikud jõugud tungisid kallale Nõukogude Liidule, näitas nõukogude kehakultuurlaste armee kodumaa kaitsmisel piiritu armastuse eeskju oma kodumaa vastu.

Hävitussalkadesse ja rahvakaitseesse registreerisid end terved kollektiivid vabatahtlikke. Nii astusid täies koosseisus ratsapolku spordiühingute „Stroiteli” ja „Pištševiki” ratsaspordikoolid. Spordiühingu „Torpedo” kogu auto-mootorisportidisektsioon astus vabatahtlikult Punaarmeele. Spordiühing „Zeniit” kehakultuur-lased läksid vabatahtlikult rindele oma kätega valmistatud tan-kidel.

Paljud sportlased andsid oma elu võitluses kodumaa vabaduse ja sõltumatuse eest. Paljusid on lahinguis ülesnäidatud kangelas-tegude eest autasustatud Nõukogude Liidu kangelase nimetuse, ordenite ja medalitega.

Vaevalt leidub kehakultuurikollektiivi, kes poleks uhke oma endiste kasvandike poolt Isamaasõja rindeil sooritatud kangelas-tegudele.

Sõjakatsumused olid karmiks katseks nõukogude kehakultuur-laste füüsilistele ja moraalseile omadustele. Meie kehakultuur-la-sed tegid selle katse auga läbi.

Kehakultuurlased taotlevad alati võitu. Spordivõistlustel ja pingelises treeningus saavutatud tahtejõud kasvatab mitte ainult julgeid võitlejaid, vaid ka töörinde kangelasi. Prokopjevi rajooni Stalini-nimelise Kuznetski basseini kaevanduse kehakultuuriinst-ruktor sm. Mussofranov asus sõja esimestest päevadest alates tööle kaevandusmurrus. Üsna ruttu ületas ta kivisöe tootmises päevaplaani, hiljem aga kahekordistades selle. Ta ei tootnud kunagi alla 250 protsendi. Varsti ta püstitas kaevanduse rekordi. Mussofranov tootis üle plaani ja andis riigikaitse fondi terve ešeloni sütt. Kuid samal ajal Mussofranov ei unustanud ka kehakultuuri. Pingsa töö perioodil leidis ta aega anda noor-tele edasi oma sporditeadmisi ja viimistella oma meisterlikkust. Püstitades rekordi tootmistöös ta samal ajal püstitas ka spordi-rekordi — oblastirekordi — 10 000 m jooksus.

Isamaasõja raskeil päevil sai eriti selgeks kehakultuuriliiku-mise kui suure kooli tähtsus, kus kompleksi „Valmis tööks ja NSVL kaitseks” alusel valmistati ette kehaliselt karastatud võit-lejate reserve Punaarmeele.

Seltsimees Stalini üleskutse „Kõik rinde heaks — kõik võidu heaks” aitas ametiühingute kehakultuuriorganisatsioonidel kogu töö ümber korraldada nii, et see täielikult vastas sõja aja nõu-deile. Ametiühingute laialdased liikmete hulgad hakkasid tege-lema kehaliste harjutustega.

Ametiühingute traditsioonilistest talvistest suusa- ja kevadistest jooksukrossidest võttis osa miljoneid kehakultuurlasi, sajad tuhanded tegid kiirendatud korras läbi spetsiaalsed õppused käsitsivõitluses, ujumises ja veekogude ületamises. Eriti laialdasele alusele seati suusatamise õpetamine. Suusatajast sai kvalifitseeritud luuraja, suusatajate rühmadest suuskurite löögipataljonid.

Kolme sõja-aasta talve jooksul valmistasid ametiühingute spordiühingud ette umbes 2 miljonit suusatajat, kes oskasid kiiresti läbida suuri vahemaid ja suuskadel sooritada keerukaid lahingulisi ülesandeid.

Need sõja ajal loodud kehakultuuritöö vormid ja meetodid rikastasid nõukogude kehakultuuriliikumist, andes palju uusi kogemusi.

Paljusid ametiühingute spordiühinguid, ühiskondlikke instruktoreid, meistersportlasi ja kehakultuurikollektiivide organisaatoreid autasustati Punaarmee reservide eduka ettevalmistamise eest ÜAÜKN-i ja Üleliidulise Kehakultuuri- ja Spordikomitee aukirjade ja preemiatega.

Kuid hoolimata saavutustest töötajate massilises sõjalis-kehalisest ettevalmistamisest näitas üldsporditöö ametiühingute spordiorganisatsioonides sõja esimestel aastail langust. ÜAÜKN-i sekretariaat oma määruses 26. maist 1943 näitas ametiühinguile ja nende spordiühinguile, et „... spordi-massikeskistest võistlustest võtab osa märkimisväärne arv töölisi ja teenistujaid. Kuid massikeskisi kehakultuuriüritusi kasutavad ametiühingute organisatsioonid, spordiühingud ja kehakultuurikollektiivid väga halvasti. Võistlustest osavõtnuid ei hõlmata pidevasse sporditöösse. Töö uue spordikaadri kasvatamises on organiseeritud nõrgasti, mille tagajärjel spordisaavutused ei tõuse”. ÜAÜKN-i sekretariaat pani ette „... täies ulatuses uuesti jalule seada õppe-sporditöö käitistes, ettevõtteis ja õppeasutustes”.

Ametiühingute spordiühingute poolt saavutatud edu sporditöö uuesti jaluleseadmise perioodil ei vasta ikka veel neile nõudeile, mis on üles seatud kehakultuuriliikumisele. Eesmärgiga täielikult rahuldada töötajate kasvavaid nõudeid kehakultuuri ja spordi suhtes kohustas ÜAÜKN-i XIV pleenum kõiki ametiühinguid ja nende spordiühinguid:

„Luu igasse käitisse, asutusse ja õppeasutusse spordiühingu kollektiiv;

asutada kõigis spordiühingute kollektiivides seksioonid ja võistkonnad võimlemises, suusatamises, kergejõustikus, käsitsi võitluses, poksis, ujumises, spordimängudes ja jalgpallis;

asutada oblasti nõukogudes ja suuremates spordiühingute kollektiivides koole kvalifitseeritud instruktorite ja treenerite ettevalmistamiseks tööst vabal ajal;

regulaarselt korraldada kõigil spordialadel tsehhide, ühiselamute ja käitiste võistkondade vahelisi rajooni, linna ja spordiühingu esivõistlusi;

ühiselamuis, kus elab noori töölisi, organiseerida massikeskist kehakultuuritööd;

luua selleks ühiselamute juurde spordiväljakuid.”

ÜAÜKN-i XIV pleenumi otsuse edukaks täitmiseks on vaja, et nii ametiühingute organisatsioonid kui ka spordiühingud pööraksid erilist tähelepanu kehakultuurikollektiivi töö igakülgsale arendamisele ja et nad hõlmaksid regulaarsele kehakultuuritööle võimalikult laialdasi töötajate hulki, sest „... lõpuks otsustavad asja lihtsportlased ja spordi massiline levik”. (Molotov.)

II. KEHAKULTUURIKOLLEKTIIV SPORDIÜHINGU ALUSENA

Kehakultuuri ja spordiga tegeleb meil miljoneid inimesi. Ühed teevad seda organiseeritud sektiioonides ja võistkondades, teised aga iseseisvalt.

Need, kes harrastavad kehakultuuri iseseisvalt, piirduvad pahatihti ainult hommikuse virgutusvõimlemise ja jalutuskäikudega. Organiseeritud kollektiivne kehakultuuritöö vastavate spetsialistide juhtimisel ja arstliku kontrolli all toob aga märksa suuremat kasu, tagades õige kasvatuse, mitmekülgse kehalise arengu ja sporditehnika kiire omandamise.

Noored, tegutsedes kehakultuurisektiioonides, gruppides ja kollektiivides ning võttes osa spordivõistlustest, muutuvad tugevaks, osavaks ja vastupidavaks, nad kasvatavad endis kollektiivsuse vaimu ja distsiplineeritust ning hakkavad osa võtma ühiskondlikust elust.

Sellepärast ongi käitise, asutuse või õppeasutuse kehakultuurikollektiiv isetegevusliku kehakultuuriliikumise algorganisatsiooniks.

„Kehakultuurikollektiiv,” nagu on öeldud selle põhimääruses, „asutatakse käitises, asutuses või õppeasutuses, kus on vähemalt 25¹ kehakultuuriga tegelda soovivat inimest. Kollektiiv kannab oma spordiühingu nimetust, selle oma, mille juurde ta on asuta-

¹ Üleliidulise Kehakultuuri- ja Spordikomitee esimehe 19. mai 1949. a. käskkirja nr. 392 alusel on lubatud kehakultuurikollektiivi organiseerida ka vähema liikmete arvuga.

tud ja tegutseb kohaliku ametiühingu-organisatsiooni, kõrgemalseisva spordiühingu nõukogu ning kehakultuuri- ja spordikomitee juhtimisel. Kollektiiv registreeritakse kohalikus kehakultuuri- ja spordikomitees ja kõrgemalseisvas spordiühingu nõukogus."

Kollektiivi asutamisele peab eelnema põhjalik ettevalmistav töö. Asudes kehakultuurikollektiivi asutamisele peavad ametiühingu- ja spordiorganisatsioonid eelkõige leidma tehases, asutuses või õppeasutuses inimesi, kes armastavad ja tunnevad sporti, et neid soovitada organiseerimisbüroo koosseisu. Vajalikke inimesi leida aitab kommunistlike noorte organisatsioon, kes tavaliselt on sporditöö organiseerimise initsiaatoriks. Organiseerimisbüroo tulevasel liikmel peab ühtaegu olema nii sportlikke kui ka organiseerimise võimeid.

Paratamatult tekib organiseerimisbürool küsimus: millest alata? Kas värvata algul spordiühingu liikmeiks rohkesti rahvast, et alles siis moodustada spordisektsioonid ja võistkonnad ning korraldada harjutusi ja võistlusi või moodustada algul võistkonnad, korraldada võistlusi ja alles seejärel vormistada kehakultuurlasi spordiühingu liikmeiks.

Ühtmoodi edukalt võib rakendada nii üht kui teist moodust.

Käitises, kus noored on juba tuttavad mitmesuguste spordi-aladega ja kus sportimise järele on tekkinud teataval määral vajadus, võib alustada liikmete värbamist spordiühingusse.

Kui aga asutatavas kollektiivis ei ole kogenud sportlasi ja noortes on alles vaja äratada huvi kehakultuuriga tegelemise vastu, tuleb esialgu organiseerida spordisektsioonid ja võistkonnad, korraldada mõned harjutused ja lihtsamad võistlused ja alles siis ühendada noored spordiühingusse.

Just selle teise mooduse järgi talitas näiteks Moskva Karpovimiselise tehase kehakultuurikollektiiv, kelle kogemustes on palju õpetlikku.

Kandidaatide suhtes enne kokku leppides kommunistlike noorte organisatsiooni ja spordiühingu kesknõukogu juhtkonnaga, kinnitas tehase ametiühingu komitee kehakultuurikollektiivi organiseerimisbüroo.

Organiseerimisbüroo otsustas tööd alustada noortele õppuse korraldamisega 20-tunnilise sõjalise suusatamise riikliku kava järgi.

Õppuste korraldamiseks oli vaja suusainventari ja kogenud instruktorit; samuti oli vaja moodustada harjutada soovijaist õppegrupp.

Organiseerimisbüroo lahendas selle ülesande järgmiselt: grupp noori, kes oskas suusatada, hakkas osa võtma ühiskond-

like suusainstruktorite lühiajalisest seminarist. Samal ajal bürooliige sm. Pogodin koos aktiiviga muretsetes suusaspordiks vajaliku inventari ja kommunistlike noorte organisatsiooni sekretär sm. Šugal organiseeris noori osa võtma õppusest. Bürooliikmete tõsine suhtumine oma kohustustesse ja tugeva aktiivi loomine aitasid kaasa sõbralikule ühistootamisele kehakultuurikollektiivis.

Karpovi-nimelise tehase kehakultuurlased hakkasid harjutama. Suusaspordiga soovisid tegelda 90 inimest. Koostati õppuste graafik. Kehakultuurlasi, kes olid varem harrastanud suusatamist, kasutati instruktori abilistena.

Suusatamise õppekavasse võeti topograafia ja suuskadel käsitsivõitluse elemente, mis muutsid harjutused huvitavamaks. Hästi õnnestus öine suusarännak. Noorte huvi suusaspordi vastu tõusis iga tunniga.

Pikkamisi tutvustati kõiki kehakultuurlasi nende õiguste ja kohustustega, võeti vastu spordiühingu liikmeks ja anti kätte liikmepiletid. Organiseerimisbüroo andis välja kehakultuuri-seinalehe. Oma jõududega remonteerisid ja sisustasid ühingu liikmed endale eritoa õppetöödeks.

Kasvava huviga valmistus kollektiiv ametiühingute ja kommunistlike noorte suusakrossiks, mis kujunes kogu tehase noortele esimeseks massiliseks spordivõistluseks. Krossist võttis osa veerand kogu tehase töolistest, kellest 80 protsenti sooritasid VTK kompleksi normi. Oma esimest saavutust otsustas kollektiiv pühitseda kehakultuuriõhtu korraldamisega.

Kehakultuuriõhtule tuli rohkesti tehase töölisi. Krossil parimaid spordiresultaatide näidanud kehakultuurlasi autasustati aukirjadega. Neljale aktivistile, kes olid kõige rohkem töötanud krossi ettevalmistamisel ja läbiviimisel, andis organiseerimisbüroo esimees pidulikult kätte esimesed seltsimärgid.

See detail väärib iga kehakultuuriorganisaatori tähelepanu. Märke tuleb jagada nagu autasu aktiivse töö eest kollektiivis, siis hakkavad seda taotlema ka teised aktivistid.

Karpovi-nimelise tehase kehakultuurikollektiivi üksmeelne ja sõbralik koostöö tõstis märgatavalt tehase noorte aktiivsust. Koos kollektiivi liikmete arvu kasvuga kasvasid ka sportlikud nõuded. Valiti kollektiivi nõukogu ning loodi juurde uusi spordisektioone ja võistkondi. Kergejõustikusektiooni tööst hakkasid osa võtma 60 inimest. Suure innu ja huviga hakkasid noored mängima kahes võrkpalli- ja ühes kurnimänguvõistkonnas. Kerkis päevakorda küsimus jalgpallimeeskonna asutamise kohta. Kollektiiv ehitas omal jõul mängude väljakud, jooksu-

raja, hüpete ja heidete sektorid ja võimlemisriistastiku. Erilist tähelepanu oma töös pööras nõukogu VTK märgi omanike ettevalmistamisele. Pärast üheaastast tegevust kasvas Karpovimelise tehase kehakultuurikollektiiv suureks ühtseks sportlikuks organisatsiooniks, Massikeskisest sporditööst mindi üle komplitseeritumat laadi tegevusele spordisektsioonides. Kollektiivi nõukogu hakkas oma liikmeid pidevalt abistama ka nende tootmistöös. Osakondades organiseeriti kehakultuurlastest noortebrigaadid. Sellega saavutas kollektiivi nõukogu seda, et kõik kehakultuurlased hakkasid ületama tootmisplaani, kusjuures paljud sportlased said tehases silmapaistvaiks inimesteks.

Selle kehakultuurikollektiivi kogemused tõendasid, et nõukogu talitas õigesti, rajades oma töö spordiühingu kõigi liikmete isetegevusele ja loovale initsiatiivile.

III. KOLLEKTIIVI STRUKTUUR JA SELLE JUHTIVAD ORGANID

ÜLDKOOSOLEK

Organiseerimisbüroo on ajutiselt juhtiv organ. Hiljem asendab teda kehakultuurlaste üldisel aruandlus-valimiskoosolekul valitav kollektiivi nõukogu.

Millal ja kuidas see toimub?

Kui kollektiivis on sporditööks loodud vajalikud tingimused ning on moodustatud sektsioonid ja võistkonnad, kusjuures igas neist tegutseb vähemalt 25 liiget¹, kutsub organiseerimisbüroo kokku üldise aruandlus-valimiskoosoleku.

Aruandlus-valimiskoosolekut tuleb põhjalikult ette valmistada (vaata lisa 1: „Instruktsioon ametiühingute kohta kehakultuuri-algorganisatsioonide juhtivate organite valimiste läbiviimiseks” 22. märtsist 1941).

Peale aruandlus-valimiskoosolekute kutsutakse vähemalt üks kord kahe kuu kohta kokku kollektiivi liikmete üldkoosolek. Neil koosolekuil arutatakse ja kinnitatakse tööplaani, kulude eelarve, massikeskiste spordiürituste kalender, antakse üle VTK märgid ning diplomid, auhinnad ja preemiad parimaile sportlastele, valitakse delegaadid konverentsidele ja kokkutulekuile, otsustatakse karistamise küsimused ja liikmete väljaheitmine spordiühingust jne.

Üldkoosolek, sealhulgas ka aruandlus-valimiskoosolek, saab kõiki küsimusi lahendada siis, kui koosolekust võtab osa

¹ Vt. viide lk. 23.

vähemalt kaks kolmandikku kollektiivi liikmeist. Kehakultuurlaste koosolekule on otstarbekas kutsuda ka neid noori, kes ei tegutse kehakultuurikollektiivis, andes neile nõuandva hääleõiguse.

Koosolekute organiseerijad peavad tagama koosolekul täieliku demokraatia. Igal sõnavõtjal peab olema võimalus kollektiivi juhtkonna, sektiioonide bürooliikmete ja instruktorite töö asjalikuks arvustamiseks.

Esilekerkinud küsimuste aktiivne arutamine, tõsine kriitika ja arutluste käigust tekkivad praktilised ettepanekud muudavad koosoleku spordiühingu liikmete kollektiivse kasvatamise kooliks.

KOLLEKTIIVI NÕUKOGU

Kollektiivi, samuti selle igapäevast pidevat tööd, juhib vahetult nõukogu.

Nõukogul tuleb lahendada kõige mitmepärasemaid küsimusi. Praktiliselt on nõukogu tegevuse juhtimise eesotsas esimees ja tema lähemad abilised — nõukogu liikmed. Siin oleneb väga palju nõukogu esimehest, tema aktiivsusest ning organisaatorlikest võimeist, kuid, nagu öeldakse, üks mees ei pea veel sõda. Kollektiivis on palju mitmesugust tegevust: on vaja koguda liikmemaksu, välja anda spordiinventari, korraldada võistlusi ja pidada kontakti kehakultuuri- ja spordikomitee ning käitiskomiteega.

Sellepärast tuleb kohe nõukogu esimesel koosolekul jagada nõukogu kõigi liikmete vahel kohustused kollektiivi peamiste tööalade juhtimiseks.

Mis on kollektiivi töös ja tegevuses peamisteks lülideks?

Kogemused näitavad, et kui töötavad hästi tsehhide kehakultuurigrupid, areneb kollektiivis hästi ka massikeskine organiseerimistöö. Kui töö on õigesti korraldatud sektiioonides, siis tähendab see, et õppe-spordi- ja kasvatuslik töö kehakultuurlastega on kõrgel tasemel. Kogu kollektiivi edukus sõltub töö seisukorrast kehakultuurigruppides ja spordisektiioonides.

Sellepärast on eelkõige vaja, et iga nõukogu liige oleks kinnitatud tööle teatava tsehhi juurde, kus ta organiseeriks kehakultuurigrupid ja aitaks seal praktiliselt tööd juhtida. Samuti on vaja, et iga nõukogu liige kannaks isiklikku vastutust töö korraldamise eest ühes või teises spordisektiionis ja et see töö areneks seal hästi.

Kohustuste jagamisel tuleb arvestada seda, kuidas iga nõu-

kogu liige on võimeline suhtlema ühe või teise tsehhi organisatsioonidega, ning tema isiklikku huvi ühe või teise spordiala vastu.

Peale selle on kollektiivi töös rida teisi üldküsimusi, mis nõuavad pidevat tähelepanu ja korraldamist.

Näib kõige otstarbekamana, kui nõukogu esimees kannaks peale üldise juhtimise vastutust järgmistes küsimustes: tööplaani ja kulude eelarve koostamine, nõukogu kui ka üldkoosolekute ettevalmistamine ja läbiviimine, uute liikmete värbamine kollektiivi, oma käitise ühiskondlike organisatsioonide sidepidamine kehakultuuri- ja spordikomitee ja spordiühingu kõrgemalseisva nõukoguga, kogu kasvatusliku töö korraldamine kollektiivis ja lõpuks kollektiivi finants-majandusliku tegevuse tähtsamad harud.

Esimehe asetäitjale tuleb panna vastutus kollektiivi kogu õppe-sportitöö ja niisuguste suureulatuslike ürituste korraldamise eest, nagu spartakiaad, võistlused, kehakultuuripidud, rännakud, võimlemise organiseerimine vahetult käitises, ühiselamuis jne. Asetäitja peab olema täielikult teadlik kogu kollektiivi tegevusest ja asjaajamisest.

Nõukogu sekretäri kohustustesse kuulub kollektiivi töö arvelduse sisseseadmine: liikmete vormistamine, nõukogu ja üldkoosoleku protokollimine, võistlusprotokollide hoidmine, kollektiivi rekordite raamatu pidamine jne. Sekretär peab kandma hoolt selle eest, et kollektiivi asjaajamine oleks alati eeskujulik korras.

Täpselt samuti tuleb ülesanded jagada nõukogu teiste liikmete vahel. Ühele võib anda töö organiseerimise VTK kompleksi alal ja kontrolli selle üle, teisele propaganda- ja agitatsiooni küsimused, kolmandale arstliku kontrolli korraldamise, neljandale kollektiivi majanduslikud küsimused, nagu spordiühitiste remont, kontroll nende ekspluateerimise üle ning spordiinventari muretsemine, hooldamine ja väljaandmine.

Nõukogu liikmed peavad alati meeles pidama seda, et kui keegi neist ei täida kollektiivi nõukogu poolt neile usaldatud ülesandeid, halvab see kogu kollektiivi tööd, sest nii organisatsiooniline, õppe-sporti- kui ka majanduslik töö kollektiivis on üksteisega tihedalt seotud ja üksteisest sõltuvad.

Nõukogu esimesteks abalisteks peavad olema tsehhi kehakultuurigruppide ja spordisektsioonide juhid, ühiskondlikud instruktorid ja treenerid ning spordikohtunikud. Abiks nõukogu liikmeile tuleb moodustada ka alaliselt tegutsevad komisjonid, nagu sporditehniline, massikeskise agitatsioonitöö, majanduslik

ja arstlik komisjon. Vastavalt vajadusele moodustatakse samal ajal ka ajutisi komisjone, nagu näiteks spartakiaadide ja ametiühingute ja kommunistlike noorte krosside organiseerimiskomiteed, komisjonid üksikute kehakultuurigruppide või sektiioonide töö kontrollimiseks jne. Seinalehe väljaandmiseks tuleb moodustada ja kinnitada toimetuse kolleegium ja VTK kompleksi normide vastuvõtmiseks spetsiaalne VTK komisjon.

Laialdaselt tuleb praktiseerida ka konkreetsete ülesannete usaldamist üksikule kehakultuurlastele, nagu näiteks: korraldada vestlus kehakultuuri alal, organiseerida hommikvõimlemist ühiselamus, kokku leppida võrkpallivõistluse korraldamiseks naaberkollektiiviga jne. Niisuguste ülesannete täitmine kasvatab kehakultuurlases vastutustunnet kollektiivi ees ja aitab kaasa aktiivseks ühiskonna liikmeks saamiseks.

Kollektiivi töö põhialuseks on kehakultuurlaste isetegevus ja initsiatiiv. Nõukogu peab järjekindlalt valima ja kasvatama kollektiivile uusi aktiviste, esile tõstma paremaid ja neid ergutama.

Kollektiivi töös on aktiivsuse tõstmise tähtsamaks tingimuseks, et perioodiliselt kuulatakse kollektiivi juhtivate organite aruandeid ja teostatakse valimisi.

Kehakultuurikollektiivi nõukogu peab spordiühingu liikmete ees andma regulaarselt aru oma tegevuse üle ja kindlustama, et kõik teised kollektiivis valitavad organid, nagu tsehhide nõukogud, kehakultuuriorganisaatorid, sektiioonide bürood, võistkondade kaptenid jne. annaksid samuti määratud tähtpäevadel aru oma tegevuse üle ja et uued valimised toimuksid õigeaegselt.

Kogu tegevusel nõukogus peab olema operatiivne iseloom. Et paremini teada kehakultuurlaste, kvalifitseeritud sportlaste ja uustulnukate huvisid ja nõudeid, tuleb sagedamini viibida tsehhides, harjutuste kohtades spordiväljakuil, spordisaalides jne.

Nõukogu koosolekuid on kõige parem pidada kindlaksmääratud päevadel, näiteks iga teisipäev või iga kuu 5., 15. ja 25. kuupäeval.

Kõik nõukogu koosolekul arutlusele tulevad küsimused tuleb aegsasti läbi kaaluda ja ette valmistada. Nõukogu koosolekuile tuleb kutsuda ka aktiviste, tähelepanelikult kuulates nende arvamusi ja ettepanekuid.

Nõukogu peab kõrgeks pidama kehakultuurikollektiivi autoriteeti, seisku see siis kas vastuvõetud otsuse täitmisel ürituste läbiviimisel või kehakultuurlaste käitumises töökohal ja ühiskondlikes kohtades.

Ainult see nõukogu suudab kõik ülesanded lahendada edukalt, kes ergutab ja arendab kehakultuurlaste endaalgatust ja isetegevust ning kes annab edasi parimate sportlaste, kehakultuuriorganisaatorite, võistkondade, kehakultuurigruppide ja sektiioonide kogemusi.

Erilist tähtsust nõukogu töös peab omama partei-, ametiühingute ja kommunistlike noorte organisatsioonidelt, kehakultuuri- ja spordikomiteelt, sõjalise väljaõppe organeilt, tervishoiuorganisatsioonidelt, AAVÜ-lt ja Punase Risti organisatsioonilt saadav abi. Kooskõlastatud töö kõigi nende organisatsioonidega kahtlemata aitab kaasa kehakultuurikollektiivi töö edukusele. Partei-, kommunistlike noorte organisatsioon ja käitiskomitee aitavad planeerida kehakultuurikollektiivi tööd, suunavad tema tegevust ja annavad talle praktilist abi mitmesuguste plaanis ettenähtud ürituste läbiviimisel.

Teistest organisatsioonidest annab näiteks tehase Punase Risti organisatsioon sportlastele esmaabi, organiseerib võistlustel või harjutustundides sanitaarset valvet jne. Punase Risti liikmeile on see samal ajal soodsaks võimaluseks saada praktilisi kogemusi.

TSEHHI (OSAKONNA) KEHAKULTUURIGRUPI NÕUKOGU (KEHAKULTUURIORGANISAATOR)

Ükski kehakultuurikollektiiv ei suuda õigesti organiseerida oma tööd, kui tal tsehhide puuduvad tugevad spordirakused. Tsehhide kehakultuurigruppide osatähtsust kollektiivis on raske ülehinnata. Kehakultuurikollektiivi hindavad tehase töölised eelkõige nende kehakultuurlaste järgi, kes nendega kõrvuti töötavad tsehhide, vahetuses või brigaadis. Kui tsehhi kehakultuurlane on hea tootmistööline või juhtiv stahhaanovlane, on kehakultuurigrupi autoriteet kõigi tööliste, administratsiooni ja ühiskondlike organisatsioonide silmis väga kõrge.

Vilunud kehakultuurikollektiivi-juhid taotleavad alati seda, et igas tsehhis oleks kehakultuurlastest moodustatud stahhaanovlikud brigaadid, et tehase parimad jalgpallurid, kergejõustiklased, ujujad, suusatajad jne. oleksid samaaegselt eesrindlased tootmistöös ja et nad üheaegselt spordirekorditega saavutaksid ka stahhaanovlikke rekordeid.

Kogu oma töös peab kollektiivi nõukogu tuginema kehakultuuriorganisaatoreile, kõige lugupeetavamaile kehakultuurlastele tsehhis, kelle ümber koonduvad noored ja kelle arvamusi arvestavad nii administratsioon kui ka ühiskondlikud organi-

satsioonid. Kehakultuuriorganisaatorid on suur jõud, kellest väga palju sõltub kogu kollektiivi arenemine ja kogu massikeskise kehakultuuritöö ulatus. Mida suudab teha kehakultuuriorganisaator, kes armastab kehakultuuri ja kellel on kogemusi organiseerimistöös, seda näeme järgnevast näitest.

1943. aasta mais valiti Tuula relvatehase mehaanika-tsehhis kehakultuuriorganisaatoriks mitmekülgsest arenenud sportlane stahhaanovlane Arkaadi Brivin. Millest ta alustas oma tööd?

Eelkõige võttis ta arvele kõik töötavad noored, vestles üksikult iga seltsimehaga, tehes selgeks, kes ja missugusel spordialal on varem tegutsenud ning missuguses sektsioonis keegi soovib tegutseda. Spordisektsioonides töötamiseks avaldasid soovi 40 inimest. Kõik nad käisid arstlikul järelevaatusel.

Õhtuti, pärast tööaega, ehtas sm. Brivin koos grupi aktivistidega tsehhi hoone juurde spordiväljaku. Mõne aja pärast moodustati kaks võrkpallimeeskonda, kes hakkasid treenima kindla plaani järgi.

Võrkpalliväljaku kõrvale ehitati kurniväljak. Kurnimängusektsiooni astusid 25 inimest, peamiselt elatanud töölised.

Kergejõustikuhuvilised hakkasid käima staadionil, kus olid vilunud treenerid.

Ilma aktiivita on ükskõik missugusel alal raske töötada. Kui oma kollektiivi hästi tundma õppida, võib alati luua tugeva aktiivi. Sm. Brivin sai teada, et puurijana töötav Maria Kuzminova on hea võimleja. Ta asus meeleldi juhtima võimlemissektsiooni. 40-aastane treial sm. Lubjanski polnud kunagi tegelnud spordiga, kuid spordihuvilisena viibis ta regulaarselt staadionil, külastas kõiki spordivõistlusi ja teadis peast kõiki tehase rekordeid. Peagi kujunes sm. Lubjanskist kehakultuuriorganisaatori parem abiline mitmesuguste spordiürituste korraldamisel.

Möödus aasta. Tsehhi võrkpallimeeskond saavutas tehases esikoha. Võimlemissektsioon kasvas 22-liikmeliseks. Tsehhi kehakultuurlased saavutasid esikoha teatejooksus. Kasvas ja tugevnes tsehhi suusasektsioon. Tekkisid esimesed järgusportlased. Neli sportlast tsehhist kuulusid tehase koondmeeskonda. Kõik tsehhi noored sooritasid VTK I järgu normid. Võrreldes 1943. aastaga kasvas spordiühingu liikmete arv 12-kordseks.

Suureks abiks kehakultuuriorganisaatorile tema töös on seinaleht. Tihti kirjutas Brivin seinalehte ise artikleid ning organiseeris selleks teisi kehakultuurlasi. Tsehhi kehakultuurlaste seinalehes ilmusid artiklid teemadel, nagu „Kuidas ma veetsin oma puhkepäeva spordisaalis”, „Minu esimene matk jalgrattal”. „Mida saavutan hommikvõimlemisega” jne.

Pärast kolmeaastast tööd saavutas sm. Brivin märkimisväärseid tulemusi. Tsehhis tegutses viis spordisektsiooni, mille tööst võtsid osa ligi 100 inimest. Mehaanika-tsehhis kerkis päevakorda küsimus valida spordiühingu tsehi nõukogu.

Vastavalt määrusele valitakse tsehhides, osakondades ja teaduskondades, kus töötab või õpib üle 25¹ kehakultuurlase, kehakultuurigrupi üldkoosolekul tsehi nõukogu. Seal, kus on alla 25 kehakultuurlase, valitakse aga kehakultuuriorganisaator. Nii tsehi nõukogu kui ka kehakultuuriorganisaator töötavad tehase kollektiivi nõukogu ja tsehi ametiühingu-organisatsiooni juhtimisel.

Tsehi nõukogu või kehakultuuriorganisaator teevad pidevalt selgitustööd uute noorte värbamiseks spordiühingusse. Kõigist nõukogu otsuseist ja korraldustest, ettenähtud spordiüritustest ja õppe-treeningutundidest jne. informeerivad kehakultuurlasi tsehi nõukogu või kehakultuuriorganisaator.

Mõnede niisuguste hiiglaslike tehaste, nagu Moskva Stalini-nimeline autotehas või Magnitogorski metallurgiatehas, tsehhide kehakultuuriorganisatsioonid on paljude tehaste kehakultuurikollektiividest suuremad. Mõistagi niisugustel tsehi-organisatsioonidel peavad olema iseseisva kollektiivi õigused.

SPORDISEKTSIOON

Spordisektsioon ühendab neid kehakultuurlasi, kes soovivad tegelda ja end viimistella teataval spordialal.

Sektsiooniliikmed võivad mitmesuguseil võistlustel kontrollida oma spordisaavutusi kui treeningutöö tulemusi ja sooritada VTK ning üleliidulise ühtse spordikvalifikatsiooni norme.

Spordisektsioone on soovitav luua eelkõige neil spordialadel, mis kõige paremini kindlustavad mitmekülgset kehalist ettevalmistust, nagu näiteks kergejõustik, võimlemine, suusatamine, ujumine ja poks.

Kogu organisatsioonilist, õppe-spordi- ja kasvatuslikku tööd juhib sektsioonis 3—5-liikmeline büroo, kes valitakse sektsiooniliikmete üldkoosolekul üheks spordihooajaks. Pärast hooaja lõppu on büroo kohustatud liikmete üldkoosolekul andma aru oma tööst ja tegevusest.

Büroo valib enda hulgast esimehe ja jagab sektsiooni töö korraldamiseks ja juhtimiseks ülesanded ülejäänud büroo liikmete vahel.

Sektsiooni bürool on järgmised peamised ülesanded: ta koostab tööplaani, muretseb õppe- ja treeningutöö läbiviimiseks vas-

¹ Vt. viide lk. 23.

tavad kavad ja programmid; koostab kulude eelarve; võtab vastu uusi liikmeid; moodustab meeskonnad ja grupid ning organiseerib neis kaptenite ja vanemate valimist; kontrollib õppuste ja treeningute graafiku täitmist; valmistab võistkondi ette võistlusteks; kindlustab kõigi liikmete arstliku kontrolli; organiseerib sotsialistlikke võistlusi nii seksiooniliikmete vahel kui teiste seksioonidega; korraldab tööarveldust.

Seksiooni büroo peab planeerima ja korraldama oma tööd nii, et kõik seksiooniliikmed saaksid osa võtta võistlustest. Hoolikalt oma parimaid sportlasi tehase koondvõistkondades esinemiseks ette valmistades ei tohi seksiooni büroo unustada ka uustulnu-kaid ja vähem ettevalmistatud sportlasi. Selleks tuleb seksioonis perioodiliselt korraldada omavahelisi võistlusi ning organiseerida sõprusvõistlusi teiste kollektiividega.

Seksiooni büroo peab töötama tihedas koostöös instruktorigega. Instruktori poolt õppustel ja treeninguil antavad juhendid ja korraldused peavad olema seaduseks kõigile harjutajaile. Oma-korda on seksiooni üldkoosoleku või büroo otsused seaduseks instruktorile. Kui instruktoriga ja bürooliikmete vahel tekivad lahk-arvamused (näiteks võistkonna koostamisel, võistluste kava koostamisel) lahendab küsimuse kollektiivi nõukogu, kusjuures otsus on kohustuslik mõlemale poolele.

Et kindlustada õppuste edukas läbiviimine, moodustatakse seksioonis grupid või võistkonnad.

Võimlemis-, kergejõustiku-, suusatamis-, ujumis- ja vehkle-misseksioonis moodustatakse nii grupid kui meeskonnad. Grupid moodustatakse õppeotstarbel, meeskonnad aga esinemiseks võistlustel. Spordimängude seksioonides (jalgpall, korvpall, võrkpall, tennis, hoki) moodustatakse ainult võistkonnad, mis ühtaegu sobib nii õppetöö korraldamiseks kui võistlusteks.

Harjutajad jagatakse spordiseksioonides gruppidesse või võistkondadesse vastavalt soole, vanusele ja kehalisele etteval-mistusele.

Lihtsam jaotusvorm oleks näiteks järgmine:

Mehed

Noormeeste grupp
Algajate grupp
Järgusportlaste grupp

Naised

Tütarlaste grupp
Algajate grupp
Järgusportlaste grupp

Suuremais kehakultuurikollektiivides, kus seksioonid on rohke-arvulise liikmeskonnaga, viiakse liikmete jaotus läbi juba üksik-asjalisemalt ning moodustatakse eraldi grupid noortele, alga-

jaile, aastailt vanemaile, II ja III järgu sportlastele ning I järgu ja meistersportlastele.

Samuti võib harjutuste ja treeningute paremaks korraldamiseks ja läbiviimiseks grupid jagada veel allgruppideks. Eriti on see soovitatav siis, kui osa liikmeist on suutnud juba omandada küllaldaselt sporditehnikat. Kergejõustikusektsioonis võib moodustada allrühmad heitjaile, hüppajaile, sprintereile, keskmaa- ja pikamaajooksjaile jne. Ujumissektsioonis võib moodustada allrühmi vastavalt ujumisviisidele.

Võistkondadesse jaotamisel võetakse aluseks sportlase sporditehniline tase, vastavalt millele moodustatakse 1. võistkond, 2. võistkond jne. Võistkonnad moodustatakse naistele ja meestele eraldi, kusjuures omakorda arvestatakse kehakultuurlaste vanust.

Oppegruppides juhivad tööd vanemad ja võistkondades kaptenid, kes valitakse gruppide ja võistkondade üldkoosolekuil.

Kaptenite ja vanemate kohustustesse kuulub pidada töö arvel-duse päevikut, rivistada võistkond (grupp) enne harjutuste algust ning selgitada põhjused, kui mõni kehakultuurlane puudub õppus-test.

Nad peavad jälgima ka seda, et kehakultuurlased tuleksid harjutustele korralikus spordiriietuses ja et harjutustel valitseksid täielik kord ja distsipliin.

Peale selle on kaptenid ja vanemad kohustatud määrama järgmiseks õppuseks võistkonna (grupi) koosseisust korrapidaja, kellega koos ta seab korda õppusteks vastava õppekoha (näiteks spordisaali) ning muretseb kohale vajaliku inventari.

KEHALISE ÜLDETTEVALMISTUSE SEKTSIOON

Erilist tähelepanu peab kollektiivi nõukogu pöörama kehalise üldettevalmistuse sektsiooni asutamisele. See on esimeseks astmeks noorte hõlmamises kehakultuuri regulaarsele harrastamisele.

Kehalise üldettevalmistuse sektsioonis peab töö olema korraldatud huvitavalt ja kaasatõmbavalt. Selle sektsiooni juhtimisele tuleb kutsuda mitmekülgset arenenud sportlasi. Peab arvestama seda, et üldettevalmistuse sektsiooni tööst võtab tavaliselt oma vanuselt, soolt, kehaliselt arengult, tervislikult seisundilt, samuti oma võimeilt ja kalduvuselt ühe või teise spordiala harrastamisele osa väga erinev kehakultuurlaste pere.

Suurtes kehalise ettevalmistuse sektsioonides tuleb moodustada mitu 20—25 kehakultuurlasest koosnevat gruppi. Eraldi

gruppide tuleb koondada aastailt vanemad ja kehaliselt nõrgemad inimesed. Samuti tuleb eraldi grupid moodustada meestele ja naistele. Ainult siis, kui harjutajaid on vähe, võib moodustada segagruppe, arvestades seejuures vanust ja kehalist üldettevalmistust, mitte aga sugu.

Kuidas tuleb koostada nende seksioonide õppeplaan?

Aastailt vanemate ja kehaliselt nõrgemate grupile võib soovitada järgmist: võimlemisharjutused (vahenditega ja ilma ning lihtsamail võimlemisriistadel), kergejõustikuharjutused (käimine, jooks, hüpped, heited), suusatamine, mäesuusatamise lihtsamad elemendid, suusarännakud ja turismimatkad suuskadel, ujumine, liikumis- ja spordimängud ning turism (kohalik, jalgsi, jalgrattail, veel, ratsa, suuskadel).

Sellesse kompleksi võib võtta ka teisi harjutusi vastavalt kehakultuurlaste soovidele ja kohalikele võimalustele. Näiteks võib kunstilise võimlemise elementide kavassevõtmine tõsta tütarlaste grupi huvi õppuste vastu. Samasugust tulemust võivad anda harjutused tõstekangi ja pommidega vanemate meeste grupis.

Noortest moodustatud kehalise üldettevalmistuse gruppidele tuleb vaadata kui ajutistele. Need tegutsevad tavaliselt 1—1½ aastat. Pärast seda on enamik noori sooritanud mitte ainult VTK kompleksinormid, vaid on juba jõudnud valida ühe või teise spordiala, milles nad hakkavad spetsialiseeruma.

Et kindlustada paremat ettevalmistust VTK kompleksi normide sooritamiseks, võib noorte gruppides korraldada õppusi rohkem piiratud kehaliste harjutuste kompleksi järgi. Näiteks: 1. variant — võimlemine ja kergejõustik; täiendavalt võtta sellesse suusatamist, ujumist, mängu ja turismi; 2. variant — kergejõustik ja suusatamine; täiendavalt võimlemisharjutusi, ujumist, mängu ja turismi.

Harjutused noorte gruppides peavad eelkõige äratama sportlikku huvi ja olema vahelduvad ning mitmepärased. Iga tunni läbiviimine sõltub kohalikest tingimustest (kliimalised tingimused, spordibaasid ja vajalik inventar jne.). Vaieldamatult on kõige otsustavam tähtsus kehalise üldettevalmistuse seksiooni töö edukaks korraldamiseks kehakultuuriinstruktore pedagoogilistel võimel ning meisterlikkusel.

Iga õppuse aluseks on selleks hoolikalt valitud harjutuste kompleks. Sagedamini tuleb praktiseerida võimlemisharjutuste sidumist liikumis- ja spordimängudega, sõjalis- ja käsitsivõitluse harjutustega ning, mis eriti tähtis, harjutustega maastikul. Kehalise üldettevalmistuse seksiooni liikmeile tuleb korraldada liht-

samaid ja kergemaid võistlusi, kusjuures neilegi võistlustele võib lubada ainult küllaldaselt treeninud kehakultuurlasi.

IV. KOLLEKTIIVI NÕUKOGU JUURES TEGUTSEVAD KOMISJONID

Paljude kollektiivide töö kogemused näitavad, et kollektiivi juurde loodud mitmesugused komisjonid on kollektiivi nõukogule suureks abiks kehakultuurlaste ergutamisel aktiivsemale tegutsemisele ja kollektiivi kogu töö parandamisele.

Avaldades mõningaid nõuandeid komisjonide töö meetodite ja sisu kohta peame ühtlasi kehakultuurikollektiivide juhte hoiatama selles, et ei ole põrmugi nõutav kõigi allpoolloeteldavate komisjonide moodustamine, vaid vastavalt kollektiivi suurusele võib neid moodustada ka vähem. Nõukogu liikmed, kes vastutavad teatava tööala eest (majandus, massikeskine agitatsioonitöö, õppe-sportitöö), võivad kasutada oma töös allpooltoodavat materjali.

VTK KOMISJON

Kehakultuurikompleks „Valmis tööks ja NSVL kaitseks” peegeldab kõige paremini nõukogude kehakultuuriliikumise ideelist suunda. Seepärast on töö VTK kompleksi alal iga kehakultuurikollektiivi eduka töö peamiseks näitarvuks.

VTK kompleksi normide vastuvõtmiseks moodustatakse kehakultuurikollektiivides VTK komisjonid parimaist VTK märgi omanikest ja parimaist kehakultuurlastest, kes hästi tunnevad VTK kompleksi ja omavad kogemusi tegutsemiseks spordikohtunikena. VTK komisjoni koosseisu kinnitab kohalik kehakultuuri- ja spordikomitee.

Komisjoni kohustustesse kuulub kogu töö juhtimine VTK kompleksi alal ning VTK normide vastuvõtmine kõigis astmeis.

Komisjon töötab kindla plaani järgi, mis on kooskõlastatud kõigi spordiseksioonidega ja mille on kinnitanud kollektiivi nõukogu. Erilist tähelepanu peab komisjon pöörama katsete korraldamisele normide sooritamiseks, kusjuures need peavad toimuma võistlustena. Komisjon teostab ühiskondlikku kontrolli VTK märgi omanike ettevalmistamise kvaliteedi üle. Ta peab rangelt ja objektiivselt kontrollima kehakultuurlase ettevalmistust ükskõik missuguse normi sooritamiseks. Komisjon ei tohi lubada mingisugust normide alandamist, pöörates vajaduse korral kol-

lektiivi nõukogu või seksiooni büroo tähelepanu kehakultuurlaste halvale ettevalmistusele VTK normide sooritamiseks. VTK normide sooritamiseks korraldatavate katsete kohad, kuupäevad ja kellaajad peavad kehakultuurlastele vähemalt viis päeva varem teada olema.

Kui seksioonid, võistkonnad ja kehalise üldettevalmistuse seksioonid on välja õpetanud enamiku kehakultuurlastest ja neid ette valmistanud VTK kompleksi normide sooritamiseks, korraldab komisjon katsed koos seksioonide juhtidega. Katsed tuleb korraldada võistlustena.

Normatiivide sooritamisel jooksus, ujumises, heiteis, hüppeis, suusatamises ja võimlemises tuleb korraldada massilise osavõtuga võistlused ja viia need läbi kollektiivi esivõistlustena.

Katsete korraldamisel peab komisjon kontrollima, et kõik kehakultuurlased oleksid käinud arstlikul järelevaatusel ja et võistluste kohal oleks vastav meditsiiniline personal.

Ei ole lubatud vastu võtta VTK norme pealiskaudselt, n. ö. silma järgi. Komisjonil peavad olema vajalikud stopperid, kellad, mõõduriistad ja nõuetekohane spordiinventar. Distantid ja kasutatav spordiinventar (kuul, ketas, oda, pall jne.) peavad olema aegsasti mõõdetud ja kaalutud.

Katsete tulemused fikseeritakse vastavais protokollides, eraldi iga normatiivi kohta. Protokoll on kehtiv ainult siis, kui sellele on alla kirjutanud vähemalt kaks VTK komisjoni liiget (vt. lisa nr. 2).

VTK komisjon peab kõigiti kindlustama VTK normide sooritajate hulgas võistluspinget. Ei ole lubatud, et heite või hüppe täpse tagajärje mõõtmise asemel pannakse ainult lipuke, mis märgib normi täitmist. Tuleb mõõta iga normisooritaja tehniline resultaat.

Komisjon peab olema VTK I ja II astme märgi omanikele võistluste korraldamise initsiaatoriks. Võistluste kavasse võetakse mitmevõistlusi, mis koosnevad VTK kompleksi populaarsemaid tali- või suvespordialadest. Selliseid võistlusi tuleb meestele ja naistele korraldada kolmes VTK kompleksis ettenähtud vanusegrupis.

Normide sooritamise kohta koostatud protokollide või väljavõtete järgi võistluste protokollidest kannab arvelduse eest vastutav komisjoniliige näidatud resultaadid vastavasse aruandesse (vt. lisa nr. 3).

Aruande VTK normatiivide sooritamise kohta esitab komisjon läbivaatamiseks kollektiivi nõukogule, kes pärast aruande läbivaatamist ja kinnitamist esitab kehakultuuri- ja spordikomi-

teele taotluse, et norme sooritanuile antaks välja vastavad VTK märgid. Aruande annab kehakultuuri- ja spordikomiteele üle kas komisjon või nõukogu liige, saades vastu vastava allkirja. VTK märkide väljaandmist tuleb korraldada pidulikult kehakultuur-laste üldistel koosolekuil.

VTK komisjon peab koos massikeskise agitatsioonitöö komisjoniga tegema pidevalt propagandat VTK kompleksi alal. Kõigis kehakultuurlaste ja noorte kogunemiskohtades peab olema välja pandud vastavad plakatid, fotovitriinid ja graafikud VTK kompleksi normatiivide sooritamise kohta. Tsehhides, klubides ja ühiselamuis korraldatagu süstemaatiliselt vestlusi ja ettekandeid VTK kompleksi kohta.

SPORDITEHNILINE KOMISJON

Kehakultuurikollektiivides, kus on rohkesti spordisektsioone, on õppe-sportitöö paremaks korraldamiseks ja aktiivi kaasatõmbamiseks selle juhtimisele otstarbekas luua sporditehniline komisjon.

Komisjoni koosseisu valib ja kinnitab kehakultuurikollektiivi nõukogu. Komisjon moodustatakse spordisektsioonide büroode esimeestest, vilunumaist ja haritumaist sportlastest, ühiskondlikest instruktoreist ja spordikohtunikest.

Sporditehnilise komisjoni kohustustesse kuuluvad õppuste ja treeningute õppeplaanide ja -kavade, spordiürituste kalendriplaani ja võistluste juhendite koostamine, õppegruppide ja võistkondade koostamine (tehes seda ühtsete riiklike programmide ja VTK kompleksi alusel) ning spordivarustuse jagamine võistkondadele, sektsioonidele ja tsehhide kehakultuurigruppidele.

Komisjoniliikmed viibivad õppetundides ja treeninguil, aida-tes ühiskondlikel instruktoreil õigesti organiseerida harjutusi. Komisjon instrueerib oma esindajate kaudu ka grupivanemaid ja võistkondade kapteneid.

Sporditehniline komisjon töötab välja hommikvõimlemise ja tootmisalase sihtvõimlemise kavad. Suurt abi peab komisjon andma kehalise üldettevalmistuse sektsioonile õppematerjali väljatöötamisel.

Komisjon arutab oma nõupidamistel sektsioonide ja võistkondade töö kontrollimise tulemusi, organiseerib õppuste arutlemist ja tunnikonspektide meetodilist arutelu ning koostab võistluste juhendite projektid. Komisjon töötab kehakultuuriinstruktori või kollektiivi nõukogu poolt määratud isiku juhtimisel.

Hästitagetsevais kehakultuurikollektiivides leidub rohkesti kehakultuurlasi, kes oskavad mitmesuguseil spordivõistlustel täita kohtunike funktsioone.

Sellele huvitavale tööle võib suure eduga rakendada neid töölisi, kes olid omal ajal aktiivseiks sportlasteks ja kes hästi tunnevad võistluste korraldamise määrusi. Neist asjaarmastajaist-kohtunikest moodustataksegi kohtunikekogu. Spordikohtunike üldkoosolekul valitakse presiidium, kes omakorda valib esimehe ja sekretäri.

Presiidiumi ja kohtunikekogu peamiseks kohustuseks on spordivõistluste, spartakiaadide ja sõprusvõistluste teenindamine. Kohtunikekogu presiidium peab kõigi kohtunike kohta vastavat arveldusraamatut, kuhu kantakse nende nimistu ja registreeritakse iga kohtuniku määramine võistluste läbivõimiseks.

Spordiürituste üldine organiseeritus ja võistluste tehniliste resultaaside õigeaegne väljakuulutamise, mis tõstab nii võistlejate kui pealtvaatajate huvi, sõltub suuresti kohtunikekogu töötamise täpsusest. Kohtunikekogu presiidium peab hoolitsema selle eest, et kohtunikud täiendaksid pidevalt oma teadmisi ja saaksid vajalikke praktilisi kogemusi. Kohtunike paremale töökorraldusele kollektiivis aitab suuresti kaasa kohtunikele vastavate seminaride ja konsultatsioonide korraldamise, võistlusmääruste ja võistluste juhendite, samuti üksikute kohtunike tegevuse arutlemine.

Iga kohtuniku auasjaks on ette valmistada katse sooritamiseks, et saada mingisugune kohtunike kvalifikatsioon. Esialgse, s. o. III järgu kohtuniku nimetuse annab kohalik kehakultuuri- ja spordikomitee neile isikuile, kes on lõpetanud kohtunike seminari, on sooritanud vastavad katsed ja omavad vähemalt pooleaastast kohtuniku-staazi.

Seminaride korraldamisel peab kohtunikekogu presiidium või kollektiivi nõukogu arvestama vajadust kohtunike järele ühel või teisel spordialal.

Kohtunikekogu presiidium peab pöörama erilist tähelepanu kohtunike distsiplineeritusele. Kõiki juhtusid, kus kohtunikud ei ilmu kohale või tegutsevad valesti, peab arutama kogu kohtunike kollektiivis. Iga kohtunik peab mõistma ja olema täiesti teadlik sellest, et oma objektiivse, ausa ja distsiplineeritud käitumisega ta kasvatab igale sportlasele vajalikke kõige väärtuslikumaid omadusi. Kohtunikekogu on kohustatud hoolit-

sema selle eest, et võistluste juhtimiseks oleksid kohal kõik vajalikud mõõteriistad ja spordiinventar, materjal resultaatide tähistamiseks ehk märkimiseks ja määrused võistluste korraldamiseks mitmesuguseil spordialadel. Kohtunikekogu töötab kollektiivi nõukogu aseesimehe või nõukogu selle liikme juhtimisel, kes vastutab õppe-sportitöö eest kollektiivis.

SPORDIARSTLIK KOMISJON

Spordiarstliku kontrolli organiseerimine on kollektiivi nõukogu üks tähtsamaid ülesandeid. Suuremais kollektiivides moodustatakse spordiarstlik komisjon abiks sellele nõukogu liikmele, kes vastutab vastava ala eest kollektiivis.

Komisjon moodustatakse 5—7-liikmelisena ja selle kinnitab kehakultuurikollektiivi nõukogu. Komisjoni liikmeiks on soovitatav kutsuda esindajaid tehest teenindavast polikliinikust ja Punase Risti organisatsioonist ning tingimata üks kuni kaks naiskehakultuurlast.

Komisjon peab looma tiheda kontakti tehase polikliiniku ja tehase Punase Risti organisatsiooniga.

Et määrata kindlaks, kas kehakultuurlane tohib harrastada üht või teist spordiala ja kas ta tohib esineda võistlustel, korraldab komisjon koos teiste tehases tegutsevate tervishoiuliste organisatsioonidega kehakultuurlaste regulaarset arstlikku järelevaatust. Komisjon koostab plaani kehakultuurlaste arstlikuks järelevaatuseks enne kevad-suvist ja sügis-talvist spordihooaega. Ta jälgib hoolikalt, et VTK normide sooritajad ja massilistest spordiüritustest osavõtjad (krossid, rännakud, teatejooksud jne.) käiksid kohustuslikus korras arstlikul järelevaatusel.

Pärast arstlikku järelevaatust jaotatakse kõik kehakultuurlasted vastavalt nende tervislikule seisundile ning kehakultuurilisele ja sportlikule ettevalmistusele kolme gruppi (vt. lisa 4). Kehakultuurlaste teistkordsel järelevaatusel spordihooaja lõpul on kollektiivi nõukogul, spordisektsioonide büroodel ja instruktorite nõukogul võimalus võrrelda kehakultuurlaste kehalise arengu tulemusi möödunud hooaja jooksul, teha sellest järeldusi, kuivõrd õigesti oli organiseeritud õppe-sportitöö, ja võtta tarvitusele abinõusid töös esinenud vigade kõrvaldamiseks.

Komisjoni otsus selle kohta, kas kehakultuurlane tohib harrastada üht või teist spordiala ja kas ta tohib osa võtta võistlustest, kantakse vastavale arstlikule järelevaatuse kaardile, liikme-kaardile ja kehakultuurlaste üldisse nimekirja.

Arstliku järele vaatuse kaardid hoitakse kas arsti või komisjoni asjaajamise juures, kehakultuurlaste üldine nimekiri hoitakse aga alal nõukogus.

Komisjon organiseerib loengute ja vestluste tsükli sanitaar-hügieenilistel ja arstlik-tervishoiulistel teemadel, nagu näiteks „Tervishoid”, „Enesekontroll”, „Arstlik esmaabi”, „Kehaliste harjutuste tervishoid ja spordivigastuste vastu võitlemise põhi- alused” jne., ning varustab kehakultuurlasi enesekontrollipäevi- kutega. Komisjon peab taotlema seda, et iga kehakultuurlane oskaks teostada enesekontrolli.

Erilisi konsultatsioone tuleb korraldada ühiskondlikele inst- ruktoreile, pöörates siin peamist tähelepanu enesejulgestuse küsi- mustele ja võitlemisele spordivigastuste vastu.

Spordiarstlik ja majanduslik komisjon peavad koos arstliku personaliga kindlustama kõigi spordiehitiste ja -väljakute sani- taar-hügieenilise järelevalve (vt. lisa 5). Kõigil juhtudel, kui võib tekkida ohustusi kehakultuurlaste tervisele, peab komisjon kat- kestama õppused või võistlused seni, kuni esinevad puudused (spordiseadeldiste korratus, võistluste või õppuste koha halb sei- sund jne.) on kõrvaldatud.

Paljudes suuremais linnades on sisse seatud spordiarstlikud kabinetid. Nendega peab spordiarstlik komisjon pidama tihedat kontakti, et saada konsultatsiooni arstliku kontrolli korraldami- seks kehakultuurikollektiivis.

Komisjon peab registreerima kõik õppustel või võistlustel juh- tunud spordivigastused. Vigastustest aga, mis nõuavad kliinilist ravi, või mis lõppesid surmaga, peab komisjon kohe teatama koha- likule kehakultuuri- ja spordikomiteele.

MASSIKESKISE AGITATSIOONITÖÖ KOMISJON

Massikeskise agitatsioonitöö komisjon moodustatakse 5—7 kehakultuurlasest. Selle ülesandeks on kehakultuuri organisee- rimine ja propageerimine, massiliste tervistavate ürituste läbi- viimine ja sidepidamine käitiskomitee klubi, punanurga ja kultuurikomisjoniga ning tehase häälekandja ja raadiopunktiga.

Komisjon peab andma konsultatsiooni propagandistidele ja agitaatoreile ning varustama neid vajaliku materjaliga. Komis- jon on kohustatud jälgima kehakultuuri alal väljaantavat uut kirjandust ja plakateid, valima aktuaalsemaid loosungeid ja koos- kõlas käitiskomitee või parteiorganisatsiooniga võtma tarvitusele abinõusid nende levitamiseks.

Kehakultuurikollektiivi poolt korraldatavate spordiürituste

puhul teostab komisjon ürituse kunstilist ja agitatsioonilist kaunistamist. Ta organiseerib parimate sportlaste meisterlikkuse demonstreerimist ning poksijate, tõstjate jt. esinemisi klubides isetegevusõhtuil, tsehhides töövaheaegadel ja ühiselamuis.

Klubi ja kollektiivi töökavas peavad olema ette nähtud ühiste loengute, ettekannete korraldamine ning kinofilmide demonstreerimine kehakultuurilistel teemadel. Sageli võib kehakultuurikollektiiv oma sektsioonide töö läbiviimiseks saada kasutamiseks ka klubiruumi. Klubiruumi või punanurka võib paigutada ka vitriine ja fotoväljapanekuid kollektiivi spordisaavutustest.

Koos klubiga korraldab komisjon jalutusmatku linna ümbrusse, kus organiseeritakse massilise osavõtuga mängu, paadisõite, suplemist jm. Komisjon peab praktiseerima spordivõistluste kollektiivset küllastamist, kollektiivseid matku jalgrattail, väljasõite süstadel, paatidel, jahtidel, matku suuskadel jne.

Komisjonil tuleb korraldada spetsiaalseid vestlusi ja loenguid organiseerimatuile kehakultuurlastele, neile, kes harrastavad kehakultuuri raadio kaudu või iseseisvalt, väljaspool kollektiivi sektioone või võistkondi.

TOIMETUSE KOLLEGIUM

Suurt osa kehakultuuri organiseerimisel ja propageerimisel etendab kollektiivi seinaleht. Seinalehe väljaandmine peab olema kehakultuurikollektiivi üheks esimeseks organisatsiooniliseks ürituseks.

Pärast seda, kui on valitud ja kinnitatud seinalehe nimi, teeb nõukogu järgmisel kehakultuurlaste üldkoosolekul ettepaneku valida toimetuse kolleegium. Selle koosseisu on soovitatav valida teadlikemaid kehakultuurlasi, kes on hästi tuttavad kollektiivi eluga. Tähtis on, et toimetuse kolleegiumi valitakse inimesi, kes oskavad joonistada ja lehte kujundada. Seinalehe väljaandmise plaan ja saadav kaastöö vaadatakse läbi toimetuse kolleegiumi koosolekuil. Kolleegiumi kutsub kokku vastutav toimetaja.

Toimetuse kolleegium peab taotlema, et seinaleht kujuneks kehakultuurlaste organiseerijaks, hoiaks ülal aktivistide initsiatiivi, tõmbaks kaasa mahajääjaid ja piitsutaks distsiplineerimataid. Leht peab kritiseerima kollektiivis esinevaid korratusi, laialdaselt arutama ettepanekuid töö parandamiseks võistkondades, sektsioonides ja kogu kollektiivis. Tõsiste ja kritiseerivate kirjutiste kõrval peab seinalehes leiduma ka sõbralikke šarže, fotosid ja joonistusi. Seinalehe materjal peab olema hästi kontrollitud, vastama tõe ja taotlema, et märkmed, mis nõuavad min-

gisuguste korratuste kõrvaldamist, arutatakse läbi käitiskomitee, kollektiivi nõukogu ja spordisektsiooni koosolekuil ja, mis kõige tähtsam, et võetaks tarvitusele abinõud nende korratuste ja puuduste kõrvaldamiseks. Igas numbris peab seinaleht jutustama eeskujulikemate kehakultuuriorganisatsioonide, instruktorite, aktivistide, kehakultuurlaste-stahhaanovlaste tööst ja tegevusest ning esile tooma teiste kollektiivide väärtuslikke kogemusi ja initsiatiivi.

Süsteemaatilisel tuleb kokku kutsuda seinalehe kaastöölisi ja kehakultuurlasi-aktiviste ning nendega läbi arutada järgnevate seinalehtede väljaandmise plaan. Seinaleht peab olema elav ja huvitav. Tuleb taotella, et kehakultuurlased armastaksid oma seinalehte ja ootaksid kannatamatusega selle järjekordse numbri ilmumist.

MAJANDUSLIK KOMISJON

Harjutuste läbiviimiseks on kehakultuurikollektiivi nõukogu kohustatud muretsema vajalikku spordiinventari, abistama staadionide, spordiväljakute, vee- ja suusaspordijaamade ehitamist jne.

Finants- ja majanduslike küsimuste korraldamist kollektiivis juhib tavaliselt nõukogu esimees. Laialdase majandusliku tegevuse puhul kollektiivis tuleb nõukogu esimehel moodustada majanduslik komisjon. Nagu me järenevalt näeme, ei piirdu komisjon ainult majandusliku tegevusega, vaid tema ülesannete hulka kuuluvad ka kasvatustööd eesmärgid, nagu isetegevuse arendamine kehakultuurlaste hulgas, nende kaasatõmbamine spordiinventari valmistamisele, spordiehitiste püstitamisele ja korrastamisele.

Majandusliku komisjoni üheks tähtsaks ülesandeks on ühingu liikmeis säästlikkuse-kokkuhoidlikkuse tunde kasvamine kehakultuurikollektiivi varanduse suhtes.

„Valmistage ise!” Selle pealkirja all ilmus ajalehe „Sovetski Sport” 1947. aasta aprilli- ja maikuu numbres rida artikleid kasulike nõuannetega, kuidas suuremate kulutusteta ehitada lihtsaimaid spordiehitisi ja valmistada harjutusteks ja spordivõistlusteks vajalikku spordiinventari ning -varustust.

Kui kollektiiv mõtleb organiseerida suurema spordiehitise ehitamist, võib selleks kasutada juba valmis tüüpprojekte vajalike tehniliste arvutuste ja eelarvetega. Sellised materjalid on olemas ÜAÜKN-i arhitektuuri- ja projekteerimisbüroos.

Majandusliku komisjoni täpsest ja operatiivsest tööst sõltub suurel määral kogu õppe-sporditöö edukus. Algab näiteks suvine

spordihooaeg. Majanduslikul komisjonil tuleks alustada spordisaali ja suusabaasi remonttöid, parandada suusasaapaid, -dresse, suuski, suusakeppe ning kindlustada spordiriietuse ja -inventari korralik hoidmine. Sama võib öelda uiskude, hokikeppide ja võimlemisabinõude kohta. Kui lõpeb ujumise ja sõudmise hooaeg, tuleb ära koristada paadid ja võib-olla ka ujumisparved, kui neid ohustab jääminek.

Ühtlasi tuleb alustada tulevase liuväljaku korrastamist. Tuleb kontrollida veejuhtmestikku, selgitada, kas on olemas kõik vajalik valgustuse sisseseadmiseks, kas voolikud, hoki- ja uisusaapad, luuad, labidad jne. on korras. Iga väiksema pisiasi peab olema arvesse võetud õigeaegselt.

Kui lõpeb suvine tegevus staadionidel ja spordiväljakuil, alustab majanduslik komisjon kohe ettevalmistusi järgmiseks hooajaks. Ta korraldab jooksuraja remontimist, jalgpalliväljaku üleskündmist, tennise- ja korvpalliväljakute läbikaevamist. Kõigis neis küsimustes peab majanduslik komisjon nõu pidama aktiiviga ja, koostanud pärast seda vastava tegevuskava, taotlema selle täitmist koos kogu kehakultuurlaste perega.

Majanduslik komisjon peab hoolitsema spordiehitiste kultuurse väljanägemise eest, et seal valitseks puhtus ja et kõik sanitarhügieenilised nõuded oleksid täidetud. Sisekorra määrused peavad olema nähtavale kohale välja pandud.

Majanduslik komisjon peab olema teadlik kollektiivi finantsseisukorrast, ta peab teadma, milliseid summasid võib arvestada ja mida võib teha omal jõul. Komisjoni ettepanekud ja tegevusplaani kinnitab kollektiivi nõukogu.

Majanduslik komisjon peab kindlustama kehakultuurlaste igapäevast korrapidamist staadionidel, väljakuil, liuväljakul, suusa- ja veesportibaasides ning võimlemissaalis.

Korrapidaja kohustuseks on valvata selle järele, et spordiehitised oleksid harjutusteks ja võistlusteks vastavalt ette valmistatud, et seal valitseks täielik distsipliin ja et kehakultuurlased täidaksid kehtivaid sisekorra määrusi.

V. KEHAKULTUURIKOLLEKTIIVI JUHTIVAD ORGANID

KAITISKOMITEE

Nagu teada, on ametiühingute töö eesmärgiks kasvatada mitmekülgsest arenenud inimest, kommunistliku ühiskonna aktiivset ülesehitajat.

Määrates kindlaks kommunistliku kasvatuses põhijooned kirjutas K. Marx:

„Kasvatuse all me mõistame kolme asjaolu:

„Esimeseks: **vaimne kasvatus**. Teiseks: **kehaline kasvatus**, niisugune, mida antakse võimlemiskoolides ja sõjaliste harjutustega.

Kolmandaks: **tehniline õppus**, mis tutvustab kõigi tootmisprotsesside põhiprintsiipidega ...”

Seega on kehaline kasvatus kommunistliku kasvatuses üks osa.

„Kehakultuur peab moodustama lahutamatu osa üldpoliitilises kultuuris kasvatuses, hariduses ja masside tervistamises ning peab olema võetud vastavate ühiskondlike ja riiklike organisatsioonide ning asutuste üldisesse tegevusplaani ...” räägitakse Venemaa K(b)P Keskkomitee otsuses 13. juulist 1925. aastast. Seega on töötajate kehakultuuriline kasvatus töökoju ametiühingulise töö tähtsamaid harusid.

Ametiühingu-organisatsioonid on kohustatud kehakultuuri ja sporti igati kasutama töötajale kultuurse ja mõistliku puhkuse võimaldamise eesmärgil. Spordimängud, meelelahutused vabas õhus, spordivõistlused, paraadid ja näitlikud esinemised on noortele suurepäraseks jõudeaja veetmiseks.

Kui käitises puudub kehakultuuri- ja sporditöö, tähendab see, et ametiühingu-organisatsioon arendab kasvatusööd ühekülgseks, ei hooli töötajate tervistamisest ega abista noori võitluses töötootlikkuse tõstmise eest.

ÜAÜKN-i Presiidium märgib oma määruses 2. septembrist 1946. aastast, et: „Ametiühingute kesk-, oblasti-, käitiste ja kohalikud komiteed ei hinda noorte kehalise kasvatuses töö tähtsust, täidavad halvasti ÜAÜKN-i XIV pleenumi otsust massikeskise kehakultuuritöö alal, on eemaldunud spordiühingute nõukogude pidevast juhtimisest, ei tungi kehakultuuriorganisatsioonide töö sisusse.”

ÜAÜKN-i Presiidium nõudis kõigilt ametiühingu-organisatsioonidelt maksimaalse tähelepanu pööramist kehakultuuri ja spordi arendamisele, et lühima aja jooksul saavutada tööliste ja teenistujate massikeskises sporditöös põhjalik pööre paremuse poole.

Käitiskomiteel tuleb esmajärjekorras abistada noori kehakultuurikollektiivi organiseerimises, kindlustades teda rahaliselt. Hoolitsedes materiaalsete tingimuste eest kehakultuuri arendamiseks, käitiskomitee ei tohi unustada ka paljusid teisi organisatsioonilisi küsimusi, mis on otseselt seotud töötajate massi-

lise hõlmamisega regulaarsele kehakultuuri ja spordi harrastamisele.

Võib tuua hulgaliselt näiteid, kus käitiskomiteed, kinnitanud spordiühingu organiseerimisbüroo, arvavad, et kollektiiv on juba asutatud: „Nüüd on olemas isikud, kes vastutavad kehakultuuritöö eest, las nüüd nad töötavad, meil on aga ka teisi asju ajada.” Muidugi, nii ei tohi talitada. Vähemalt esialgu tuleb ka käitiskomiteel tegelda tugeva distsiplineeritud kehakultuurikollektiivi loomisega.

Käitiskomitee on kohustatud kehakultuurikollektiivi nõukogu abistama massikeskise selgitustöö läbiviimisel kehakultuuri tähtsuse kohta tsehhides, klubis ja ühiselamuis ja informeerima tähtsamate kehakultuuriürituste kohta raadio ja ajalehe kaudu. Ametiühingu töötajad peavad üldistes huvides tõstma kehakultuurikollektiivi juhtide autoriteeti. Selleks tuleb silmas pidada ja austada spordiühingu põhimäärust, otsustavalt võide'lda igasuguse demokraatia rikkumise vastu kehakultuurikollektiivis, õigeaegselt korraldada spordiühingu juhtivate organite valimisi ja aruandluse koosolekuid. Hoolikalt kasvatada kehakultuurikollektiivile aktiivi on ametiühingute käitiskomiteele üheks tähtsamaks ülesandeks. Siin tuleb aga arvestada veel järgmist. On olemas aktiivseid sportlasi, nagu rekordimanikke ja tšempione, kes korduvalt esinevad mitmesuguseil võistlustel, kaitstes nii kehakultuurikollektiivi kui käitise spordiau. Tavaliselt seda aktiivi abistatakse rohkem, neist kehakultuurlastest kirjutatakse ajalehtedes, neid autasustatakse jne. Muidugi tuleb neid abistada ja autasustada eeskujulike spordisaavutuste eest. Kuid selle kõrval ei tohi mingil juhul unustada harilikke kehakultuurlasi-aktiviste, kes on spordi entusiastid, pühendades kogu oma vaba aja kollektiivile. Nad on nõukogu liikmeiks, kehakultuuriorganisatoreiks, sektsioonide juhtideks, ühiskondlikeks instruktoreiks, kohtunikeks jne. Ja nimelt neist oleneb kehakultuurikollektiivis suuresti edu ning kasvatusliku töö kvaliteet.

Käitiskomitee peab regulaarselt arutama kollektiivi tööd, kuid mitte ainult kuulates ära poolaasta või kvartali aruanded, vaid arutades ka üksikküsimusi, nagu näiteks liikmete värbamist, liikmemaksude laekumist, töö seisukorda VTK kompleksi alal, ettevalmistust käitise spartakiaadiks või talviseks spordihooajaks, kasvatuslikku tööd kehakultuurlaste hulgas, massikeskise kehakultuuritöö seisukorda, õppe-sportitöö üldise taseme ja sporditehniliste tagajärgede tõstmist, spordiehitiste ja inven-

tari seisukorda, kollektiivi meeskondade esinemist linna või spordiseltsi esivõistlustel jne.

On soovitatav regulaarselt ära kuulata ka tsehhi-komiteede ja ametiühingute rühmaorganisaatorite aruandeid kehalise kasvatususe töö kohta.

Käitiskomitee juhtivad töötajad või liikmed, kes on vastutavad kehakultuuritöö eest, peavad regulaarselt külastama spordisektsioonide harjutusi, jälgides, et need mööduksid huvitavalt ja sisukalt.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata sellele, et loodaks võimalused tootmisalase sihtvõimlemise läbiviimiseks tsehhis ja et organiseeritaks mitmesuguseid massilisi tervendavaid kehakultuurilisi üritusi, millest võtaks osa ametiühinglaste põhimass.

Käitiskomitee peab looma tiheda koostöö ametiühingu klubi, kultuurikomisjoni ja kehakultuurikollektiivide vahel, et need korraldaksid ühiselt huvitavaid ja kasulikke üritusi.

Kui kultuurikomisjon korraldab jalutusmatka linna ümbrusse, võib kollektiiv teda abistada spordimängude, paadisõidu jne. läbiviimiseks. Samuti võib kehakultuurikollektiiv anda tõhusat abi laste tervisliku seisundi parandamise kampaaniais.

Peale summade, mis on ette nähtud ametiühingute eelarves kehakultuuriürituste läbiviimiseks (13% ja enam), eraldavad ametiühingute Keskkomitee ja spordiühingute kesknõukogud ka sotsiaalkindlustuse eelarvest summasid spordiehitiste ehitamiseks ja remontimiseks ning spordiinventari ja -abinõude soetamiseks. Käitiskomiteede juhtivad töötajad peavad teadma, et vastavalt NSV Liidu Töö Rahvakomissariaadi määrusele (14. märtsist 1933. aastast nr. 22) tuleb iga aasta neist summadest, mis on ette nähtud rahvakomissariatidele (ministeeriumidele) ja nende peavalitsustele töökaitse vajadusteks, eraldada üks protsent tootmisalase kehakultuuritöö läbiviimiseks ja selleks vajalike abinõude ja inventari muretsemiseks, tasu maksmiseks neile instruktoreile, kes korraldavad tootmisalast sihtvõimlemist tsehhides või vahetustes ja kehakultuuriürituste läbiviimiseks käitises.

Ministrite Nõukogu määruses direktorifondi kohta on märgitud, et osa selle fondi summadest võib kasutada kehakultuuriüritusteks.

Administratsiooni, ametiühingu-organisatsiooni ja kehakultuurlaste vastastikkusi kohustusi on kõige parem fikseerida kollektiivlepingus.

Summade jaotajaks kehakultuuritöö jaoks on käitiskomitee. Kehakultuurikollektiivi rahalised kulutused võivad olla väga

mitmesugused. Nende õigeaegne väljamaksmine otsustab sageli kogu kehakultuuritöö edukuse.

Samal ajal ei saa pooldada kaalutlematuid ja õigustamatuid kulutusi. Spordiühingus peab valitsema range finantsdistsipliin. Kollektiivi nõukogu peab juba varakult ette nägema ja kooskõlastama kõik vajalikud kulutused organisatsioonilisele, majanduslikule ja õppe-sporditööle.

KOMMUNISTLIKE NOORTE KOMITEE

Kohaliku kommunistlike noorte organisatsiooniga peab kehakultuurikollektiiv pidama pidevat sidet. Kommunistlike noorte komitee abil on nõukogule kindlustatud noorte kaasatõmbamine spordisektsioonidesse, võistkondadesse ja gruppidesse.

Kommunistlikud noored abistavad nõukogu ka spordiväljakute ehitamise ja korrastamise laupäevakute läbiviimises, suureulatuslike ürituste korraldamisel jne.

Väga tähtis on kollektiivi nõukogu ja kommunistlike noorte komitee vahel saavutada kooskõlastatud tegevus selliseis küsimustes, nagu kaadri valik, kehakultuuri propageerimine ja kehakultuuritöö organiseerimine noorte ühiselamuis.

Kehakultuurikollektiivi nõukogu peab alati arvestama seda, et kollektiivi aktivistid on enamuses kommunistlikud noored ja et kogu oma töös tuleb alati neile toetuda.

SPORDIÜHINGU KESK- (OBLASTI-) NÕUKOGU.

Spordiühing ühendab ühe või mitme ametiühingu kehakultuurlasi. Kui rääkida Nõukogude Eestist, siis meie vabariigis on ainult üks ametiühingute spordiühing — VSÜ „Kalev” —, mis ühendab kõigi ametiühingute kehakultuurlasi. VSÜ „Kalevil” on Kesknõukogu (vabariiklikus ulatuses) ning linnade ja maakondade nõukogud.

Kehakultuurikollektiiv allub oma ühingu linna-, maakonna- või rajooni-nõukogule. Sellepärast peab vastava nõukogu tähelepanu olema pööratud kollektiivi töö praktilisele abistamisele. Linna-, maakonna- või rajooni-nõukogu töötajad peavad hästi tundma oma kollektiivide elu ja tegevust, võimalikult sagedamini viibima kohal ja pidama nendega kõige tihedamat sidet.

Kõrgemalseisva nõukogu juhtivad töötajad või esindajad, külastades kehakultuuri-algorganisatsiooni, peavad tingimata kollektiivi abistama praktiliste küsimuste lahendamisel.

Näiteks leiti puudusi õppetöö organiseerimises VTK komp-

leksi alal. Pärast spordiühingu esindaja kohalviibimist tuleb need puudused kõrvaldada. Oletame, et kollektiivi nõukogu töötab ilma tööplaanita. Linna-, maakonna- või rajooni-nõukogu instruktor aitab siis koostada plaani või võistluste juhendi, aitab muretseda inventari jne.

Põhimõtteks on, et kollektiivi nõukogu tuleb aidata, kuid mitte asendada. Nõukogu liikmeid tuleb õpetada töötama iseseisvalt, ilma liigse eestkostmiseta. Kehakultuurijuhid peavad leidma töös midagi uut, toetama kehakultuurlaste väärtuslikku endaalgatust ja loomungulist initsiatiivi, üldiselt teatavaks tegema ja kõigile kollektiividele edasi andma parima kollektiivi, spordisektsiooni või aktiivi töökogemusi.

Linna-, maakonna- või rajooni-nõukogu peab regulaarselt arutama kollektiivide töö aruandeid, pidama kollektiivi juhtidega nõupidamisi, andma instruksioone ja korraldama seminare, õigeaegselt neid informeerides tähtsamaist otsuseist kehakultuuri alal.

Kõrgemalseisev nõukogu peab hoolitsema selle eest, et kehakultuurikollektiiv oleks varustatud spordiinventari, liikmekaartide, arvelduskaartide ja liikmemaksu kogumise nimekirja vormidega. Kollektiivil peavad olema spordiühingu põhikiri ja märgid.

Paljudel kehakultuurikollektiividel ei ole spordiehitisi ega ka võimalust neid üürida. Mõnikord puuduvad kollektiivil võimalused teatavate spordialade harrastamiseks või kogenud instruktori pidamiseks. Siin peabki appi tulema linna-, maakonna- või rajooni-nõukogu. Ühes ja samas spordiehitises võivad üheaegselt ühise instruktori juhtimisel tegutseda mitme kollektiivi kehakultuurilased.

Harjutuste läbiviimisel ühendatult ei tohi kõigi kollektiivide liikmeid sulatada ühte. Igale kollektiivile määratagu eraldi aeg staadioni, võimla või veesportibaasi kasutamiseks, sest siis viibivad harjutustel mitte lihtsalt vastava spordiühingu liikmed, vaid kollektiivide võistkonnad ja õppegrupid. Nii ei kao kollektiividel huvi võistkondade komplekteerimise, nende distsipliini tugevdamise ja õppetöö kvaliteedi tõstmise vastu.

Ühiste harjutuste korraldamisel ja organiseerimisel kollektiivide võistkondadele ja õppegruppidele võib linna- või maakonna-nõukogu tsentraliseerida kollektiividele õppe-sportitöök määratud summad.

Linna-, maakonna- või rajooni-nõukogu juurde moodustatud spordisektsioonid ei tohi takistada ühiste harjutuste korralda-

mist kollektiivide võistkondadele. Nagu teada, on neisse nn. keskseksioonidesse koondatud spordiühingu parimad sportlased, kuid kogu õppe-sportitööd kõigi kehakultuurlastega need ei asenda.

Suurt osa kollektiivi töö aktiveerimisel peavad etendama spordiühingu linna-, maakonna-, rajooni-nõukogu või kesknõukogu poolt korraldatavad võistlused.

Neil võistlustel selguvad spordiühingu tšempionid ja rekordiomanikud. Et kollektiivid valmistuksid hoolikalt spordiühingu esivõistlustele, tuleb neid varakult tutvustada võistluste juhendi ja kavaga. Ühingu vastav nõukogu ei tohi muuta juba kindlaksmääratud võistluste tähtpäevi, sest vastasel korral kannataksid selle all teised, varem kindlaksmääratud spordiüritused.

Kehakultuurikollektiivide töö edukus sõltub suuresti linna-, maakonna-, rajooni-nõukogu või kesknõukogu tegevusest. Seejärel peavad kollektiivid delegaatidena vastavaile konverentsidele valima väärikaid ja kogenuid kehakultuurlast, kes oskavad hästi orienteeruda kogu spordiühingu tegevuses ja, peaasi, avastama töös esinevate puuduste põhjusi ja valima juhtivaisse organeisse sobivaid ja asjatundlikke kehakultuuritöö organisatooreid.

KEHAKULTUURI- JA SPORDIKOMITEE

Kollektiivi nõukogu on kohustatud looma tiheda kontakti kohaliku (maakonna või linna) kehakultuuri- ja spordikomiteega, riikliku organiga, kes juhib ja kontrollib kõiki kehakultuuriorganisatsioone. Nõukogu liikmed ja kollektiivi spordiseksioonide esindajad peavad võtma aktiivselt osa komitee ja selle seksioonide tööst.

Kollektiivi nõukogu peab olema teadlik kõigist komitee poolt korraldatavaist üritustest ja vastavalt võimalustele neist osa võtma.

Kollektiivi nõukogu võib saada komiteelt konsultatsiooni mitmesuguseis teda huvitavais küsimustes nii õppe-sportitöö kui ka spordiehitiste ehitamise alal. Komitee annab välja VTK normid sooritanuile vastavad märgid, vormistab neile sportlastele, kes on võistlustel ületanud vastava üleliidulise spordikvalifikatsiooni normid, kvalifikatsioonipiletid jne.

Oigeaegselt informeerides kehakultuuri- ja spordikomiteed oma tööst, saavutustest ja esinevaist raskustest võib kollektiiv saada komiteelt oma töös tõhusat abi.

VI. MASSIKESKINE ORGANISEERIMISTÖÖ KOLLEKTIIVIS

SPORDIÜHINGU LIIKMETE VASTUVÖTMINE

Töötajad, kes soovivad astuda spordiühingu liikmeks, esitavad tsehhi kehakultuuriorganisaatorile vastava kirjaliku avalduse. Juhul, kui tsehhis puudub kehakultuuriorganisatsioon, esitatakse avaldus otse kollektiivi nõukogule.

Kollektiivi nõukogu on kohustatud esitatud avalduse hiljemalt 10 päeva jooksul, arvates avalduse saamisest, läbi vaatama. Nõukogu peab avaldust arutama selle seltsimehe juuresolekul, kes soovib liikmeks astuda.

Spordiühingusse astuda soovijat peab enne tutvustama spordiühingu põhimäärusega, soovitades tal eriti tutvuda liikme õigustega ja kohustustega.

Jutustame kehakultuurikollektiivi nõukogu koosolekust meile juba varem tuttavaks saanud Karpovi-nimelises tehases, kus päevakorras oli uute liikmete vastuvõtmine.

Tsehhide kehakultuuriorganisaatoreilt saabus nõukogule 15 avaldust. Nõukogu esimehe poolt kindlaksmääratud päeval kogunesid kõik sooviavalduste esitajad. Esimees luges avaldused ette. Üks nõukogu liige jutustas kokkutulnuile lühidalt spordisektsioonide ja võistkondade tööst ning kollektiivi ees seisvaist spordiüritustest. Seejärel võttis sõna teine nõukogu liige, kes vastutas kollektiivi majanduse eest. Ta rääkis kollektiivil olevast inventarist ja jutustas sellest, kuidas kehakultuurilased ise ehitasid spordiväljakuid ja kutsus üles kollektiivi varanduse suhtuma säästvalt.

Pärast seda, kui kollektiivi liikmeks astuda soovijate kandidatuurid olid läbi arutatud ja kinnitatud, kirjutati neile kohe samas välja ja anti kätte spordiühingu liikmekaardid.

Vastuvõtmine kehakultuurikollektiivi liikmeks ei tohi kujuneda lihtsaks formaalsuseks. Juba oma esimestest sammudest peale peavad uustulnukad-kehakultuurilased tundma kollektiivi kasvatuslikku mõju ja kohe süvenema kollektiivi töösse.

SPORDIÜHINGU LIIKMETE ÕIGUSED JA KOHUSTUSED

Spordiühingu iga liige võib harrastada ükskõik missugust spordiala tema poolt valitud spordisektsioonis või võistkonnas ja esineda oma kollektiivi nimel võistlustel, kehakultuuripidustustel ja spartakiaadidel. Harjutustel, treeninguil ja võistlustel on tal õigus tasuta või soodustustega kasutada oma spordiühingu spordiinventari ja -ehitisi, samuti instruktorite ja arstliku personali abi.

Igal liikmel on õigus teha nõukogu koosolekule või üldkoosolekule ettepanekuid kollektiivi töö parandamiseks või abinõude tarvituselevõtmiseks oma isikliku sporditehnilise ettevalmistuse tõstmiseks. Tal on õigus kontrollida vastuvõetud otsuste täitmist.

Spordiühingu liikmel on õigus valida deegaate ja olla ise valitud oma spordiühingu konverentsidele ja kongressidele.

Spordiühingu ja kollektiivi juhid peavad pidevalt jälgima, et ei rikutaks kehakultuurlaste õigusi.

Peale ulatuslike õiguste omamise on seltsi liikmeks olemine seotud ka teatavate kohustustega. Spordiühingu liige peab õigeaegselt tasuma liikmemaksu. Kogutud summad lähevad koos ametiühingu-organisatsioonide poolt antavate assigneeringutega kollektiivi vajaduste rahuldamiseks.

Kehakultuurikollektiivi liige on kohustatud jälgima spordiühingu põhimääruste täitmist ja aktiivselt osa võtma kollektiivi tööst, üldkoosolekuist ja oma seksiooni koosolekuist. Ta on kohustatud alluma seksiooni või kollektiivi üldkoosolekute, spordiühingu konverentsi, samuti kõrgemate kehakultuuri ja ametiühingute organite otsuseile ja aktiivselt võitlema nende ellurakendamise eest. Spordiühingu liige võib vastu vaielda mingisugusele otsusele, kuid kui küsimus otsustatakse hääleteenamusega, peab vähemus alluma enamusele. Ilma niisuguse vabatahtliku allumiseta ei saa olla organiseeritust, distsipliini ega kollektiivset ühtekuuluvust. Hästi suudab tegutseda ainult tugevasti liitunud kehakultuurikollektiiv.

Spordiühingu liige on kohustatud mitmekülgsest arendama oma kehalist ettevalmistust. Eelistades küll üht spordiala ja viimisteltes end sel alal peab iga kehakultuurlane tundma ka teisi spordialasid ning omandama nende tehnikat, vähemalt VTK kompleksi nõuete ulatuses. Kehakultuurikollektiivi liige peab hoidma spordikollektiivi varandust kui sotsialistlikku omandit.

Spordiühingu liige peab oma distsiplineerituse, korralikkuse ja käitumisega olema eeskujuks nii harjutustel kui spordivõistlustel ja nii igapäevases elus kui tootmistöös.

ERGUTAMISE JA KARISTAMISE VAHENDID

Iga kehakultuurikollektiivi liige peab olema nimelt teadlik sellest, et tema isiklikust aktiivsusest, initsiatiivist ja distsiplineeritusest sõltuvad kollektiivi kasv ja sportlik edu. Kollektiivi

ja spordiühingu juhtkonna ülesandeks on seda teadvust sisenada igasse kehakultuurilasesse, oskuslikult selleks kasutades mitmesuguseid ergutamise ja karistamise abinõusid ehk vahendeid.

Igas kollektiivis leidub hästi töötavaid kehakultuurlasi-aktiivseid, ühiskondlikke instruktoreid, kehakultuuriorganisatoreid ja spordikohtunikke. Kehakultuurlaste hulgas on alati häid sportlasi, kes võistlustel kaitsevad edukalt spordiühingu au ja näitavad kõrgeid sporditehnilisi resultate. Neid seltsimehi tuleb ergutada ja nende kogemused teha teatavaks kogu kollektiivis.

Kehakultuurlase esiletõstmiseks võib kollektiivi nõukogu avaldada talle tänu, autasustada diplomi, preemia, auhinna või hinnalise kingitusega. Eriliselt väljapaistnud kehakultuurlaste fotod tuleb paigutada erilisse vitriini.

Tänu avaldamine, diplomite või auhindade kätteandmine peab toimuma pidulikult ja tingimata kehakultuurikollektiivi arvuka liikmeskonna juuresolekul. Pidulikkus ja seltsimeeste juuresolek annavad ka kõige tagasihoidlikumale kingitusele erilise väärtuse. Pidulikus õhkkonnas üleantud autasu kahtlemata ergutab ka teisi kehakultuurlasi, kutsudes neis esile soovi ka ise välja paista.

Distsiplineerituse ja organiseerituse kasvatamisele kollektiivis aitab kaasa ka mitmesuguste karistusviiside oskuslik kasutamine.

Kehakultuurlasele, kes rikub korda harjutustel, võib instruktor kogu võistkonna või õppegrupi ees teha märkuse või noomituse. Ühtlasi on instruktoril õigus see kehakultuurlane harjutustelt või tunnist ära saata.

Distsipliini rikkumist või ebaausat tegu, mis nõuab valjuemat karistust, arutatakse spordisektsiooni büroos ja kollektiivi nõukogus. Arutades niisugust süütegu tuleb arvestada mitte ainult süüte suurust, vaid ka seda, kuivõrd süüdlane ise mõistis oma teoviisi lubamatust.

Mõjuvaks karistuseks on kehakultuurlast mitte lubada osa võtta spordivõistlustest. Kõige raskemaks karistuseks on kehakultuurlase väljaheitmine spordiühingu liikmete hulgast. Nõukogu otsus liikme väljaheitmise kohta esitatakse kinnitamiseks kollektiivi liikmete üldkoosolekule. See otsus jõustub järgneva kõrgema spordiühingu organi kinnitamisega.

Ergutuste ja karistuste määramise teatamine suurele avalikkusele ning hästi läbimõeldud kasvatuslike abinõude kasutamine on parimaks vahendiks kollektiivsuse tunde ja kasvatuselise töstmiseks kollektiivis.

SISSEASTUMIS- JA LIIKMEMAKSUDE VASTUVÖTMINE

Liikmemaksude laekumine näitab eelkõige distsipliini ja organiseeritust.

Liikme- ja sisseastumismaksude hästi organiseeritud vastuvõtmine aitab kaasa tihedama sideme loomisele kollektiivi juhtkonna ja lihtliikmete vahel. Ei tohi piirduda ainult raha vormilise vastuvõtmisega, vaid kehakultuurlastega tuleb ka seltsimehelikult vestelda kollektiivi ees seisvaist ülesandeist ja tegevusest.

Vastavalt spordiühingu põhimäärusele tuleb igal kehakultuurlasel, kes astub ühingu liikmeks, liikmekaardi kättesaamisel tasuda sisseastumismaks. Selle suurus on tavaliselt: töötajale ja teenistujale 3 rubla ning õpilastele ja ühingu liikme perekonnaliikmeile 1 rubla 50 kopikat. Liikmekaart antakse tasuta; kuid kaotatud liikmekaardi asemel dublikaadi saamisel tuleb tasuda 1 rubla.

Iga liige on kohustatud regulaarselt ja ilma meeldetuletamist ootamata üks kord kolme kuu jooksul tasuma liikmemaksu. Töölised ja teenistujad tasuvad kvartalis tavaliselt 3 rubla, nende perekonnaliikmed ja õpilased 1 rubla 50 kopikat.

Sisseastumis- ja liikmemaksu võtab vastu nõukogu esimees, suuremais kollektiivides aga, kus liikmete arv ulatab üle 100, teevad seda kehakultuuriorganisaatorid.

Liikmemakse võetakse vastu iga päev tööst vabal ajal, kuid eelistada võib liikmemaksu kogumist palgapäevadel.

Kogutud sisseastumis- ja liikmemaksud kantakse vastavasse aruandesse, mis kollektiivi nõukogu esimees saab käitiskomiteelt.

Aruanne sisseastumismaksude kohta

Perekonna- ees- ja isanimi	Töökoht	Liikme- kaardi nr.	Sisseastu- mismaksu suurus	Allkiri maksu tasu- mise kohta

Sisseastumismaks kasseeritakse liikmekaardi kätteandmisel liikmeksastujale. Kollektiivi nõukogu esimees märgib liikmekaardile sissemaksu suuruse ja maksmise kuupäeva, kinnitades need andmed oma allkirja ja stambiga. Pärast seda kannab esi-

mees saadud summa suuruse aruandesse ja seltsi liige kinnitab sissekande õigsust samal aruandel oma allkirjaga.

Samasugune kord sissekannete tegemiseks liikmekaardile ja aruandele kehtib ka liikmemaksu vastuvõtmisel.

Aruanne liikmemaksude kohta

Perekonna-, ees- ja isanimi	Liikme- kaardi nr.	Missuguse viimase kvar- tali eest liikmemaks on tasutud	Missuguse kvartali eest liikme- maks tasu- takse	Liikme- maksu summa	Allkiri maksu tasumise kohta

Üks kord kuus võtab esimees kokku mõlema aruande järgi kogunenud sisseastumis- ja liikmemaksud, kinnitab aruanded oma allkirjaga ja annab need koos rahaga üle käitiskomitee raamatupidamisele.

Enne aruannete üleandmist liikmemaksude kohta teeb esimees või nõukogu liige (kes vastutab arvelduse eest) vastavad märkmed liikmemaksude laekumise kohta liikmete isiklike arvelduskaartidele.

Nõukogu esimees on vähemalt üks kord kvartalis kohustatud liikmete isiklike arvelduskaartide järgi kontrollima liikmemaksude tasumist, selgitama mittemaksjad ja mittemaksmise põhjused ja, kui viimased pole vabandatavad, arutama küsimust nõukogu koosolekul.

Nõukogu esimees koostab koos käitiskomitee raamatupidaja või kassapidajaga üks kord kvartalis aruande liikmemaksude ja sisseastumismaksude laekumise kohta järgmise vormi kohaselt:

Aruanne liikme- ja sisseastumismaksude laekumise kohta

Liikme- maksu laekumise aasta- plaan	Aruande-kvartalis saadud ja üle antud			Spordiseltsi liikmete arv aruande- kvartalis
	Liikmemaksu	Sisseastumis- maksu	Kokku	

Ülaltoodud andmed saadetakse kõrgemalseisvale spordiühingu nõukogule.

Kogutud liikmemaks ja sisseastumismaks moodustavad koostiste assigneeringutega kehakultuuritööks kehakultuurikollektiivi eelarves tulude osa. Laekunud liikmemakse ja sisseastumismakse ei ole lubatud kasutada varem, kui need on arvele võetud käitiskomitee raamatupidamises. Liikmemaksude kohta peab olema sisse seatud eriarveldus.

TÖÖ KEHAKULTUURLASTE AKTIIVIGA

Kõige väärtuslikumaks kapitaliks, mida kehakultuurikollektiivi nõukogu omab, on aktivistid. Töö ilma aktivistideta pole mõeldav. Nõukogu, kes on koondanud enda ümber juba tegevuse algusest saadik grupi spordiarvestajaid seltsimehi, võib nende abil ilma eriliste raskusteta lahendada ka kõige keerukamaid ja vastutuslikemaid ülesandeid.

Töö ladusus kollektiivis, tema sportlikud edusammud ning organisatsioonilised ja majanduslikud saavutused sõltuvad suuresti aktiivist, aktiivsemate kehakultuurlaste oskuslikust valikust ja nende juhtivaile kohtadele paigutamisest.

Kehakultuurikollektiivide ja tsehi nõukogude esimehed, kehakultuuriorganisaatorid, spordisektsioonide büroode esimehed ja liikmed, ühiskondlikud instruktorid, võistkondade kaptenid ja õppegruppide vanemad ja mitmesuguste spordialade kohtunikud moodustavad aktiivi, kellele peab oma töös tuginema kollektiivi nõukogu.

Aktiivi tuleb pidevalt juhtida ja abistada. Selleks on rohkesti võimalusi. Kõigepealt tuleb aktivistidega sagedamini kohtuda tsehhis, spordiväljakul, võimlas jne. Aeg-ajalt tuleb aktiviste kokku kutsuda üldküsimuste arutamiseks, nende instrueerimiseks ja kogemuste vahetamiseks. Aktivistidele tuleb korraldada seminare, saata neid spordikvalifikatsiooni tõstmiseks mitmesuguseile kursustele, muretseda neile spordikirjandust ja õpikuid. Erilist tähelepanu peab nõukogu pöörama nii ühiskondlikule kui palgalisele instruktorite kaadrile.

Kehakultuuriorganisaatoreile ja ühiskondlikele instruktoritele korraldatud nõupidamistel, seminaridel ja konsultatsioonidel tuleb käsitleda küsimusi, mis on kerkinud esile praktilises töös.

Näiteks tsehhide kehakultuurigruppides ja spordisektsioonides on arveldustöö korraldatud puudulikult. Sel juhul tuleb järgmisel instrueerimise nõupidamisel selgitada, kuidas pidada arveldust, missuguseid vorme kasutada, kuidas täita ja hoida

arveldusdokumente jne. Kui näiteks liikmemaksud laekuvad korrapäratult, tuleb seminaris arutada mittelaekumise põhjusi ja anda nõu, kuidas paremini organiseerida liikmemaksu laekumist.

Konsultatsioonid õppe-sporditöö alal peavad toimuma rangelt plaani järgi. Kui kerkib üles küsimus õppetöö organiseerimise kohta VTK kompleksi alal, tuleb koos VTK põhimääruse selgitamisega ja üksikute normatiivide iseloomustamisega teha kindlaks, missuguseid võimalusi on kollektiivil selleks, et aidata kehakultuurlastel sooritada katsed nende isiklikul valikul.

Neile instrueerimisnõupidamistele, vestlustele ja konsultatsioonidele on väga kasulik kutsuda vastavaid spetsialiste kõrgemalseisvast spordiühingu nõukogust või kehakultuuri- ja spordikomiteest.

TÖÖ NOORTE SPORTLASTEGA

Nõukogude kehakultuuriliikumise edasine edu sõltub täielikult õigest kehalise kasvatuses korraldamisest laste hulgas. Iga kehakultuurikollektiivi aukohuseks on anda ka oma panus selle suure riikliku tähtsusega ülesande täitmisele.

Kehakultuuriorganisatsioonide juhtkond, õppejõud ja kogu aktiiv peavad olema täielikult teadlikud sellest, et sportlase kasvatamine peab algama juba tema koolipingist, s. o. kõige nooremaist aastaist alates.

Meenutame siinkohal Friedrich Engelsi sõnu:

„Kas ei ole mitte parem õpetada võimlemist ja harjutusi vahenditega õpilastele kõigis klassides siis, kui nende kehaliikmed pole veel kaotanud oma elastsust ja painduvust, kui jännata, nagu seda tehakse praegu, kahekümneaastaste noormees-
tega, püüdes asjatult nende luudele, lihaseile ja sidemeile, mis on tööst tõntsiks muutunud, tagasi anda endine liikuvus ja painduvus?“

Võtnud mingisuguse kooli oma šefluse alla, on kehakultuurikollektiivi esimeseks kohustuseks aidata õigesti organiseerida kooliõpilaste kehalist ettevalmistust, milleks on kindlad õppekavad, samuti aidata moodustada koondvõistkondi esinemiseks eelseisvail linna- või maakonnavõistlustel ja koos koolinoortega korraldada massilise osavõtuga spordimänge ja -võistlusi.

Kehalised harjutused on lapse organismile eriti vajalikud, kusjuures selles eas on organism kõige vastuvõtlikum iga-
suguste spordi-harjumuste suhtes. Kollektiivide juhid, kes regu-

laarselt töötavad lastega, täidavad seega suurt ja väga tähtsat ülesannet.

Rida kollektiive on tõsiselt suhtunud kehakultuuritöö arendamisse laste hulgas. Noorte osavõtt spordiseksioonide ja võistkondade tööst toob kaasa suurt elavust ja hoogu. Laste isetegevus kujuneb sageli kogu kollektiivi liikmeskonda haaravaks ürituseks, olgu see siis kas spordiväljakute ehitamisel või sõjalis-sportlike mängude korraldamisel.

Kehakultuuritöö organiseerimine laste hulgas peab esmajärjekorras olema suunatud sellele, et kasvatada poistest ja tüdrukuid kehaliselt karastatud energilisi ja elurõõmsaid inimesi, kes oleksid suutelised ületama igasuguseid raskusi.

Kehakultuuritöö lastega peab kehakultuurikollektiivis olema rajatud kolmes suunas: esiteks — moodustada spordiseksioonide juurde tehase töötajate perekonnaliikmetest noorte-grupid (võistkonnad) või asutada spetsiaalne laste spordikool; teiseks — organiseerida kehalist kasvatust oma tehase pioneerilaagris; kolmandaks — luua šefluse vahekord keskkooliõpilaste võistkondadega jne.

Esimesel juhul võetakse lapsed ja noored spordiühingu liikmeks, kuid nende liikmekaartidele tehakse märkus nende kuuluvuse kohta kollektiivi noorte- või lasteseksiooni.

Laste ja noorte võistkonnad ja grupid kuuluvad spordiseksiooni koosseisu, kuid õppekava, tunnid ja tunniplaan lastele ja noortele peavad erinema täiskasvanute omast.

Praktikas on välja kujunenud, et noorte ja laste võistkonnad esinevad võistlustel koos võistlejate klassiga, kusjuures nende saavutused arvatakse kogu kollektiivi saavutuste hulka. Kuid võib korraldada ka eraldi võistlusi lastele. Neid võistlusi tuleb süstemaatiliselt organiseerida koolitöö vaheaegadel.

Kollektiiv peab asjalikult ette valmistuma pioneerilaagri avamisele. Tuleb hoolitseda spordiinventari, spordiväljaku, ujula, paadisadama ja võimlemisriistastiku õigeaegse valmistamise ja korrastamise eest. Pioneerijuhi abilisi spordi alal tuleb kollektiivil valida koos kommunistlike noorte organisatsiooniga. Neile peab korraldama kehakultuuritöö organiseerimise kohta laagris vastavaid konsultatsioone ja lühiajalisi seminare. Peale selle tuleb praktiseerida kollektiivi parimate sportlaste väljasõite pioneerilaagrisse näitlikuks esinemiseks ning laagri spordivõistluste ja spartakiaadide korraldamiseks.

Suurt elavust noorte hulgas tekitab pioneerilaagrite, koolide ja lasteseksioonide vaheliste võistluste korraldamine. Niisuguseid kohtumisi tuleb korraldada võimalikult sagedamini.

Võib võita esivõistlused jalgpallis või kergejõustikus, võib saavutada esikoha isegi spartakiaadil, kuid need spordisaavutused ei suuda veel täielikult peegeldada kehakultuurikollektiivi kogu tegevust. Kehakultuurikollektiivi tööd hinnatakse mitte ainult sportlike näitavude, vaid ka massikeskise organiseerimistöo ning kasvatusliku ja majandusliku tegevuse järgi. Kogu selle töö elustamiseks ja organiseerimise paremaks korraldamiseks kasutavad kehakultuurikollektiivid masside mobiliseerimisel äraproovitud meetodit — sotsialistlikku võistlust.

Sotsialistlikku võistlust võib organiseerida kahe või mitme kollektiivi vahel samas linnas (maakonnas), kuid ka spordiühingu kõigi kollektiivide vahel.

Neil juhtudel koostab sotsialistliku võistluse tingimused spordiühingu kesknõukogu või linna-, maakonna-, rajooni-nõukogu.

Sotsialistliku võistluse tingimused peavad hõlmama kõiki kehakultuuriorganisatsioonide töös esinevaid tähtsamaid küsimusi.

Võib soovitada, et sotsialistliku võistluse võitjaks loetakse neid kehakultuurikollektiive, kes:

1) hõlmavad regulaarsele kehakultuuritööle rohkem töötajaid;

2) organiseerivad seksioonides kõrgetasemelist õppe-sporditööd ja valmistavad ette suurema arvu VTK I ja II astme märgi omanikke ja kvalifitseeritud sportlasi (järgusportlasi);

3) hõlmavad massilistele spordiüritustele (krossid, ekskursionid, virgutusvõimlemine, suusatamine, uisutamine, jalgrattasõit, sõudmine jne.) suuremat töötajate hulka;

4) regulaarselt korraldavad tehase spartakiaade ja võistlusi mitmesuguseil spordialadel ja organiseerivad kehakultuurlaste aktiivset osavõttu oma linna, maakonna ja vabariigi võistlustest;

5) arendavad laialdast kehakultuuri ja spordi propageerimist;

6) hoiavad paremini korras spordiehitisi ja -inventari neid paremini ekspuuteerides;

7) saavutavad seda, et nende liikmete hulgast tuleks rohkem stahhaanovlasi ja lööktöölisi.

Et tingimused sotsialistlikuks võistluseks oleksid võrdsed, tuleb ühingu kesknõukogul või linna- ja maakonna-nõukogul jaotada kehakultuurikollektiivid gruppidesse. Näiteks:

- I grupp — tööstus- ja ehitusettevõtete kehakultuurikollektiivid töötajate arvuga üle 3000;
- II „ — tööstus- ja ehitusettevõtete kehakultuurikollektiivid töötajate arvuga alla 3000;
- III „ — transpordiettevõtete kehakultuurikollektiivid;
- IV „ — MTJ ja sovhooside kehakultuurikollektiivid;
- V „ — side, asutuste ja kaubandusorganisatsioonide kehakultuurikollektiivid;
- VI „ — kõrgemate õppeasutuste kehakultuurikollektiivid;
- VII „ — tehnikumide ja neile vastavate õppeasutuste kehakultuurikollektiivid.

Sotsialistliku võistluse tulemusi on kõige parem kokku võtta kaks korda aastas, kusjuures kokkuvõtete tegemise tähtsajad üldiselt määratakse kindlaks spordiühingu kesknõukogu poolt. Tavaliselt tehakse kokkuvõtted sügistalvise ja kevadsuvises spordihooaja lõppedes.

Kehakultuurikollektiivi nõukogu, tehes kokkuvõtte sotsialistliku võistluse kohustuste täitmise kohta, esitab aruande spordiühingu linna-, maakonna-, rajooni-nõukogule või kesknõukogule. Aruande peavad kinnitama käitiskomitee ja kohalik kehakultuuri- ja spordikomitee.

Kesknõukogu tavaliselt teeb sotsialistliku võistluse kokkuvõtted niisuguse arvestusega, et võitjaks tulnud kollektiivide premeerimine ja autasustamine läbi viia üldrahvalikel pühaldel — 1. mail ja 7. novembril.

Sotsialistlikus võistluses võib saavutada edu ainult kollektiivi kõigi liikmete sõbralikul koostööl ja pingutusel. Kehakultuurikollektiivi nõukogu on kohustatud sotsialistlikku võistlust kasutama mitte ainult kui organisatsioonilise ja õppe-sporditöö, vaid ka kui kasvatusliku töö suurt tõhustamisvahendit. Laialdaselt tuleb arendada kehakultuurlaste isetegevust ja initsiatiivi, millele rajatakse ka kogu töö.

Astudes sotsialistlikust võistlusest osavõtjate ridadesse peab kollektiiv võtma endale kindlad kohustused. Kõige parem on, kui kehakultuurlased esitavad oma ettepanekud spordisektsiooni üldkoosolekule.

Koosolek otsustab, kui palju uusi kehakultuurlasi ta suudab liikmeks värvata eeloleval perioodil, missuguseid üritusi tuleb selleks korraldada, kuidas sektsiooni liikmed võtavad osa inventari ja spordiehitiste valmistamisest, ehitamisest ja remontimisest, seinalehe väljaandmisest, harjutustest ja kehakultuuriõhtute korraldamisest.

Spordisektsioonide poolt vastuvõetud kohustuste alusel koostab nõukogu kollektiivi kohustused kogu kollektiivi ulatuses, esitades need kinnitamiseks kollektiivi liikmete üldkoosolekule.

Edaspidi peab iga kehakultuurigrupp ja sektsioon rangelt kontrollima, et vastuvõetud kohustused täidetakse täpselt ja määratud tähtajaks. Kohustuste arutlemine, õigeaegne kontroll nende täitmise üle ja sotsialistliku võistluste organiseerimine sektsioonide ja gruppide vahel aitavad parandada kollektiivi tööd ja täita vastuvõetud kohustusi.

KEHAKULTUURI PROPAGEERIMINE

Oskuslik ja hästi läbimõeldud kehakultuuri ja spordi propaganda aitab kaasa mitte ainult kollektiivi arvilisele suurenemisele ning õppe-sporditöö parandamisele sektsioonides ja gruppides, vaid arendab ka kehakultuurlaste isetegevust ja initsiatiivi.

Kehakultuuri propageerimise põhisuundadeks on: noorte hõlmamine regulaarsele spordiharrastamisele, sportlike ürituste (spartakiaadid, üksikvõistlused jne.) populariseerimine; spordisektsioonide, kehakultuurigruppide, ühiskondliku aktiivi parimate kogemuste, samuti kehakultuurlaste isetegevuse ja initsiatiivi tutvustamine ja populariseerimine; kõrgeid spordiresultate saavutanud, sõjalis-kehakultuurilistel aladel eeskujuliku väljaõppe omandanud ja kõrgeid tootmistulemusi näidanud parimate sportlaste populariseerimine.

Kehakultuuri propageerimise levinuimaiks vormideks ja vahendeiks on spordivõistlused, paraadid ja kehakultuuripidustused, meeskonna- ja teatejooksud, spordiõhtud parimate sportlaste näitlike esinemistega, spordialaste õppe- ja kunstiliste filmide demonstreerimine.

Kõigist neist üritustest võtab osa suur arv pealtvaatajaid. Noortele jätab alati sügava mulje niisugune sportlik esinemine ja harjutuste demonstreerimine, kus avalduvad jõud, osavus ja terve hästitreenitud keha ilu.

Parimaks kehakultuuri propageerimise vormiks ja vahendiks on spordivõistluste eeskujulik korraldamine. Suurt osa etendavad ka võistluste müürileht, võistluste paiga kunstiline kaunistamine, pealtvaatajate õigeaegne informeerimine võistluste käigust, parimaist spordiresultaatidest, kollektiivi tšempionidest ja rekordi omanikest, samuti võistlejate distsipliin ja kohtunike aparatuuri sujuv töötamine. Kõige tähtsamaks teguriks on siiski huvitavalt koostatud võistluste kava ja vaatajaskonna huvi

oma lemmiksportlaste ja -meeskondade sportlike edusammude vastu. Seda kõike peavad nõukogu liikmed võistluste organiseerimisel teadma ja arvestama.

Kehakultuuri ei tule propageerida n. ö. üldiselt, vaid viia agitatsioonilised üritused kooskõlla kollektiivi praktiliste ülesannetega. Vaevalt võib näiteks tekstiilkäitises raskejõustik olla populaarne. Noortes naistöelistes võib siin huvi kehakultuuri vastu äratada eelkõige võimlemise propageerimisega.

Kõige veenvamaks meetodiks kehakultuuri propageerimisel ja agiteerimisel on organisaatori ja propagandisti isiklik eeskuju. Gorki Molotovi-nimelise autotehase meistersportlane sm. Sokolov suutis arvukalt noori meelitada tõsteseksiooni just isikliku eeskujuga.

Sm. Sokolov tuli sepatöö- ja valamistsehhi mitte ainult selleks, et noortega vestelda, vaid ka selleks, et näidata oma meisterlikkust. Ta võttis kaasa tõstekangi ja kahepuudase kaalupommi. Lõunavaheajal proovisid paljud tugevad tööliselised katsetada sm. Sokoloviga oma võimeid kangi ja kaalupommi tõstmises, kuid sm. Sokolov näitas oma isikliku eeskujuga, et ainult süstemaatiline treening, tehnika ja sportlik osavus teevad inimese tugevaks ja vastupidavaks. Nende vestluste tulemusena hakkasid paljud tööliselised aktiivseiks raskejõustikuseksiooni liikmeiks.

Samasuguseid tulemusi võivad saavutada ka võimlejad, kergejõustiklased, suusatajad jne.

Jutustades Nõukogude suusatajate parimaist saavutustest ja sellest, kuidas meie sportlased-suusatajad hävitasid fašistlikke jõuke, tuleb rääkida, et suusasport tugevdab tervist, mäestlaskumine ja hüpped trampliinilt kasvatavad julgust ja pikemad rännakud vastupidavust. Samas võib selgitada, kuidas astuda seksiooni, millal ja kus harjutatakse. Vestlejad peavad olema hästi ette valmistatud, tundma mitte ainult vastava spordiala tehnikat ja paremaid saavutusi, vaid peavad teadma ka, misugust mõju avaldab kehakultuuri harrastamine inimorganismile.

Sageli tekib üks või teine seksioon kohe pärast seda, kui demonstratsioonidega on esinenud meistersportlased. Näiteks Moskva L. M. Kaganovitši nimelisse kuullaagritehasesse kutsuti spetsiaalselt esinema poksijaid. Need pidasid mitu sõprusmatši. Pealtvaatajatele meeldis väga poksijate osavus, julgus ja kõrge tehnika. Kollektiivi nõukogu korraldas veel samal peoõhtul poksiseksiooni astuda soovijate registreerimise. Üks poksimeistrest võttis endale ülesandeks uue seksiooni töö juhtimise, ja varsti alustatigi regulaarseid harjutusi.

Edukalt võib agitatsioonivahendina kasutada ka õppe- või treeningutunde. Hästi organiseeritud harjutusi, näiteks võimlemistundi muusikalise saatega, jalgpallurite ja poksijate treeningut jne. koguneb sageli jälgima arvukas vaatajaskond.

Mõjuvaks kehakultuuri propagandavahendiks on ka kinofilmide demonstreerimine. Meil on küllaldaselt kunstilisi ja õppeisuga kinofilme, mis käsitlevad mitmesuguseid spordialasid. Filmide linastamisele tuleb kutsuda mitte ainult kehakultuuri-sektsioonide liikmeid, vaid võimaluse korral kogu tehase noori.

Agitatsiooniliste vahendite üldises kompleksis etendavad tähtsat osa huvitavad vestlused ja loengud spordi- ja kehakultuuriteemadel, igasugused näitused ja väljapanekud, väljaantavad seinalehed jne. Kõige sagedamini praktiseeritakse aruandva iseloomuga näituste korraldamist, näiteks näitus, mis iseloomustab hooaja või kogu aasta tegevust, avatakse üleliidulise kehakultuurilaste päeva, kehakultuurikollektiivi aruandlus-valimiskoosoleku jne. puhul.

Aruandlust sisaldavaid näitusi võib organiseerida ka üksikute spordisektsioonide kaupa.

Kehakultuurilaste hulgas leidub alati asjaarmastajaid-fotograafe. Neid tuleb rakendada näituste, fotovitriinide, seinalehe, mälestusalbumi, rekorditeraamatu jne. kujundamisele. Siin võib samuti edukalt kasutada klubi fotoringi.

Suurem osa kehakultuurikollektiive saab regulaarselt mitmesugust kehakultuurikirjandust, ajalehti, ajakirju, õppekavasid, õpikuid, määrusi jne. Ajalehed ja ajakirjad tuleb kokku õmmelda ja kõita. Kirjandust tuleb hoolikalt hoida ja luua aja jooksul kehakultuurikollektiivile raamatukogu. Kollektiivi nõukogu või selle massikeskise agitatsioonitöö komisjon peab koos tehase raamatukoguga korraldama kehakultuurikirjanduse väljapanekuid ja näitusi.

Õppeplakateid, millel on kujutatud suusatamise, käsitsjvõitluse, võimlemisharjutuste jne. üksikelemente, võib ühtmoodi edukalt kasutada nii õppe kui ka agitatsioonilisel eesmärgil. Neid võivad kehakultuurilased valmistada ka ise, kasutades tekstina ja joonistena olemasolevaid õppematerjale, spordikirjandust või artikleid ajalehest „Sovetski Sport” jne.

Kasutades tehase ajalehte ja seinalehte võib kehakultuuri-organisaatorite ja kehakultuurigruppide vahel organiseerida kogemuste vahetamist. Samuti võib nende kaudu arendada kehakultuurikollektiivi töös esinevate puuduste kritiseerimist.

VII. KEHAKULTUURIORGANISATSIOONIDE ÜLESANDED KASVATUSLIKUS TÖÖS

*„On saabunud aeg, kus esile nihkuvad kasvatuslikku laadi ülesanded, ülesanded töötajate kommunistlikuks kasvatamiseks.”
(V. M. MOLOTOV)*

ÜK(b)P Keskkomitee ajaloolistes otsuseis ideoloogiliste küsimuste kohta on rõhutatud nõukogude kunsti ja kirjanduse ülesandeid nõukogude noorsoo kasvatamisel. Bolševike partei Keskkomitee juhtis tähelepanu sellele, et tuleb kasvatada erksat ja elurõõmsat noorsugu, kes suudaks võita igasugused raskused ja takistused ning oleks piiritult ustav kodumaale ja Lenini-Stalini ideedele.

Need ÜK(b)P Keskkomitee otsused puudutavad vahetult ka kehakultuuriorganisatsioone, nende juhte, instruktoreid, kohtunikke ja kogu sportlaste aktiivi. Nõukogudemaal on kehakultuur ja sport noorsoo kommunistliku kasvatus üheks võimsamaks vahendiks.

Noore moraalne pale, tema iseloom ja tahtejõud kujunevad välja mitte ainult perekonnas, koolis, tehases ja ühiskondlikus elus, vaid ka staadionil ja võimlas kehakultuuri ja spordi harastamisel.

K. Marx ja F. Engels on oma teoseis korduvalt rõhutanud, et kommunistlik kasvatus on mitmekülgne kasvatus.

Rääkides nõukogude noorsoo mitmekülgsest arendamisest ja kasvatamisest ütles Vladimir Iljitš Lenin: „Noorsoole on eriti vaja elurõõmu ja erksust, tublit sporti, nagu võimlemine, ujumine, ekskursioonid, iga liiki kehalised harjutused, vaimsete huvide mitmekülgsus, õppimist, arutlemist ja uurimist, ning kõike seda võimalikult üheskoos.”

Täites V. I. Lenini juhendeid määras bolševike partei, et kehakultuur on masside üldpoliitilise ja kultuurse kasvatus lahutamatu osa, mis tuleb võtta ühiskondlike ja riiklike organisatsioonide üldisse tegevusplaani.

Partei õpetab, et kehakultuurile tuleb vaadata mitte ainult kui kehalise kasvatus ja tervistamise vahendile, vaid ka kui ühele meetodile laialdaste töötajate hulkade koondamiseks partei-, nõukogude ja ametiühingu-organisatsioonide ümber.

Nõukogude kehakultuuriliikumise kõrge ideeline sihteadlikkus ja miljonite tööliste, kolhoosnike ja intelligentsi osavõtt sellest liikumisest eraldavad nõukogude kehalise kasvatus süsteemi teravalt kodanlikust spordist.

Kapitalistlikes maades arendatakse sporti petlike loosungite all, nagu „sport olgu väljaspool poliitikat” ja „sport spordi pärast”. Tegelikult kasutatakse seal sporti kodanluse huvides, et juhtida töötajate tähelepanu eemale klassivõitlusest, ja hõlpsa raha-teenimise allikana igasuguseile sporditegelastele ja ettevõtjaile.

Raja taga kehtivad seadused ja määrused ei võimalda töötajail laialdaselt kasutada sporti. Iseloomulik selles mõttes on rootsi ajalehe „Indrasbladen” avaldus. Oma 1946. aasta 46. numbris kirjutab ajaleht:

„Amatöörspordi määrused on lihtsalt klassi seadus, mis on abiks rikkaille ja takistuseks vähejõukaile, sest töölisklassist sportlane võib vaevalt arvestada toetuse saamist rikkailt magnaatidelt. Ja et see nii on, peab töölisklassist sportlane suurtest või rahvusvahelistest võistlustest osavõtust kas loobuma või võtma kõik kulud enda kanda, omamata samal ajal õigust vastuhüvitusele kulude eest. Mõistagi pole tal siis osavõtt taskut mööda.”

Kodanliku spordi n. ö. kiskjalikud seadused sunnivad andekamaid sportlasi hakkama elukutseliseks. See aga tähendab nende otsest orjastamist. Elukutseline sportlane on lihtsalt kaup, ese. Ta müüakse teisele klubile, kui teda pole võimalik ülal pidada, ja teda ostetakse, kui tema abil loodetakse luua sensatsiooni, saavutada „sportlikku võitu” või teha mõnele kaubanduslikule firmale kärarikast reklaami. Sel eesmärgil ostis näiteks üks Chicago kaupmees Charles Comisky korraga terve base-balli meeskonna.

Kodanlik sport kultiveerib igasuguseid soerdlikke, koletuslikke sportlikke lavastusi, mis alandavad sportlases inimväärust, kuid annavad ettevõtjaile tohutuid kasumeid. Kodanlikust kultuurist moraalselt rikutud pealtvaataja külastab kõige sagedamini just neid võistlusi, kus on võimalik oma raha eest näha kehavigastusi ja verd. Seepärast on täiesti loomulik, et korraldatakse selliseid autosõiduvõistlusi, kus kunstlikul teel tekivad autokatastroofid ja kus võitjaks tuleb see, kes jääb ellu või saab vähem vigastada.

„Paljaspäised punapäiste vastu”, „abielulised vallaliste vastu”, „jooksja hobuse vastu”, „maadleja härja vastu” — karjuvad müürilehed kodanlikes maades, kutsudes pealtvaatajaid „spordivõistlustele”. Kõik need kärarikkalt reklaamitud lavastused teenivad ainult üht eesmärki — äri. Sissetulekud, raha — see on kapitalistlikes maades spordi eesmärgiks. Müüa end võimalikult kallimalt, niisugune on kodanliku sportlase „moraal”.

„Millest te unistate?”

Niisugune küsimus esitati kord Kanada sportlannale, iluuisutamise tšempionile Barbara Skottile.

„Hollywoodi dollareist,” oli tema vastus.

Läänes on laialdaselt levinud niisuguste „rekordite” püstitamine, nagu: kahekümne sigareti üheaegne suitsetamine, kreekapähkli ninaga veeretamine kiiruse peale, mitmepäevane kaksiraksi istumine teibal jne.

USA-s kisasid ajalehed mitu päeva niisugusest „maailma-rekordist”, kus keegi oli 30 minuti jooksul neelanud alla 186 austrit.

Inglismaa ajalehed teatasid, et keegi Dick Fliker püstitas uue „maailmarekordi” vastupidavuses, mängides piljardit vahetpidamata 45 tundi ja 27 minutit. Samal ajal anti sellele „maratonimängijale” vahepeal mitu korda arstiabi.

Kodanliku „kultuuriga” maades loetakse selliste rekordite püstitamist normaalseks igapäevaseks nähtuseks. Seal ei huvita kedagi inimväärtsus või inimese tervis. Kodanliku „kultuuri” metsikud kombad laostavad noorsugu, tõukavad teda kuri-
tudele.

Kaasaegne ameerika õpetlane-psühholoog Torondick korraldas Ameerika noorsoo hulgas ankeedi. Ankeedil oli küsimus: „Kui mitme dollari eest Te nõustuksite ära sööma veerand naela inimese liha?” Kõik küsiteldud Ameerika üliõpilased, pedagoogid ja töötud nõustusid sööma inimese liha, vahe seisis ainult selles, kui suurt tasu keegi selle eest soovis.

Kohtunike äraostmine, dopingute kasutamine, rassiline diskrimineerimine, sportlaste ostmine ja loomalik egoism on kodanliku spordi iseloomustavad jooned.

Nõukogude sportlasele tundub see kõik imelikuna ja metsikuna. Nõukogude sportlase spordiaja ja väärikus ei ole müüdivad ega ostetavad. Kõrgete sportlike tulemuste saavutamisel pole meie sportlastele ergutajaks raha ega materiaalne heaolu, vaid aukohus Isamaa ees ja armastus nõukogude rahva vastu.

Nõukogude sportlane saavutab võite oma kollektiivsuse tunde, tehnika ja kangelasliku jõuga ja, mis peaasi, ausalt, õilsalt ja kaunilt. Teda viib võidule bolševistlik tahtejõud, teda hingestab nõukogude patriotism.

Neid nõukogude sportlaste omadusi on rajatagused spordijuhid ja pealtvaatajad sageli märkinud kui uut nähtust spordis. Sportlase käitumises võistlustel on kujunenud välja eriline nõukogulik stiil, mis avaldub tagasihoidlikkuses, aususes

ja võidutahtes ning mis on tihedasti seotud kõrge patriotismi ja väarikusega.

Igati arendades nõukogude sportlaste õilsaid omadusi ja kasvatades neid nõukogude inimeste poolt lahinguis ja töös näidatud kangelastegude eeskujul, peavad kehakultuuriorganisatsioonide juhid õigeaegselt välja juurima kõige väiksemadki kodanliku spordi kombed, mis võiksid tekkida nõukogude sportlaste hulgas. Kasutades vahedat bolševistlikku relva — kriitikat ja enesekriitikat —, tuleb sportlaste hulgas otsustavalt võidelda ebaeetiliste nähtuste, upsakuse ja egoismiga.

Kõigi kehakultuuriorganisatsioonide, nii suurte kui ka väikeste, vastutusrikkaks ülesandeks on kõrvalekaldumatult tõsta nõukogude sportlaste poliitilist ja kultuurset taset. „Spordiühingu liikmeist tuleb kasvatada mitmekülgsest arenenud, terveid ja tugevaid kodanikke, kes on piiritult ustavad Nõukogude Kodumaale ja Lenini-Stalini ideedele ning kes on valmis sotsialistlikuks tööks ja NSV Liidu kaitseks.” Nii on spordiühingute põhimääruses fikseeritud noorte kehakultuurlaste kasvatamise põhiülesanne.

Kogu kasvatusliku töö lätteks kehakultuuriorganisatsioonides peavad olema kommunistlikud ideed. Neid ideid ei tule mitte ainult õppida ja omandada, vaid ka taotella, et kommunistlikud ideed kehastuksid nõukogude sportlase moraalses palges ja et neid viidaks ellu. Iga kehakultuurlaste kogu tootmis-, ühiskondlik ja sportlik tegevus peab olema läbi imbutatud sügavast ideelisusest ja teadlikkusest. Igaüks peab olema teadlik sellest, et VTK märk, spordiseltsi liikmemärk, medal või žetoon ei ole ainult sportlikud embleemid või autasu spordisaavutuste eest, vaid et need annavad ühtlasi tunnistust sportlase mitmekülgsest kehalisest ja moraalsest kasvatuses ning tema valmisolekust alati ja kõikjal olla kasuks kodumaale. Kanda spordimärki tähendab kanda nõukogude sportlase nimetust, mis on suureks auks igale Nõukogudemaa noorele kodanikule.

Kehakultuurikollektiivi juhtidel tuleb oma tööd kehakultuurlaste kasvatamisel tingimata kooskõlastada tegevusega partei-, ametiühingu ja kommunistlike noorte organisatsioonides. Kehaline kasvatus peab ühte langema õppustega marksismi-leninismi alal, üldhariduslike õppustega, õppustega tootmistehnilisel alal ja kehakultuurlaste osavõtuga käitise-asutuse ühiskondlik-poliitilisest elust. Ainult niisugune noorte mitmekülgne arendamine teeb neid tugevaks nii kehaliselt kui vaimselt ja kasvatab neid ustavaiks kommunismi suurtele ideedele.

„...Me peame kõiki NSV Liidu töötajaid kasvatama leegitseva patriotismi vaimus, piiritu armastuse vaimus oma kodumaa vastu. Ma ei räägi abstraktsest ega platoonilisest armastusest, vaid armastusest, mis on tarmukas, aktiivne, kirglik ja taltsutamatu, mis ei tunne halastust vaenlase vastu ja mis ei peatu mingisuguste ohvrite ees Kodumaa heaks.”

(M. I. KALININ)

Kehakultuurikollektiivi juhid peavad kehakultuurlastes kasvatama nõukogude sügavat patriotismi ja nõukogude kodaniku väärikuse tunnet. Kollektiivi agitatsiooni- ja propagandatöö plaanis peavad olema ette nähtud vestlused ja loengud teemadel, mis räägivad meie Nõukogude paljurahvuselise kodumaa võimsusest, kes sammub kogu progressiivse inimkonna eesrinna, sotsialistliku süsteemi kapitalistlikust süsteemist üleolekust, partei ja valitsuse ning isiklikult seltsimees Stalini pidevast tähelepanust kehakultuuriliikumisele ja nõukogude spordi saavutustest.

Nõukogude patriotism tähendab raugematut taotlust olla kõiges kasulik kodumaale. Kehakultuurlane on esimene nende väsimatute töötajate ridades, kes võitlevad viisaastaku plaani täitmise eest nelja aastaga, näidates seejuures kõrget töötolikkust. Ta valmistab end pidevalt NSV Liidu kaitseks, ründab maailmarekordeid ja suurendab oma sotsialistliku isamaa kuulsust. Iga kehakultuurlane peab ülesseatud eesmärkide saavutamiseks olema kasvatatud bolševistliku allavandumatuse vaimus.

Kehakultuurlaste paraadist osavõtjate vastuvõtul 1947. aastal ütles seltsimees Molotov: „Stalinlik hoolitsus ja juhtimine tiivustavad meie noori, avades neile vaba tee kehaliseks ja vaimseks kasvamiseks ja täienemiseks.”

Meie noortes kehakultuurlastes tuleb kasvatada südamliku tänu tunnet partei, valitsuse ja seltsimees Stalini vastu kogu tähelepanu eest, mida nad näitavad kehakultuuri arengule meie maal. Vestluste ja loengute ajal tuleb kehakultuurlastele selgitada, et kuni Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsioonini oli tööliste hulkadele ja talunoortele sport kättesaamatu. Ainult üksikuil õnnestus siis hiilata oma loomuliku talendiga ja saavutada hiilgavaid võite maailmaarenil.

Juba Nõukogude vabariigi eksisteerimise esimesel etapil seati V. I. Lenini ja J. V. Stalini initsiatiivil sisse kehakultuuri

ja spordi riiklik juhtimine, asutati 11 kehakultuuriinstituuti, 40 kehakultuuritehnikumi, 3 teaduslik-uurimuslikku instituuti ja arvukalt kursusi ja koole kehakultuuri- ja spordiinstruktorite, õpetajate ja -spetsialistide ettevalmistamiseks.

Rangelt teaduslikul alusel loodi maailma eesrindlikem nõukogulik kehalise kasvatusesüsteem.

Nõukogude võimu aastail on meie maal ehitatud 600 staadioni, 6000 jalgpalli- ja 45 000 korv- ja võrkpalliväljakut ning ligemale 10 000 suusa- ja veesportibaasi. Kehakultuurile eraldatakse riigi poolt suuri summasid. On sisse seatud kohustuslik kehaline kasvatus koolides ja kõrgemais õppeasutustes. On asutatud VTK kehakultuurikompleksi esimene ja teine aste. Parimaid sportlasi, üleliiduliste esivõistluste võitjaid autasustatakse kuldmedalite ja žetonidega, parimaid aktiviste ja kehakultuuritegelasi märgiga „Eeskujulik kehakultuurlane”. Kehakultuur ja sport on muutunud kättesaadavaks kõigile töötajatele ja saanud suure riikliku tähtsusega asjaks ning tõhusaks abinõuks vaimselt ja kehaliselt mitmekülgseks arenenud inimese kasvatamisel, kes on sotsialistliku kodumaa aktiivne ülesehitaja ja kaitsja.

Koos nõukogude vabariigi kasvu ja tugevnemisega kasvas ja tugevnes ka kehakultuuriliikumine. Nõukogude spordi parimad esindajad on saavutanud hiilgavaid võite, jättes selja taha rajataguseid rekordiomanikke ja võistkondi.

Kodanliku müüdava ajakirjanduse vales informatsioonist mürgitatud paljudele välismaalastele olid nõukogude jalgpallurite, tõstjate, maadlejate, poksijate, korvpallurite, võimlejate jne. võidud täielikuks üllatuseks. Kogu maailma ees demonstreerisid nõukogude sportlased nõukogude rahva kultuuri, tugevust ja võimsust, tõstes Nõukogude Liidu kuulsuse ja autoriteedi veel kõrgemale.

Nõukogude sportlaste võitudes näevad kogu maailma töötajad õigustatult meie nõukogude kehalise kasvatusesüsteemi veenvat üleolekut kodanlikust süsteemist, sotsialistliku riigi üleolekut kapitalistlikku tüüpi riikidest.

Nõukogude rahvas armastab kehakultuuri ja sporti.

Kogu maa jälgib tähelepanelikult kehakultuurikollektiivide võistlusi ja meie armastatud sportlaste saavutusi. Rahvusvaheliste võistluste päevil muutub kogu Nõukogude Liit ühtseks nn. spordihagete laagriks. Kõik nõukogude inimesed tunnevad võrdselt rõõmu ukrainlase Jakov Kutsenko, grusiinlanna Niina

Dumbadze, venelanna Maria Issakova või eestlase Heino Lipu saavutustest.

Nõukogude spordilipp on tõstetud kõrgele. Seda tuleb kanda au ja väärikusega, mitte rahuldudes saavutatuga ega muutudes upsakaks. Ei elata möödunud saavutustele. See, mis oli saavutuseks eile, täna enam ei rahulda.

Oleks ekslik arvata, et nõukogude kehakultuuriliikumise maailmaprestiiži tõstmine lasub ainult juhtivate sportlaste õlgadel. Ei, see on kõigil kehakultuurlastel ülesandeks. Tee võidule viib massilisuse kaudu. Miljonite hulgast kerkib kiiremini esile andekaid sportlasi kui sadade või tuhandete hulgast.

Tuleb alati meeles pidada, et tänasel uustulnukal tuleb võibolla juba homme kaitsta oma kollektiivi, spordiühingu ja kodumaa spordiau. Selle austava ülesande täitmiseks tuleb noori kehakultuurlasi ette valmistada juba esimesest võimlemisharjutusest või esimesest löögist palli pihta.

Iga kehakultuurlase, nii lihtsportlase kui meistri patriootlikuks kohustuseks on täiustada oma sporditehnilisi saavutusi, ületada saavutatud rekordid ja ette valmistada tšempionidele väärikas järelkasv. Iga treener, instruktor ja spordijuht, kellele on kallis nõukogude sport, peab püüdma tõsta õppe-sportitöö kvaliteeti ja pingutama kõike selleks, et maailmarekordid kuuluksid eranditult nõukogude sportlastele.

*

Raskeil katsumiste aegadel Suures Isamaasõjas demonstreerisid nõukogude kehakultuurlased rindeil oma kõrgeid füüsilisi ja moraalseid omadusi, oma ustavust Lenini-Stalini ideedele ning piiritut armastust kodumaa vastu.

Tervete kollektiivide kaupa läksid kehakultuurlased vabahtlikult hävituspataljoni desse ja rahvakaitse väeosadesse.

Paljusid lahinguis väljapaistnud kehakultuurlasi on autasustatud valitsuse autasudega — NSV Liidu ordenite ja medalitega, kuulsamaile ja vapramaile neist on aga antud Nõukogude Liidu kangelase kõrge nimetus.

Nõukogude kehakultuurlased peavad pühaks nende sportlaste-patriootide mälestust, kes andsid oma elu kodumaa eest.

Nõukogude isamaa ustavale tütrele, kartmatule partisanile-suusatajale Ljuba Kulakovale, kes langes lahingus saksa okupantide vastu, püstitasid meie suure kodumaa pealinna sportlased „Stalinetsi” staadionile mälestusmärgi. Siin oli Ljuba Kulakova teinud oma esimesed sammud suusatamises.

Mitmele Moskva ja Leningradi spordiehitisele on antud

NSV Liidu tšempioni Nõukogude Liidu kangelase Vladimir Mjagkovi nimetus. Ta langes 1940. aasta lahinguis valgesoome bandiitidega.

Iga aasta toimuvad Moskva sõudesportlaste vahel võistlused Aleksander Dolgušini nimelisele auhinnale. Aleksander Dolgušin, kes oli ületamatu meister akadeemilises sõudmises, langes kangelasena, kattes oma seltsimehi-partisane.

Mälestusmärgi püstitamine kartmatule võitlejale-kehakultuurlasele, sportlase-kangelase nimetuse andmine staadionile või temanimelise rändauhinna asutamine ei tähista ainult langenud seltsimeeste mälestust, vaid on ka patriootlikuks üleskutseks kõigile nõukogude kehakultuurlastele olla alati valmis rinnaga kaitsma oma sotsialistlikku isamaad.

Teostades kommunistliku ühiskonna ülesehitamise grandiooset programmi ei unusta nõukogude rahvas kunagi seltsimees Stalini sõnu, et niikaua, kui eksisteerib imperialism, varitseb alati kallaletungioht meie kodumaale. See kohustab meid olema alatiselt lahinguvalmis.

Teostades järjekindlalt rahuarmastavat välispoliitikat samub Nõukogude Liit nende progressiivsete jõudude eesrinnas, kes võitlevad kindla demokraatliku rahu ja rahvaste julgeoleku eest. Stalinlikku tarka välispoliitikat toetavad rahvademokraatia maad ning rahu ja vabaduse sõbrad kogu maailmas. Selle poliitika eest seisavad valvel Nõukogude relvastatud jõud.

Kehakultuurlastele on vaja selgitada, et armastus kodumaa vastu ja patriootiline auvõlg kohustavad meid igati tugevdama meie maa kaitsevõimsust. See tähendab, et nõukogude noorsugu ja esmajärjekorras kehakultuurlased peavad olema mehed ja uljad, peavad arendama oma jõudu, osavust ja vastu pidavust, „...karastama end füüsiliselt, et olla osavaiks võitlejaiks, kes lahingurännaku tingimustes suudavad ületada ükskõik missugused raskused”. (NSV Liidu relvastatud jõudude ministri käskkirjast nr. 17—1947.)

Õised rännakud ja õõbimised, sõjalis-sportlikud mängud maastikul, veekogude ületamine, pikemad rännakud paatidel ja jalgrattail, VTK kompleksi normide sooritamine ja spordiorganisatsioonide ühised üritused ühiskondlike organisatsioonidega, nagu AAVÜ ja Punane Rist, aitavad suuresti kaasa sõjarakenduslike kogemuste saamisele, kehakultuurlaste organismi karastamisele, takistuste võitmiseks vajalike oskuste omandamisele ning neile antavate ülesannete vankumatule täitmisele.

Seejuures ei tohi aga kehakultuuriorganisatsioonide juhid unustada üht tähtsat nõuet. Igasugune üleliigne hoolitsus

sportlaste eest, neile eriliste „mugavuste” loomine treeningul jne., nõrgendab sportlaste tahtejõudu ja vähendab spordikasvatustlikku tähtsust noorte kasvatamisel järeleandmatuiks, tahtejõulisteks ja takistusi mittekartvaiks võitlejaiks.

Väga tähtis on selle töö juurde kaasa tõmmata sportlasi, Suurest Isamaasõjast osavõtnud eelseid rindemehi. Kasutades oma rikkalikke kogemusi võivad nad anda suurt abi noorte õigel kasvatamisel terveteks, füüsiliselt hästikarastatud patriootideks, Nõukogude armee tubliks reserviks.

Kogu kehakultuurikollektiivi tegevus ja kasvatustlik töö peavad olema organiseeritud nii, et need aitaksid sportlastel ja kogu noorsool eeskujulikult täita Üleliidulise Leninliku Kommunistliku Noorsooühingu 30-ndal aastapäeval rahvaste juhile ja õpetajale seltsimees Stalinile antud lubadust:

„Meie, seltsimees Stalin, lubame Teile olla alati valvel, et mitte mingisugused rahvusvahelise reaktsiooni sepitsused ei tabaks meid ootamatult. Me oleme igasugustes tingimustes ja igasuguse hinna eest valmis kaitsma Nõukogude riigi huviseid.”

KEHAKULTUURLASTE ETTEVALMISTUS SOTSIALISTLIKUKS TÖÖKS

„Tootmistöö ühendamine õppimise ja võimlemisega on mitte ainult ühiskondliku tootmise tõstmise meetodiks, vaid ka ainsaks meetodiks mitmekülgsest arenenud inimeste kujundamisel.”

(K. Marx, „Kapital”, I köide, lk. 447.)

Võitlus kommunismi eest on esmajärjekorras võitlus kõrge töötootlikkuse eest kogu maa rahvamajanduses. Sellepärast ongi nõukogude spordi parimate esindajate püüd — ühendada saavutusi spordis saavutustega tootmistöös ja ühiskondliku tegevusega — meie kehakultuuriliikumises kujunenud parimaks traditsiooniks. Nõukogude sportlase parima eeskujuna võib tuua tuntud kergejõustiklase sm. Bundini.

Ta on NSV Liidu mitmekordne tšempion jooksudes ja hüppeis. Sportlik tegevus oli sm. Bundinil kooskõlastatud pingasa töö ja õppimisega. Lõpetanud kaks kõrgemat õppeasutust, autasustati Bundinit tema andeka töö eest konstruktorina kahel korral Stalini preemiaga. Tema aktiivset ühiskondlik-poliitilist tegevust on kõrgesti hinnanud Moskva 14. ringkonna

valijad, valides sm. Bundini saadikuks Moskva linna nõukogusse.

Organiseerides järjekindlat tööd spordisektsioonides, võistkondades, kehalise üldettevalmistuse sektsioonis ja VTK kompleksi alal ning aidates noortel saavutada kompleksi normatiive teevad kehakultuurikollektiivid ühtaegu suurt kasvatuslikku tööd. Kasutades niisuguseid kehalise kasvatus vahendeid spordiühingud järjest täiendavad käitise stahhaanovlaste ridu.

Missugune tähtsus on töö õigel organiseerimisel VTK kompleksi normide sooritamise alal, seda võib tõestada paljude näidete varal.

Suure Ivanovi Manufaktuuri kehakultuuriorganisaatori sm. Gusseva töö tulemuseks oli, et kõik tema tsehi kehakultuurlased sooritasid täielikult VTK kompleksi normid. Seejärel tegi ta tsehi juhtkonnale ettepaneku moodustada kehakultuurlastest stahhaanovlikud brigaadid. Brigaadid moodustati ja omavahelise organiseeritud sotsialistliku võistluse tagajärjel nad saavutasid kõrgeid töötulemusi.

Kehakultuurlastest stahhaanovlikke brigaade moodustati paljudes käitistes ja igal pool nad õigustasid end.

Eriti ulatuslikuks kujunes brigaadide moodustamine Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 30. aastapäeva eelsel sotsialistliku võistluse perioodil. Algatajaks oli Jahromi tekstiilikäitise kehakultuurikollektiiv. Ta oli seda mitte juhuslikult, sest see kollektiiv on meie maal vanemaid ja tuntumaid. Juba palju aastaid tagasi olid Jahromi kehakultuurlased praktiliselt asunud lahendama küsimust, kuidas kehakultuuri harrastamine aitab kaasa töötajate tootlikkuse tõstmisele. Selleks moodustati tsehhides kehakultuurlaste brigaadid. Tähelepanekud näitasid, et kehakultuurlaste tootlikkus oli palju kõrgem kui teistes brigaadides. Sellest ajast kujunes Jahromi käitises traditsiooniks moodustada kehakultuurlaste eribrigaade, kes sotsialistlikus võistluses on saavutanud ja saavutavad edasi juhtivaid kohti.

Aasta tagasi kangrud Anna Šubina ja Anna Antonova ei erinenud millegagi teistest töolistest. Nad töötasid kahel teljel. Läänud aastal hakkasid mõlemad tütarlapsed aktiivselt tegutsema võimlemissektsioonis ja ette valmistuma VTK normide sooritamisele. Praegu on mõlemad tütarlapsed üleliidulise kolmanda järgu võimlejad ja ühtlasi eesrindlikud stahhaanovlased. Kumbki töötab nüüd üheaegselt 12 teljel. Mitmekülgne kehaline ettevalmistus aitas neil saavutada väljapaistvat edu tootmistöös.

Leningradlaste ja moskvalaste patriootlik üleskutse — täita viisaastaku plaan ennetähtaegselt — on meie suure kodumaa töötajate hulgas leidnud sooja poolehoidu.

Iga päev saabub Nõukogude Liidu kõigest nurkadest rõõmustavaid teateid nõukogude inimeste töövõitudest. Nende hulgas leiame sageli parimate sportlaste nimesid. Kehakultuurikollektiivid võivad oma kasvandikele olla uhked mitte ainult nende sportlike, vaid ka nende töösaavutuste pärast.

Seepärast on ka VSÜ „Kalevi” tšempion maadluses sm. V. Vahemets, kes 1948. aastal täitis oma isikliku 10 aasta töönormi, seltsimeeste hulgas suures lugupidamises.

Suur populaarsus on Eesti NSV-s sm. Kesal, kes ühe parima tehase „Tarbeklaasi” parima klaasilihvijana täitis isikliku viisaastakuplaani juba 1947. aastal ja kes samal ajal on vabariigi parimaid jalgpallureid. Kogu Eesti NSV-s on tuntud mitmekülgse sportlase R. Piilbergi nimi, kes Masinaehitustehase freesijana täidab iga aasta viie aasta plaani. Sõjajärgse viisaastaku kolmanda aasta lõpuks oli ta täitnud 14 aasta normi.

Suuri edusamme on sportlaste töotootlikkuse tõstmises näidanud Leningradi tehase „Vperjod” kehakultuurikollektiiv. Kehakultuurlased võtsid endale kohustuse täita plaan 150%-liselt. Spordiselti iga liikme normitäitmise kohta seadis nõukogu sisse arvelduse. Selgus, et kõik kehakultuurlased ei täida vastuvõetud kohustusi. Oli ka neid, kes ei pidanud oma tehase kollektiivile antud lubadust. Nõukogu pani tähele, et mõned noored kehakultuurlased, kes oleksid võimelised töötama märksa paremini, suhtuvad vastuvõetud kohustusesse ükskõikselt ega näita püüdu olla töös esimene. Niisuguseid kehakultuurlasi mõjutas nõukogu kogu kollektiivi autoriteediga. Neis otsustati kasvatada tahet võita ja tagajärgi saavutada. Selleks kutsuti neid osa võtma spordivõistlustest. Spordis saavutatud võidud ergutasid neid uutele pingutustele, uutele võitudele mitte ainult staadionil, vaid ka tootmistöös tehases. Paljudest mahajäänud kehakultuurlastest said eesrindlased tootmistöös.

Massikeskine kehakultuuritöö kujunes kogu tehase ühiskondlik-poliitilises elus üheks tähtsamaks teguriks. 13 protsendil töötajast on VTK märk. Kollektiivi liikmete hulgas on sotsialistlik suhtumine töösse kõrgelt arenenud. Tooksi me selle kohta iseloomuliku näite. Nikolai Klimovi tuntakse tehases kui oma ala eeskujuliku spetsialisti. Seoses tema osavõtuga üleliidulistest võistlustest ta kord vabastati töölt. Kuid lõpetanud võistlused, Klimov ei kasutanud ülejäänud vaba aega, vaid asus kohe tööle. Ja vahetuse lõpuks suutis sportlane-stahhaanovlane täita

päevaülesanded. „Kollektiivi tuleb aidata nii spordis kui töös,” lausus sm. Klimov.

Niisuguseid näiteid patriootlikust suhtumisest töösse võib tuua palju. Kuid siin pole alati tegemist kollektiivi kasvatusliku mõjuga. Leidub kollektiivide nõukogusid, kes ei tea isegi seda, kuidas spordiühingu liikmed töötavad. Sageli piirduakse vaid sellega, et registreeritakse üksikute sportlaste kõrgeid töönäitajaid, kuid seejuures jäetakse tähele panemata enamiku kehakultuurlaste poolt saavutatud töötulemused.

Esineb juhtusid, kus nõukogu kisub kehakultuurlasti tootmistööst eemale kestmamaks ajaks. See on täiesti lubamatu nähtus. Oma tööd peab kehakultuurikollektiiv organiseerima nii, et see kasvataks sportlastes alatist soovi tõsta pidevalt tootlikkust ja ratsionaalselt kasutada tööaega. Nõukogu peab jälgima seda, et kehakultuurlastel ei tekiks treeningul või võistlustel vigastusi, mis sunniksid neid jääma eemale tootvast tööst.

Üheaegselt õppe-sportitöö õige organiseerimisega kollektiivis on kollektiivi nõukogu kohustatud arendama sporditööd tehase kõigi noorte hulgas. Selleks tuleb kõikjal populariseerida eesrindlike kollektiivide töökogemusi tootmisalase sihtvõimlemise, kehakultuuripauside, ergutusvõimlemise, spordimängude, jalutuskäikude, suusamatkade jne. korraldamise alal. Kõik need üritused on suurepäraseks ja kasulikuks puhkuseks, aidates kaasa tervistamisele ning võidelda väsimuse vastu ja kõrge tootlikkuse eest.

Ainult see kollektiiv täidab õigesti oma ülesandeid noorsoo kasvatamisel, kes tegelikult võitleb sotsialistliku suhtumise eest töösse ja selle eest, et iga kehakultuurlane oleks ka stahhaanovlane.

KEHAKULTUURLASTE OSAVÖTT ÜHISKONDLIK-POLIITILISEST ELUST

Nõukogude valitsus võimaldab kehakultuurlastele kõige avaramat aktiivset osavõttu meie maa ühiskondlik-poliitilisest elust. Kõrgemate ja kohalike võimuorganite valimistele eelnenud päevadel on aidanud üksikute valimisjaoskondade ja -ringkondade komisjonide vahel sidet pidada sajad tuhanded suusatajad, ratsanikud, jalgratturid, mootorratturid ja alpinistid.

Kommunistide ja parteitute stalinliku bloki kandidaatide agiteerimisel on suurepärase vahendina kasutatud rohkeid spordivõistlusi, rännakuid, teatejookse ja -suusatamisi.

Kõige kaugemasse asulaisse või mägiseisse rajoonidesse, kuhu talvel takistavad juurdepääsu lumehanged, -laviinid, on

viinud leegitseva bolševistliku sõna julged ja vastupidavad inimesed, kes ei karda takistusi ega raskusi. Agitaatorid-kehakultuurlased omasid mitte ainult head suusatamise või alpinismi tehnikat, vaid nad olid eeskujulikult ette valmistatud ka vestlusteks tähtsamate rahvusvaheliste sündmuste kohta, samuti vestlusteks konstitutsioonist, saadikukandidaatidest ja kõigi rahvaste armastatud juhust ja õpetajast seltsimees Stalinist.

Kauges Kasahstanis toimetasid kohalikud alpinistid Aširbekov, Bekmetov ja teised kõrgeis mägedes asetsevasse meteoroloogijaamadesse valimiskastid. Ukrainas viibis Malševi ja Fedtšenko salk kauges kalurite asulas, et jutustada kohalikele elanikele Ukraina Vabariigi Ülemnõukogu saadiku kandidaadidest.

Kaugeis kolhoosides ja jaamades käis sadu tuhandeid Vene NFSV kehakultuurlasi.

NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste tähistamiseks 1946. aastal korraldasid VSÜ „Kalevi“ kehakultuuriorganisatsioonid valijate ees 282 mitmesugust sportlikku võistlust või esinemist.

1570 liiget VSÜ „Kalevist“, kes töötasid agitaatoritena valimisjaoskondades, pidasid üle 5000 vestluse ja loengu. Agitatsioonipunktide juhatajaina ja valimiskomisjonide liikmeina tegutsesid 491 sportlast.

Sportiühingud ja kollektiivid, kes oskasid sellele vastutusrikkale ja ustavale poliitilisele üritusele kaasa tõmmata kogu oma aktiivi, tugevnesid organisatsiooniliselt, kusjuures kehakultuurlased ise ammutasid edaspidiseks ühiskondlik-poliitiliseks tegevuseks rikkalikke kogemusi ning said hea ideoloogilise karastuse.

Kõik parimad omadused, mida kasvatab sport, nagu võidutahe, otsustavus, organiseeritus, distsiplineeritus ja kollektiivsus tunne, omandavad sügava patriootliku mõtte ja otsustarbekuse ainult siis, kui sportlane võtab osa ühiskondlik-poliitilisest elust, esinedes propagandistina ja levitades rahvahulka des bolševistlikku tõde.

Sellepärast on iga spordikollektiivi esimeseks kohustuseks hoolitseda selle eest, et kõik kehakultuurlased võtaksid ühiskondlik-poliitilisest elust osa. Algul olgu selleks lihtsamate ühiskondlike ülesannete, võimla või väljaku korrapidaja kohuste täitmine, hiljem aga tegutsemine grupivanemana, võistkonna kaptenina, toimetuse kolleegiumi või VTK komisjoni liikmena.

Esialgul läbi teinud ühiskondliku töö esimese astme, suudab kehakultuurlane hiljem edukalt täita ka kehakultuuriorgani-

saatori, ühiskondliku instruktori, propagandisti ja agitaatori ning sektsiooni või kollektiivi juhi ülesandeid.

Soovides tõeliselt täita kasvataja funktsiooni, peavad kollektiivi juhid iga kehakultuurlast, kes avaldab oma tegevuses aktiivsust, tähelepanelikult jälgima. Neid tuleb, eriti esialgu, aidata ja usaldada neile ülesandeid, arvestades seejuures iga üksiku kehakultuurlase võimeid, ning tingimata kontrollida iga ülesande täitmist.

SELTSIMEHELIKKUSE, SÕPRUSE JA KOLLEKTIIVSETE HARJUMUSTE KASVATAMINE

*„Ei ole vaja eriti tõestada, et kollektiiv-
suse juurutamisel peab kommunistlikus
kasvatuses olema väljapaistev koht...
Kollektiivsete harjumuste juurutamise eduku-
sest tootmises, ühiskondlikus ja igapäeva-
ses elus sõltub suurel määral edukus ka
kommunistlikus ülesehitustöös.”*

(M. I. KALININ)

Edu võitluses kommunistliku ühiskonna eest sõltub suuresti sellest, kui võrd inimeste teadvuses suudetakse likvideerida kapitalistlikud ning eraomanduslikud igandid ja juurutada tootmistöö ja igapäevases ning ühiskondlikus elus kollektiivseid harjumusi. Noorsoo kasvatamisel kollektivismi vaimus on kehakultuuriorganisatsioonidel täita suured ülesanded.

Juba põhilise isetegevusliku kehakultuuriorganisatsiooni nimetus „kollektiiv” annab tunnistust sellest, et vabatahtlikud sportlikud ühendused luuakse kollektivismi põhimõttel. Ja tõesti iga kehakultuurlane, kui ta on astunud spordiühingu liikmeks, alustab kollektiivset elu, tundes alati ning kõikjal spordikollektiivi mõju.

On väga tähtis, et noor kehakultuurlane tunneks kõikjal sõbralikku ja seltsimehelikku suhtumist. Kogenenumad sportlased ei tohi pilgata uustulnuka esialgseid kohmakaid liigutusi. Vastupidi, uustulnukale tuleb sisendada usku sellesse, et tal on heaks sportlaseks saamiseks vajalikke eeldusi.

Nii uustulnuk-kehakultuurlane kui ka meistersportlane peavad end tundma oma kollektiivi võrdõiguslike liikmeina. Demokraatliku võrdsuse printsiibi silmaspidamisel on kollektiivsuse tunde kasvatamisel esmajärguline tähtsus. Uustulnuk suhtub meistersportlasse, tšempionisse või rekordi omanikusse alati

lugupidamisega. Kuid sõprus, seltsimehelikkus ja kollektivism saavad olla ainult seal, kus paremad sportlased suhtuvad uustulnukaisse ilma upsakuseta, aidates neid tõsta nende oma taseme kõrgusele, millega saavutatakse üldine tõus õppe-sporditöös.

Et ergutada kollektiivset huvi, tuleb kõigi spordisektsioonide ja võistkondade tööd laialdase avalikkuse ees tutvustada. Jalgpallurid peavad teadma, mida teevad kergejõustiklased, ujuvad ja võimlejad; nad peavad huvi tundma nende edusammude ja saavutuste vastu. Üks sektsioon peab seltsimehelikult abistama teist sektsiooni. Niisama tähtis on, et iga kehakultuurlase häält kuulaks ja tema arvamust võtaks kuulda kogu kollektiiv. Selleks peavad kollektiivi juhid sagedamini aru andma oma tööst ja jälgima, et kõik otsused võetaks vastu üldarutamise korras.

Väga tähtsaks kasvatuslikuks vahendiks kehakultuurlaste hulgas on õigesti organiseeritud ja hästi läbiviidud üldkoosolekud. Need aitavad kaasa kehakultuurlaste aktiivsuse ja isetegevuslikkuse tõstmisele. On tähtis, et koosolekuil arutataks küsimusi, mis huvitavad kõiki kehakultuurlasi. Eriti kasulik on korraldada elavat mõttevahetust niisuguste küsimuste kohta, nagu eetika ja sportlaste käitumine võistlustel, igapäevases elus ja tootmistöös.

Koosolekuil peab olema võimaldatud kriitika ja enesekriitika ja, mis on väga tähtis, selleks loodud asjalikkuse jne. õhkkond. See võimaldab ka uustulnukail ühe või teise küsimuse arutamisest aktiivselt osa võtta ja esineda ettepanekute või konkreetsete märkustega.

On väga tähtis, et kehakultuurlaste poolt vastuvõetud otsuseid ja juhendeid tingimata täidetak. Siis sisendab kogu kollektiivi töö, selle majanduse ja asjaajamise juhtimine kehakultuurlasele usu, et ta on oma kollektiivile kasulik liige.

Kehakultuurlane peab alati endalt küsima, mida ta on teinud oma kollektiivi, oma meeskonna ja oma spordikaaslase kasuks. „Minu tehas“, „minu meeskond“, „minu kollektiiv“, „minu kodumaa“ jne. on mõisted, millele tuleb allutada kõik isiklikud huvid.

Kollektiivseid harjumusi saab kasvatada ainult siis, kui kehakultuurlaste vahel valitseb selline seltsimehelikkus ja sõprus, mis sunnib unustama kõik egoistlikud tunded ja aitab bolševistliku kriitika ja enesekriitika korras parandada nii suuri kui ka väikesi vigu.

Ordžonikidze-nimelises tööpingiehituse tehases Moskvas oli noor tööline sm. O. kaasa kistud jalgpallimängust. Olles ande-

kas värvavaht aitas ta oma hea mänguga meeskonda sageli võita. Meeskonnaliikmed hindasid ja armastasid teda. Siis aga hakkas sm. O. tehases halvasti töötama. Kaasmängijad otsustasid teda mõjutada. Nad teatasid talle, et treeningule ta võib tulla, kuid meeskonda ei võeta teda seni, kuni ta hakkab tehases paremini töötama. „Meie ei soovi,” ütlesid seltsimehed, „et tehases räägitakse, nagu oleksid jalgpallimängijad loodrid.”

Noor sportlane suhtus sellesse seltsimehelikku märkusse kui teenimata solvamisse. Järgmise jalgpallimatši meeskond küll kaotas, kuid oma otsust ta ei muutnud. Sm. O-d ei võetud meeskonda. Seltsimehed jälgisid aga tähelepanelikult tema tööd tehases ning küsisid, kas ta vajaks abi. See seltsimeeste suhtumine mõjus sm. O-sse. Ta lubas end parandada ja pidas sõna. Kollektiiv sai tunda oma jõudu. Kuigi jalgpallimatš oli kaotatud, saavutas meeskond moraalse võidu, muutudes veelgi ühtsemaks ja tugevamaks.

Iga kehakultuurikollektiivi elus juhtub sageli, kus kehakultuurlane peab isiklikest huvidest või sportlikest edusammudest kollektiivi huvides loobuma. Nii loobub kergejõustiklane selleks, et viia oma teatameeskond võidule, isiklikust auhinnast individuaal-alal. Sama võib juhtuda ka suusatajaga, kes kollektiivi huvides loobub võistlemast oma lemmikdistantsil, et kaasa võistelda näiteks patrullisõidu-meeskonnas. Seda võib juhtuda ka võimlejate ja ujujatega, eriti aga sportlastega spordimängude sektioonides.

Spordimängud juba iseendast aitavad arendada kollektiivseid harjumusi. Kuid meeskond peab järeleandmatult võitlema üksikmängijate vähimategi egoistlike kalduvuste vastu. Taga ajades odavat efekti, edvistades oma tehnikaga ja, soovides pealtvaatajaid end imetlema panna ning lõigata aplodimente, püüavad mõned mängijad iga hinna eest vastasest mööda vedada ja ise värvavat lüüa. Sageli see lihtsalt ei õnnestu. Kuid juhtub ka nii, et mitteõigeaegse söötmise tõttu kaotatakse kogu matš. Seega on üks mängija kogu kollektiivi n. ö. alt vedanud.

Sageli kaotab tehniliselt ja taktiliselt tugev meeskond klassilt endast tunduvalt nõrgemale, kuid kollektiivselt mängult tugevale meeskonnale. Kollektiiv peab juba eos hävitama iga-sugused enesearmastuse ja upsakuse nähtused, esinegu need kas või kõige andekamate sportlaste juures. On täiesti arusaadav, et niisugused negatiivsed omadused esinevad kõige enam noorusaastais, s. t. inimeste juures, keda kollektiiv pole veel jõudnud küllaldaselt kasvatada.

Kollektiivi huvid on nõukogude sportlasele üle kõige, ja

kui ta loobub isiklikest huvidest, ei tohi ta seda võtta kui ohvrit. See on iga kollektiivi liikme esmaseks kohustuseks. Samuti peab kollektiiv tervikuna ja kõigi oma võimaluste ning vahenditega abistama oma sportlasi nende kasvatamisel ja tehnilisel viimistlemisel.

Kollektiivsed harjumused tugevdavad sportlast moraalselt. Teenelisele meistersportlasele Anatoli Rudakovile, ühele parimale suusatajale, tehti sageli ettepanekuid tulla üle ühte või teise spordiühingusse, pakkudes talle seejuures igasuguseid materiaalseid hüvitusi. Kuid Anatoli Rudakovil oli tänutunne oma kollektiivi vastu, kes oli aidanud tal võrsuda lihtsast kehakultuurlasest teeneliseks meistersportlaseks, ja see tunne oli kõrgem kui igasuguse isikliku materiaalse kasu ja kuulsuse saamise tunne. Ta ei lahkunud oma tehase kollektiivist.

Spordiühingu „Krasnoje Znamja” üleliidulisel konverentsil esines suure kõnega meistersportlane Tatjana Pankratova. Sügava erutusega rääkis ta tänutundest, mis tal oli Klintsovski tekstiilikäitise kollektiivi vastu. See kollektiiv aitas tal saada kvalifitseeritud kangruks ja silmapaistvaks meistersportlaseks, Tatjana Pankratova rääkis ka sellest, kui sageli, viibides „L'Humanité” krossil Pariisis, ta tuletas meelde oma seltsimehi kollektiivist, ja kuidas vastutustunne Klintsovski kehakultuurlaste, kõigi nõukogude sportlaste ja kodumaa eest kümnekordistas tema jõudu võistlustel rajataguste sportlastega.

Just nimelt nii peavad olema kasvatatud meie nõukogude sportlased. Ja kui meil ikka veel esineb sportlaste ühest spordiühingust teise ülejooksmist, siis on see puuduliku massikeskise kasvatustöö tulemus kollektiivis ja selle tulemus, et neil „jooksikul” puudub seltsimehelik lugupidamine ja tänutunne kollektiivi vastu, kes neid on kasvatanud.

Kollektiivi juhid peavad õigesti organiseerima sportlaste kasvatuslikku tööd ja õigeaegselt välja juurima igasuguse edvistamise, egoismi ja upsakuse.

„Distipliin ja organiseeritus töös, igapäevases elus, õppimisel, vastastikuses suhtlemises, käitumises tänaval, avalikes kohtades ja puhkusel, see tähendab, et kõikjal ja igal pool peab valitsema distipliin ja organiseeritus. Need on meile vajalikud nagu õhk.”

(K. J. VOROSILOV)

Ükski kehakultuurikollektiiv ei suuda hästi töötada, kui temas distipliini, korra ja organiseerituse asemel valitsevad kaos ja vastutustundetud. Kollektiiv annab oma liikmeile palju õigusi. Nad võivad tasuta kasutada spordiehitisi ja -inventari, nende kasutada on instruktorid ja arstlik personal. Kehakultuurilased ise juhivad kogu oma kollektiivi tööd.

Koos sellega on spordiühingu liikmeil ka kohustused: täita põhimääruse nõudeid, nõukogu ja üldkoosolekute otsuseid. Iga kehakultuurlane peab olema distiplineerituse eeskuju.

Kus sportlane ka viibib, kas staadionil, võimlas, saalis, vee-spordi- või suusajaamas, on ta kohustatud täitma sisekorra nõudeid, alluma võistlusmäärustele või kohtunike korraldustele. Treeninguile ja õppetööle peab kehakultuurlane ilmuma täpselt ja õigeaegselt, olles seejuures puhtas ja korralikus riietuses. Õppustel peab iga kehakultuurlane kiiresti ja vastuvaidlematult täitma treeneri, instruktori, vanema või kapteni korraldusi.

Algul tundub see kehakultuurlastele-uustulnukaile keeruka ja rõhuva kohustusena. Kuid lühikese aja möödumisel sama kehakultuurlane hakkab tundma vajadust distipliini järele ja saab aru, et organiseeritus on vajalik.

Sageli põhjustab korralagedus õppustel solvamisi ja tülitsemist seltsimeeste vahel ning isegi õnnetusjuhte. Toome näite. Harjutused võimlas toimuvad halvasti organiseeritult. N. õ. sisse võetud ühest grupist, instruktor ei pane tähele, mida samal ajal teevad teised kehakultuurlased. Sel ajal aga üks distiplineerimatu kehakultuurlane, kiikudes ilma instruktori loata rõngail, teeb oskamatu mahahüppe ja väänab jala. Distiplineerimatus võib põhjustada õnnetusjuhte ka ujulas, spordimängudel, jalgrattasõidu ja mootorrattasõidu võistlustel jne.

Kui metoodiliselt valesti läbiviidud õpetund või treening mõjuvad halvasti sportliku ettevalmistuse kvaliteedile ja harjutajate tervisele, siis igasugune organiseerimatus toob omakorda kahju kehakultuurlaste kasvatamisele. Organiseeritus nõuab eelkõige distipliini. Omakorda on organiseeritust vaja distipliini

kasvatamisel. Sellepärast tuleb kõigil juhatajail, õppejõududel ja treeneril iga tund, nii metoodilisest kui organisatsioonilisest küljest hoolikalt ette valmistuda. Range kontrolli sisseadmisesel õppe-sportitöö üle igas kollektiivis on eriti suur tähtsus.

Sageli põhjustab ühe sportlase distsiplineerimatus suurt kahju kogu kollektiivile, muutes kasutuks kõigi seltsimeeste pingutused. Saraatovis korraldatud kõrgemate õppeasutuste vahelistel võistlustel juhtis kaks päeva Meditsiiniline Instituut. Viimasel võistluspäeval jäi aga üks ta distsiplineerimatuid sportlasi võistlustele ilmumata. Arvestusele tulev ala jäi täitmata ja kollektiiv langes neljandale kohale.

Distsipliini kasvatamine ei ole anuüksi kollektiivi juhtide ja instruktorite, vaid kogu kollektiivi asjaks. Ükski distsipliini rikkumine ei tohi jääda tähele panemata.

Seltsimehelik arutelu ja võistkonna või sektsiooni avalik laitus mõjuvad süüdlasele hästi, hoiatades neid distsipliini edasise rikkumise eest.

Edukas distsipliini ja organiseerituse kasvatamisel sõltub suuresti eeskujust, mida annavad kollektiivi juhid, instruktorid ja treenerid ise, samuti sellest, kui võrd õigesti nad kasutavad spordiühingu liikmete ergutamise ja karistamise abinõusid.

„Kasvatuslik töö on kõige raskemaid töid,“ ütles M. I. Kalinin õpetajaile, „sest see on seotud ka teie isikliku käitumisega. Kui sa näiteks võitled viinajoomise vastu, kuid ise jood, siis ei lähe see läbi. Kui sa kutsud distsipliinile, kuid ise seda järjest rikud, on selge, et sinu üleskutsel on väike mõju...“

Ainult see instruktor suudab kollektiivis kasvatada distsipliini, kes nõuab õpilastelt täpset käskluste täitmist, välist ja sisemist distsipliini, korralikkust, kultuurset käitumist ja korda.

TAHTEJÕU KASVATAMINE

Kui omal ajal lõppes edukalt ratsarännak Ašhabad-Moskva, saatis seltsimees Stalin turkmeenia sportlastele järgmise tervistustelegrammi:

„... Ainult eesmärgi selgus, järjekindlus eesmärgi saavutamisel ja kõiki takistusi murdev iseloomu tugevus võisid kindlustada niisuguse kuulsusrikka võidu.

Kommunistlik partei võib end õnnitleda, sest et ta kultiveerib just neid omadusi meie piiritu kodumaa kõigist rahvustest töötajate hulgas.“ („Pravda“ 25. augustist 1935.)

Andes niisuguse hinnangu sportlaste-ratsanike moraalseile omadustele juhib seltsimees Stalin ühtlasi kätte suunad, mida

mööda peab arenema kasvatuslik töö kõigis kehakultuuriorganisatsioonides.

Tugeva tahtejõu kasvatamine pole mõeldav, kui igasse oma toimingusse ei suhtuta valju enesekriitikaga. Iseloomu kasvatamine algab laiskusest, halbatest ja kahjulikest harjumustest (suitsetamine, alkoholi tarvitamine) jagusaamisega ja igapäevase režiimi ning treeningu-režiimi silmaspidamisega. Siin etendavad suurt osa ka sellised pealtnäha pisiasjad, nagu iga-hommikune virgutusvõimlemine, keha hõõrumine külma veega jne. Teiseks aitavad sportlasel kasvatada otsustavust ja iseloomu tugevust osavõtt harjutustest ja võistlustest. Eriti ilmneb see siis, kui sportlasel tuleb esmakordselt sooritada vettehüpe, suusahüpe või langevarjuhüpe või lihtsalt laskuda suuskadel järsust mäest. Sageli võib siin sportlasele abiks olla treener või mõni spordisõber, kes oma nõuandega aitab üle saada kõhklemisest.

Kes noortest sportlastest pole üle elanud nn. surnud punkti rasket mõju, kus näib, nagu oleksid organismi kõik võimed lõpuni ammendatud. Hingamine on raskendatud ning tekib soov katkestada treening või võistlus. Kui aga niisugune noor sportlane suudab koguda kogu oma tahtejõu ja jätkata jooksu või ujumist, võitlust poksiringis või mängu tenniseväljakul, kui ta tunneb, et temasse voolab uut jõudu ning hingamine muutub vabamaks ja ühtlasemaks, ütleb ta sel puhul: „Algas teine hingamine.” Nii on surnud punkt tahtejõu abil ületatud.

Kui mõnus on noorel kehakultuurlasel tunda, kui ta vaata-mata esinenud raskustele on auga lõpetanud võistluse. Spordi- resultaat võib-olla pole kuigi kõrge, kuid noorele sportlasele on esimene võit väga tähtis, sest see on võit oma võimete alahindamise üle. Oskamata alla suruda oma nõrkusi pole võimalik saavutada tõsiseid spordivõite.

Järjekindlalt raskusi ja takistusi võites kehakultuurlane karastab oma iseloomu. Miski ei aita sportlasel paremini kasvatada tahtejõudu, kui valmisolek võita eesmärgi saavutamisel esilekerkivaid raskusi. Niisuguseid raskusi, nii moraalseid (kartus tugeva vastase ees, kahjulikud harjumused), füüsilisi (väsimus, külm) kui ka igapäevaseid materiaalseid raskusi on aga rohkesti. Nõrga tahtejõuga inimene võib isegi esimese ebaõnnestumise puhul treeningul tulla mõttele loobuda igasugusest sportimisest. Esimeste ebaõnnestumiste päevadel peab kollektiiv aitama algajat sportlast ja osutama talle moraalset toetust.

Spordivõistlustel katsetatakse mitte ainult sportlase kehaliisi võimeid, vaid ka tema moraalseid omadusi.

Võistlustel avalduvad kõige selgemini sportlase moraalse seisundi ja iseloomu head ja halvad omadused ja tema suhtumine seltsimeestesse. Tooksime kaks iseloomulikku näidet:

VSÜ „Zeniidi” Kesknõukogu suusatamise esivõistlustel murdus noorel suusatajal Želtikovil suusk. Finišini oli jäänud veel üle kahe kilomeetri. Ei saanud enam mõelda hea isikliku tagajärje saavutamisele. Kuid võistluse katkestamine oleks tähendanud jätta meeskond ilma väärtuslikust punktist. Ja tahtejõuline sportlane, olles väljas kollektiivi huvide eest, lõpetas võistluse murtud suusal sõites. Selle eest avaldas kehakultuuri-kollektiiv oma seltsimehele tänu.

Teistel suusavõistlustel, mida korraldas spordiühing „Tsvetnõje Metallõ”, tundis üks meeskonna suusataja väsimust. Lõpetada võistlust halva tulemusega ta ei tahtnud. „Häbi seltsimeeste ees,” nii püüdis ta hiljem end vabandada. Murdes meelega suusa katkestas ta võistluse, ilma et oleks mõelnud oma meeskonnale, kelle koosseisus ta võistles. Selle näotu teguviisi põhjustasid tahtejõu puudumine ja valehäbi.

Kollektiivi juhid peavad järelejätmatult kasvatama sportlaste moraalseid omadusi, ergutama püsivust, tahtejõudu ja visadust ning koos ühiskonnaga võitlema moraalse ebakindluse vastu, mis ilmneb üksikute sportlaste juures.

Nõukogude sportlane tuleb võitjaks alati ainult ausal teel. Nõukogude spordis pole muidugi keelatud igasugused taktilised võtted vastase petmiseks petteliigutuste jne. abil. Kuid nõukogude spordis ei kasutata selliseid võtteid, nagu meeskonna tugevdamine võõraste isikutega, kahjustavate ergutusvahendite (doping) kasutamine, vastase sihilik vigastamine jne.

M. I. Kalinin näitas suure selgusega, kuidas tuleb saavutada võite:

„Kui inimene tahab jooksus tulla esimeseks, ärgu ta pangu jalga ette teisele, kes temaga koos jookseb...

...Kui sa tahad tulla esimeseks, siis saavuta seda ausal teel... Lõppeks on mõnu tulla võitjaks täielik ainult siis, kui inimene tunneb, et ta võit oli ausa töö ja ausa jõupingutamise tulemus.”

Ja vastupidi, ebaausal teel saavutatud kerge võit toob sageli suurt kahju, sigitades upsakust, kõrkust ja seltsimeeste ning vastaste mitteastumist.

Tugev, karastatud tahtejõud aitas nõukogude sportlasi Suure Isamaasõja päevil edukalt täita lahingulisi ülesandeid. See

aitab neid ka rahuliku ülesehitamise päevil võite saavutada tootmistöös, õppimisel ja spordiväljakuil.

SOTSIALISTLIKU SUHTUMISE KASVATAMINE ÜHISKONDLIKKU OMANDISSE

„NSV Liidu iga kodanik on kohustatud hoidma ja tugevdama ühiskondlikku, sotsialistlikku omandit kui nõukogude korra püha ja puutumatut alust, kui kodumaa rikkuse ja võimsuse allikat, kui kogu töötava rahva jõuka ja kultuurse elu allikat.”
(NSV Liidu Konstitutsiooni § 131.)

Sotsialistliku korra üheks põhiprintsiibiks on ühiskondliku omandi austamine. Tööpink, klubi, ühiselamu, söökla, tramm, raudtee — kõiges selles näevad töötajad osakest oma tööst ja rahva ülesehitustöö pingutustest.

Kehakultuurikollektiivi tegutsemine on kindlustatud materiaalsete vahendite, inventari ja spordiehitistega. Nii puutuvad kehakultuurlased iga päev kokku ühiskondliku varandusega. Varandusse hoolikalt suhtumise kasvatamisel on mitte ainult majanduslik, vaid ka moraalne-poliitiline tähtsus. Kollektiivne rahva vara peab olema püha igale sportlasele.

Võib-olla parimaks meetodiks kehakultuurlastes austuse kasvatamiseks ühiskondliku vara vastu on, kui neid tõmmatakse kaasa väärtuste loomisele, mis on vajalikud kogu kollektiivile, olgu see siis kas spordiehitiste ehitamine ja remont või spordiinventari valmistamine. Iga löödud nael, iga labidatäis mulda, mis on kaevatud väljaku ehitamisel, süvendab kehakultuurlaste arusaamist selle kohta, et kõik väärtused luuakse kollektiivse tööga ja et neid tuleb hoolikalt ja oskuslikult kasutada.

On küllaldaselt näiteid selle kohta, kus kehakultuurlased ise ehitavad väljakuid, staadione, vee- ja suusaspordibaase ning valmistavad spordiinventari ja -sisustust. Toome siinkohal ühe näite:

Spordiühingu „Kalevi” Tallinna purjespordisektsioonil ei olnud jahtklubi ega jahtlaevu. Kõike tuli üürida.

Sektsiooni edaspidise arenemise huvides tuli luua oma baas. Sektsiooni liikmed võtsid vastu otsuse: „Hakkame ehitama oma jõududega, küllap meile tullakse abiks.” Ja nad ei eksinud.

Purjesportlaste initsiatiiv leidis toetust Tallinna partei-, nõukogude ja ametiühingu-organisatsioonide poolt. Neile mää-

rati vajalikud summad, anti ehitusmaterjali ja võimaldati transport.

Sektsiooni aktivistid läksid Tallinna vabrikuisse ja tehaseisse, õppe- ja teaduslikesse asutustesse. Nad ütlesid: „Kes tahab saada purjesportlaseks, peab aktiivselt osa võtma oma jahtklubi ehitamisest.” Lühikese ajaga kasvas sektsiooni liikmete arv kümnekordseks, ja kõik asusid entusiasmiga oma jahtklubi ehitamisele.

Igaüks püüdis olla kasulik oma võimete kohaselt, hoidmata kõrvale mustast või raskest tööst.

Iga päev pärast tööd leidsid purjesportlased 2—3 tundi aega, et osa võtta sadama ja sadamasilla ehitamisest või vanade purjekate ja mootorpaatide remontimisest. Moodustatud brigaadid sõitsid 65 km kaugusele metsa, et määratud maa-alal võtta maha metsa. Sportlased Eesti NSV Teaduste Akademiast koostasid projekti ja töötasid välja tehnilised joonestused.

Purjesportlaseks sektsiooni liikmete hulgas oli puuseppi, seppi ja maalreid, kellele kõigile leidus tööd vastavalt oma erialale.

Kui ühiskondlikus korras läbiviidud ehitustöö hakkas jõudma lõpule, seadsid sportlased-elektrikud sisse elektrivalgustuse, kunstnike kollektiiv kinkis jahtklubile kaks maali. Kehakultuurlased-tekstiilikäitiste töötajad valmistasid aknakardinaid, sportlased metallitehasest jahtide tõstmiseks vastava kraana, ajakirjanikud andsid välja seinalehte jne.

Purjesportlaste-aktivistide loov töö avaldas head mõju ka nende noorte kehakultuurlaste isetegevuslikkuse ja initsiatiivi arendamisele, kes alles astusid sektsiooni liikmeks.

Nad püüdsid igati anda oma panuse ühisesse töösse. Purjesportlaste kollektiiv suurenes ja muutus tihedaks.

Purjesportlaseks sektsiooni liikmed tegid läbi hea kasvatuskooli. Paljudes neist kujunes põhiliselt ümber suhtumine ühiskondlikusse töösse ja sotsialistlikusse omandisse.

Sageli purjesportlased meenutavad seda, kuidas organiseerimise esimesel perioodil mõned seltsimehed käisid jahtide tekilporiste jalatsitega, kuidas jahid hõõrusid sadamasse saabumisel oma poleeritud külgi ja kuidas nii üks kui teine ei vaevunud ennast pärast sõitu purjede kuivatamise või taglase koristamisega. Kuid nüüd on kõik muutunud. Jahi peale minnakse ainult kummist või pehmeis jalatseis, jahtide saabumisel merelt võetakse tarvitusele kõik abinõud selleks, et vältida nende võimalikku põrkamist vastu kaid. Enda eest hoolitseb sportlane alles pärast seda, kui jaht on korras ja taglas kokku pandud.

Jooksva remondi teevad sportlased nüüd ise, ootamata mingisuguseid korraldusi juhtidelt.

Töötamine kollektiivi heaks ja spordiühingu varanduse eest hoolitsemine ja selle hoidmine on kujunenud purjesportlastele aasjaks. Kollektiivi sõbralik koostöö lõi soodsad tingimused kollektiivi edaspidiseks arenemiseks. Ühe aastaga kasvas sektiooni liikmete arv 18 liikmelt 800-ni.

Igal pool pole vajadust ehitada ja taastada omal jõul, kuid jooksvale remonttööle, spordiehitiste korrastamisele ning haldamisele, inventari ja spordiriietuse valmistamisele tuleb laialdaselt hõlmata kehakultuurlasi endid.

Miks mitte võtta eeskujuks, kuidas sportlased seadsid korda praeguse CDKA staadioni. Väljaku jooksurada, mis tol ajal oli Moskvast parim, jagati mitmesse sektorisse. Iga sektori eest vastutas teatav sportlane. Neil tuli muru niita, auke tasandada, kasta, rullida ja kevadel üles kaevata kogu pealmine kiht. Üksteise võidu hoolitsesid kergejõustiklased oma sektori eest ning ühelgi kehakultuurlasel ei tulnud mõttesse minna rajale kingades või saabastes.

Puhuti esineb kollektiivides juhuseid, kus kehakultuurlased suhtuvad varandusse hooletult. Niisuguseid fakte ei tohi surnuks vaikida. Iga juhtu, kus rikutakse varandust või sellesse suhtutakse hoolimatult, tuleb uurida ja sellest teha vastavad järeldused. Väga tähtis on kehakultuurlastes kasvatada hoolikat suhtumist rahasummadesse, mida riik ja ametiühingud määravad kehakultuuritööks. Selleks tuleb kehakultuurlasi kaasa tõmmata eelarves ettenähtud kulutuste arutamisele, ühiskondliku kontrolli teostamisele jne.

Selle järgi, kuidas teatava kollektiivi liikmed täidavad oma kohustust põhimääruse kohaselt, s. o. „hoida ja kaitsta ühingu varandust, mis on sotsialistlikuks omandiks”, ja peavad ranget finantsdistsipliini, võib alati ja eksimatult kindlaks määrata kehakultuurlaste aktiivsuse ja isetegevuslikkuse taseme.

KOLLEKTIIVI JUHT JA KEHAKULTUURI-INSTRUKTOR KUI NÕUKOGUDE KEHAKULTUURLASTE SÕBER JA KASVATAJA

Partei ja valitsus on kehakultuuriorganisatsioonidele andnud austava ja vastutusliku ülesande, kasvatada nõukogude noorsugu erksaks ja tugevaks, kes usuvad oma jõusse ja on valmis igasuguseiks katsumusteks.

Selle ülesande täitmisel on eriline osatähtsus kehakultuuri-kollektiivi juhtidel ja instruktoreil. Nõukogude noorsoo kasva-

taja kõrge nimetus kohustab iga juhti ja instruktorit väsimatult töötama oma pedagoogiliste eriteadmiste täiendamise kallal, tõstma oma ideelis-poliitilist taset ja olema noorte tõeliseks sõbraks ning juhiks.

M. I. Kalinin ütles, et tõelisel juhil ja organisaatoril peab olema kolm põhiomadust: organisaator peab olema talle usaldatud töö alal asjatundjaks-spetsialistiks, ta peab armastama seda tööd ja jääma ustavaks temale usaldatud ülesandeile, organisaator peab hästi tundma neid inimesi, kes temaga koos töötavad. Ta peab tähele panema, milleks keegi on suuteline, missugusele kohale kedagi võib panna, et ta suudaks end avaldada ja näidata oma võimete maksimumi, ja lõpuks peab organisaator oskama hinnata aja tegurit.

Kõiki neid omadusi on tingimata vaja ka kehakultuurikollektiivi, võistkondade ja seksioonide juhtidele. Ainult siis suudavad nad edukalt lahendada neile antud ülesanded.

Seda peab täielikult arvestama nii mõnigi treener, kes töötab spordiühingus, eriti aga nn. ühe-tunni-andjad. Kehakultuuri-instruktor on üheaegselt nii pedagoog kui kasvataja. See tähendab, et ta peab oma töösse suhtuma armastusega, pidevalt täiendama oma teadmisi ja õpetamise meetodeid. Tuleb meeles pidada, et iga mehaaniliselt ja hingetult läbiviidud õppetund või treening toob kahju kogu kasvatuslikule tööle. Instruktor ja treener peavad oma õppetunnid läbi viima selliselt, et neis oleks alati midagi uut, et tunnid oleksid mitte ainult sisukad, vaid ka kaasakiskuvad, huvitavad ja meelde jäävad. Siis saavutab kehakultuurlaste õpetamise ja kasvatamise protsess seatud eesmärgi palju kiiremini.

„Selleks, et olla noorsoohulkade juhiks,” ütles A. A. Ždanov, „peab kommunistlike noorte aktiiv elama ja töötama koos noortega, koos tema elu, töö ja jõudeaegadega, koos tema meelelahutustega, koos tema raskuste, murede ja rõõmudega. Aktiiv peab tungima sinna, kus viibib noorsugu, ja väsimatult teda õpetama ja organiseerima. Et saada tema lähedaseks sõbraks ja tunnustatud juhiks, peab omama mitte ainult tahet, vaid ka teadmisi ja kultuuri. Seda saavutatakse pideva õppimise ja oma teadmiste täiustamisega.”

Just seda teed mööda läks ühiskondlik instruktor sm. Lužnov. Ta astus ühe Barnauli tehase kollektiivi liikmeks aastal 1939. Noorele stahhanovlasele meeldisid talvel suusatamine ja suvel ujumine. Kollektiivis polnud neil spordialadel vilunud treenereid, nii et algaja sportlane oli sunnitud iseseisvalt tabama suusatamise meisterlikkuse „saladusi”. Oli see siis kas

kirjutis, brošüür või õpik, kuid kõike, mis aitas kaasa tehnika paremale omandamisele, uuris ta juurdlevalt ning kritiseerivalt, kontrollides seda praktiliselt. Peagi saavutas Lužnov positiivseid tulemusi. Ta tuli suusatamises esimeseks kollektiivis, hiljem ka Barnauli linnas. Novosibirskis toimunud tsoonivõistlustel võitis ta esikohad 18 ja 50 kilomeetris.

Arvestades sm. Lužnovi kogemusi ja vastavaid teadmisi kinnitas kollektiivi nõukogu ta ühiskondlikuks instruktoriks suusatamises ja ujumises.

Kasutades meistersportlaste poolt trükis avaldatud nõuan-deid oskas sm. Lužnov hästi organiseerida suusasektsiooni tööd. Õige ja huvitava õppuse organiseerimine ning tähele-panelik ja sõbralik suhtumine õpilastesse meelitasid tema juurde palju noori. 1947. aasta septembris, kui sektsioon alus-tas tööd, oli selle koosseisus 40 inimest, 1948. aasta jaanuaris oli see arv aga tõusnud juba 70-ni. Õppetööle sm. Lužnovi juurde ihkasid suusatajad ka teistest kollektiividest ja linna spordikoolist.

Sellisel saavutas iseõppinud instruktor noorte hulgas suure autoriteedi ja muutus kehakultuurlaste tunnustatud kasvatajaks.

Kehakultuurlased, eriti noored, lähenevad oma treenerile täie usalduse ning tähelepanuga. Nad püüavad iga tema sõna, jälgivad iga tema liigutust ja püüavad teda kõiges jäljendada. Ja halb on see treener, kes ei näe midagi peale sekundimõõtja, meetri ja rekordi. Halb on see treener, kes ei leia teed keha-kultuurlase hinge, keda ei huvita oma kasvandike edu õppimi-ses ja töös, kes ei pea oma kohuseks aidata kaasa sportlase iseloomu kujundamisele.

Instruktorist ja treenerist sõltub suuresti niisuguste oma-duste kasvatamine, nagu tagasihoidlikkus ja ausus, armastus töö ja teadmiste vastu, lugupidamine kriitikast ja enesekriiti-kast, hea maitse, lühidalt kõik, mis kujundab nõukogude sport-lase moraalse palge.

Meie sportlaste hulgas võib kohata veel ikkagi niisuguseid inimesi, kes arvavad, et moodne ülikond on juba kõrge kultuur, et lõök vastu vastasmängija jalga jalgpalliväljakul on julgus, et kriitika avaldamine seltsimehe kohta on kadedus, et treeneri märkus on norimine. Kehakultuurikollektiivi juhid ja instruk-torid peavad mõistma iga sportlast, teadma tema puudusi ja oskama eriti hoolikalt ja tähelepanelikult talle läheneda, et kõrvaldada temas esinevad kõlbelised ja moraalsed puudused.

Kehakultuurikollektiivide juhid ja instruktorid suudavad kehakultuurlastes kasvatada distsipliini, aktiivsust ja initsiatiivi

ainult siis, kui nad oskuslikult kasutavad mitmesuguseid ergutamise ja karistamise abinõusid, tehes selle teatavaks avalikkusele.

Arutades ükskõik missuguse kehakultuurlase süütegu on väga tähtis, et avastatakse ja kõrvaldatakse need puudused, mis põhjustasid selle süüteo. Selle tähtsusest annab pildi järgmine näide:

Spordiühingu „Zeniidi” kehakultuurikollektiivi jäähokimeeskond arutas hokimängija J. süütegu. J. ei tulnud kohale oma meeskonna kalendrimatšiks, kuid järgmisel päeval esines „küla-lisena” ühe teise meeskonna koosseisus.

Mis siis selgus hokimängijate koosolekul?

Seltsimehed süüdistasid J-d selles, et talle olevat võõrad oma kollektiivi huvid. Asja arutamisel aga selgus, et esinenud juhtumis polnud süüdi ainult J. Meeskonna mängijate vahel puudus tihe kontakt, nad kohtusid üksteisega ainult mängu ajal väljakul, neil puudus juhtiv organ — büroo, nad ei arutanud kollektiivi tööga seoses olevaid küsimusi jne. Suur hulk noori, kes soovisid õppida hokimängu, polnud hõlmatud seksiooni. Suurem enamik häid hokimängijaid ei tegelnud tehase noortega.

Kokkuvõttes selgus, et meeskond ei kujutanud endast tugevat sõbralikku kollektiivi, mistõttu ta ei suutnud mõjuda kehakultuurlastele kasvatuslikult. Sm. J. tunnistas oma vigu ja lubas neid edaspidi vältida. Pärast küsimuse arutamist võttis seksioon vastu otsuse kõigi esinenud puuduste kõrvaldamiseks. Samal koosolekul valiti ka seksiooni büroo. Iga tehase tsehhi juurde kinnitati aktivist, kes sai ülesandeks organiseerida tsehhis jäähokimeeskond. Administratsiooni abiga valmistati 100 jäähokikeppi ja kahe nädala pärast korraldati tehase esivõistlused, millest võttis osa sada noort jäähokimängijat. Vilunumaid jäähokimängijaid kasutati instruktoreite ja kohtunikena. Selline põhjalik töö liitis kõik jäähokimängijad üheks sõbralikuks kollektiiviks, kes oli võimeline lahendama ka kasvatuslikke ülesandeid.

Noorte kehakultuurlaste juures esineb mõnikord argust, otsustusvõimetust, distsiplineerimatust, endassetõmbumist ja saamatust.

Juht või instruktor peavad soovitama, et kehakultuurlane harrastaks niisuguseid spordialasid, mis aitavad kõrvaldada tema juures avastatud puudused.

Treenerid peavad noortele sagedamini jutustama sellest, kuidas kogu maal tuntud sportlased on saavutanud edu ja rekor-

deid. Peab alati meelde tuletama, et võimlemine tugevdab distsipliini, mäesuusatamine, poks ja alpinism arendavad mehisust ja otsustusvõimet, spordimängud kollektiivsuse tunnet jne.

Suurt osa etendab töö VTK kompleksi alal, mis üheaegselt kindlustab nii kehakultuurlase mitmekülgse kehalise arenemise kui väärtuslike psühholoogiliste omaduste kasvatamise. VTK normatiivide valiku printsiip annab juhtidele ja instruktoreile suuri võimalusi õigesti korraldada kasvatuslikku tööd.

Rangelt tuleb arvustada neid instruktoreid ja kehakultuuri-kollektiivi juhte, kes kasutavad VTK kompleksi normatiivide valiku printsiipi selleks, et kompleksi normide sooritajaile otsida välja kergemad normatiivid. See küll meelitab kehakultuurlasi normatiivide sooritamisele, kuid tegelikult see moonutab nõukogude kehalise kasvatusel neid põhiprintsiipe, millele rajaneb VTK kehakultuurikompleks.

Kasvatuslikeks eesmärkideks peab ulatuslikult kasutama kõiki bolševistliku agitatsiooni ja propaganda vahendeid, nagu vestlused, loengud ja ettekanded, üldkoosolekud, näitused ja vitriinid, kirjutused tehase või kehakultuurlaste lehtedes, mis jutustavad kollektiivi parimaist kehakultuurlastest, nähtud filmide ja loetud raamatute arutamine jne.

Sportlase iseloomu ja maailmavaate kujundamisele avaldab suurt mõju loengute ja vestluste korraldamine, partei ja nõukogude riigi suurte organiseerijate ja juhtide V. I. Lenini ja J. V. Stalini elust ja tegevusest. Elada ja töötada nii nagu Lenin ja Stalin on nõukogude noorsoo kõrgeimaks ideaaliks.

Laialdaselt tuleb praktiseerida vestluste korraldamist meie maa tuntuimate inimeste kangelastegudest lahinguväljal ja saavutustest tootmistöös, nende hulgas ka meie parimaist sportlastest. Vastavat materjali ei ole raske leida ajalehtede ja ajakirjade veergudelt. Neid materjale tuleb arutada sektsioonides ja võistkondades, samuti kogu kollektiivi üldkoosolekuil.

Tungigu sügavalt iga sportlase teadvusse nõukogude inimeste kangelastegude õilsus ja ilu, mida nad on teinud kodumaa hüvanguks.

Noorsugu tuleb kasvatada kehakultuurikollektiivi parimate traditsioonide vaimus, jälgides, et neid traditsioone austaksid kõik kollektiivi liikmed.

Peab alati meeles pidama, et tänasel noorukil tuleb võibolla juba homme kaitsta oma kollektiivi, oma spordiühingu ja oma kodumaa spordiau.

Iga noore inimese elus on spordiühingu liikmeks astumine suureks sündmuseks. Iga kollektiivi kogenud juhi asjaks on

aidata uut liiget aru saada, et ta võetakse vastu kollektiivi, kus on oma põhimäärus ja oma traditsioonid ning et küsimus seisab eelkõige suurte kohustuste täitmises, distsipliinis ja organiseerituses.

Seepärast peavad kollektiivi juhid iga uut liiget juba esimesel koosolekul tutvustama kollektiivi ajaloo ja traditsioonidega.

Õppetunnid, treening, spordivõistlused, liikmete koosolekud, ühised esinemised, turistlikud ekskursioonid ja matkad — kogu kehakultuurikollektiivi töö sisu ja praktika peavad olema sihiteadlikult korraldatud ja suunatud noorsoo kasvatuslike ülesannete täitmisele, et kasvatada noorsugu elurõõmsaks ja tahteliseks, kes suudaks täita Lenini suurt juhendit: „...Just temal, sellel noorsool, tuleb lõpule viia kommunismi ülesehitamine, nimelt temal tuleb võidelda kommunismi eest, ja seda võitlust peab ta vastu võtma tugevana, tervena, terasest närvide ja raudsete lihastega.”

VIII. KOLLEKTIIVI TEGEVUSE PLANEERIMINE

ÜLDINE TÖÖPLAAN

Et kollektiivi tegevust organiseerida õigesti, peab nõukogu koostama aasta üldise tööplaani.

Plaanis peab olema kõigepealt ette nähtud tšehhi kehakultuurigruppide ja spordisektsioonide asutamine niisuguseil peamistel spordialadel, nagu võimlemine, kergejõustik, suusatamine ja mängud, samuti kehalise üldettevalmistuse sektsioon. Sektsioonide arv sõltub sellest, kui palju on soovijaid, kes tahavad osa võtta ühe või teise spordiala tegevusest või kehalise üldettevalmistuse sektsioonist.

Seoses sektsioonide ja gruppide asutamisega tekib loomulikult vajadus ette valmistada ühiskondlike instruktorite, kehakultuuriorganisaatorite ja kohtunike kaader. Neid küsimusi peab arvestama plaani koostamisel.

Edasi tuleb ette näha spordiühingu liikmete arvu suurenemist peamiselt nende noorte arvel, kes seni on jäänud kehakultuurikollektiivi tööst eemale. Sel eesmärgil tuleb kavastada spordiõhtute ja sportlike esinemiste läbiviimine, loengute korraldamine filmide demonstreerimisega ja teisi üritusi, mis üldplaanis moodustavad massikeskise töö osa.

On väga tähtis, et plaanis oleks täpselt välja töötatud see osa, mis näeb ette spordivõistluste korraldamise. Peab alati

arvestama seda, et võistlused, mis kujunevad teatud õppe-treeninguperioodi töö lõppkokkuvõtte näitajaks gruppides ja seksioonides, võimaldavad kehakultuurlastel katsetada oma võimeid seksiooni teiste sportlastega ja teiste käitiste kehakultuurlastega. Sportlases tekib soov võidelda esikoha pärast tehase, spordiühingu või linna esivõistlustel ja sooritada VTK kompleksi või üleliidulise spordikvalifikatsiooni järgunorme.

Nõukogu peab plaani koostamisel arvestama ka selliseid küsimusi, nagu spordiinventari muretsemine ja remont, spordiväljakute ja võimlate või teiste spordiehitiste ehitamine ja remont, jne.

Plaan töötatakse välja ja seda arutatakse käitiskomitee juhtimisel ja ÜLKNÜ komitee kaasabil.

Aasta perspektiivplaani alusel koostatakse nõukogu kuu- ja kvartaliplaani, kehakultuuriorganisaatorite ja spordisektsioonide plaanid talviseks või suviseks spordihoajaks, spordiürituste ja -võistluste kalendriplaan ja seksioonide, võistkondade ja õppegruppide õppeplaani.

Kehakultuurikollektiivide erisugused töötingimused ei võimalda koostada ühtset tööplaani kõigile kollektiividele. Kuid kehakultuurikollektiivide tegevuses on palju ühiseid küsimusi, näiteks töö VTK kompleksi alal, võistluste korraldamine, spordiinventari remont, seinalehe väljaandmine jne.

Eespool on toodud nende küsimuste loetelu. See võimaldab nõukogul plaani koostamisel silmas pidada kõiki tähtsamaid üritusi ja lahendada enam-vähem kõiki kollektiivi töös esinevaid tähtsamaid küsimusi.

Iga üksik loetelus toodud küsimus vajab konkretiseerimist ja arendamist. Näiteks, kui loetelus on toodud ülesanne „kontrollida kehakultuurigruppide ja seksioonide tööd”, tuleb nõukogu tööplaanis selle kohta näidata, missugust spordisektsiooni või kehakultuurigruppi tuleb kontrollida, mis küsimuses ja missugusel tähtajal, kes vastutab kontrolli teostamise eest ja kus arutatakse kontrollimise tulemusi.

KÜSIMUSTE LOETELU KOLLEKTIIVI NÕUKOGU TÖÖPLAANI KOOSTAMISEKS

I. Organisatsioonilise töö alal:

1. Kehakultuurigruppide organiseerimine tsehhides (osakondades, teaduskondades).

2. Töö uute liikmete hõlmamisel spordiühingusse ja spordiühingu liikmemaksude kogumine.

3. Kehakultuurikollektiivi liikmete üldkoosolekute läbiviimine.

4. Kehakultuurlaste ja kommunistlike noorte aktiivi nõupidamiste korraldamine ettevalmistumiseks talvisele (suvisele) spordihooajale.

5. Spordiühingu nõukogu koosolekute läbiviimine.

6. Tsehhide nõukogude ja kehakultuuriorganisaatorite valimiste korraldamine tsehhide kehakultuurigruppides.

7. Spordiühingu nõukogu juurde järgmiste komisjonide moodustamine: VTK komisjonid, õppe-spordikomisjon, massikeskise agitatsioonitöö komisjon, spordiarstlik komisjon ja majanduslik komisjon.

8. Ettepanekute väljatöötamine esitamiseks käitiskomiteele kehakultuurikollektiivi töö parandamiseks.

9. Kehakultuurigruppide ja spordisektsioonide vahelise sotsialistliku võistluse organiseerimine kollektiivis. Osavõtt spordiühingu või kehakultuuri- ja spordikomitee poolt korraldatavast sotsialistlikust võistlusest.

10. Kehakultuurikollektiivi poolt vastuvõetud sotsialistlike kohustuste täitmise kontroll.

11. Kehakultuuri- ja sporditöö organiseerimine noorte ühiselamuis.

12. Ametiühingute ja kommunistlike noorte krosside ja tehase spartakiaadide organiseerimiskomiteede koosseisu kohta ettepanekute tegemine kinnitamiseks käitiskomiteele.

13. Seminaride läbiviimine kehakultuuriorganisaatoritega, nõukogu liikmetega ja ühiskondlike instruktoriga.

14. Instrueerivate õppuste ning nõupidamiste korraldamine kehakultuurlaste aktiivile.

15. Spordiühingu liikmemaksu kogujate valik ja kinnitamine nõukogus.

16. Koosolekute läbiviimine sektsioonides ja õppegruppides, spordisektsiooni büroode, grupivanemate ja võistkondade kaptenite valimised.

17. Tsehhide kehakultuurigruppide ja spordisektsioonide töö kontrollimine.

18. Spordiühingu embleemide ja liikmemärkide muretsemine.

19. Spordiühingu lipu ja põhimääruse muretsemine.

20. Spordivõistlustele ja sotsialistlikule võistlusele väljapandavate rändauhindade muretsemine.

II. Oppe-sportitöö alal:

1. Suusaspordi, kiirusutamise, võimlemise, kergejõustiku, ujumise ja teiste spordialade sektsioonide asutamine.

2. Kehalise üldettevalmistuse sektsiooni asutamine tsehhides ja osakondades.

3. Õppetundide ja treeningute organiseerimine spordisektsioonides, võistkondades ja õppegruppides.

4. Spordisektsioonide tööplaanide arutamine ja kinnitamine nõukogus.

5. VTK märgi sooritajate ettevalmistusplaanide läbiarutamine tsehhide kehakultuurigruppides, õppegruppides ja spordisektsioonides.

6. VTK märgi sooritajate ettevalmistuse koondplaanide läbivaatamine ja kinnitamine nõukogus.

7. Kollektiivi massikeskiste spordiürituste kalendriplaani koostamine.

8. Spordisektsioonide tunnikavade koostamine.

9. Spordivõistluste juhendite väljatöötamine ja kinnitamine nõukogus.

10. Kollektiivi võistkondlike ja individuaalsete esivõistluste läbiviimine.

11. Kollektiivi võistlusteks kohtunikekogu koosseisu määramine ja kinnitamine.

12. Linna-, maakonna-, rajooni- või Kesknõukogu esivõistlustel esineva koondvõistkonna koosseisur kinnitamine nõukogus.

13. Spordisektsioonides ja kehalise üldettevalmistuse sektsioonis tegutsevate ühiskondlike instruktorite määramine ja kinnitamine nõukogus.

14. Spordisektsioonide töö kontrolli ja abistamise organiseerimine.

15. Treeningute läbiviimine ettevalmistusena osavõtuks ametiühingute ja kommunistlike noorte krossidest.

16. Abi andmine kehakultuuritöö organiseerimiseks pioneerilaagris ja šeflusaluses koolis.

17. Noorte sektsioonide ja võistkondade moodustamine.

18. Spordisektsioonide büroode varustamine õppekavade ja õppe- ning näitlike vahenditega.

19. Materjalide ettevalmistus järgusportlaste ja VTK märgi omanike vormistamiseks kehakultuuri- ja spordikomitees.

20. VTK kompleksi normide vastuvõtmiseks ühiskondlikest instruktorist ja VTK komisjoni liikmeist valve organiseerimine spordibaasides.

21. Suusa-, jalgratta- ja süstamatkade läbiviimine.
22. Arstliku ülevaatuse ja kontrolli teostamine kõigile kehakultuuri ja sporti harrastajaile.
23. Sõprusvõistluste korraldamine naaberkollektiividega mitmesuguseil spordialadel.
24. Võistluste organiseerimine ja läbiviimine:
 - a) lahtise osavõtuga võistlused,
 - b) VTK mitmevõistlus,
 - c) suvise (talvise) spordihooaja avavõistlused.

III. Massikeskise agitatsioonitöö alal:

1. Seinalehe väljaandmine kollektiivis.
2. Koos klubi ja käitiskomiteega ühiste suure osavõtuga väljasõitude korraldamine.
3. Kehakultuuri- ja spordipropagandistide ja -agitaatorite ettevalmistamine.
4. Kollektiivi töö kohta ringhäälingu ja ajakirjanduse kaudu informatsiooni andmine.
5. Spordisektsioonide õppekavade väljapanek tehase sissekäigu juurde, klubisse, käitiskomiteesse ja spordibaasi.
6. Igakuiste kokkuvõtete väljapanemine VTK märgi omanike ettevalmistuse kohta kehakultuurigruppides ja spordisektsioonides.
7. Vestluste korraldamine kehakultuurilistel teemadel spordibaasides, tsehhides ja ühiselamuis.
8. Vestluste korraldamine VTK kompleksi normide sooritamise kohta.
9. Kollektiivi tšempionide, rekordiomanike ja sportlastestahhaanovlaste kohta fotovitriinide valmistamine.
10. Kollektiivi spordiehitiste ehtimine loosungite, plakatitega jne.
11. Kollektiivi „Spordirekordite raamatu” demonstreerimine.
12. Agitatsioonilise sisuga matkade, jooksude ja teatejooksude marsruutide väljatöötamine ja vastavate võistkondade komplekteerimine.
13. Müürilehtede, plakatite, võistlustest-üritustest osavõtjate kutsekaartide ja pääsmete valmistamine (võistluste ja tehase spartakiaadide korraldamise puhul).
14. Pargis, spordiväljakuil ja klubi ruumides mitmesuguste näitlike spordiesinemiste, hulgalise osavõtuga spordimängude ja muude meelelahutuste organiseerimine.
15. Spordiõhtute ja näitlike esinemiste korraldamine.

16. Võistleva kollektiivi kehakultuurlastega vastastikuste kogemuste vahetamiseks õhtute korraldamine.

17. Konsultatsioonide ja näitlike tundide organiseerimine individuaalse võimlemise harrastajatele.

18. Vestluste läbiviimine spordiühingu põhimääruse tundmaõppimiseks liikme õiguste ja kohustuste ning teiste peatükkide osas.

19. Kollektiivi spordialase raamatukogu komplekteerimine.

20. Spordiehitiste raadiofitseerimine.

21. Vestluste korraldamine niisuguseil teemadel, nagu kehakultuurlaste kommunistlik kasvatus, nõukogude sportlase moraalsed omadused ja nende patriootilised kohustused kodumaa ees.

22. Spordi- ja kunstiliste filmide demonstreerimine.

IV. Arvelduse ja aruandluse alal:

1. Spordivõistluste tulemuste arveldamine.

2. Järgusportlaste arveldus spordialade järgi.

3. Arveldus VTK kompleksi normide sooritamise kohta (personaalselt, spordiseksioonide ja kehakultuurigruppide kaupa).

4. Spordiühingu liikmete arveldus (žurnaal ja kartoteek).

5. Kollektiivi tegevuse arveldusraamatu pidamine.

6. Spordiseksioonibüroode ja kehakultuurigruppide varustamine arveldusmaterjaliga.

7. Spordiühingu liikmemaksu kogujate varustamine vastavate nimekirjadega.

8. Spordiseksioonide ja kehakultuurigruppide tegevuse arveldamiseks sisseseatud päevikute pidamise kontrollimine.

9. Võistluste protokollide ettevalmistamine.

10. Kehakultuurikollektiivi liikmete poolt kuu tootmisplaanide täitmise arvelduse organiseerimine.

11. Kollektiivi poolaasta (aasta) kirjaliku ja statistilise aruande koostamine ja esitamine kõrgemalseisvaile organisatsioonidele.

12. Kollektiivi asjaajamise korraldamine.

13. „Rekordite raamatu” valmistamine.

14. Kollektiivi varustamine liikmekaardi plankide ja arvelduskaartidega.

15. Tähtjaliste aruannete esitamine kõrgemalseisvaile organisatsioonidele töö kohta VTK alal, spordiürituste ja organisatsioonilise töö kohta.

1. Kehakultuurikollektiivi eelarve koostamine.
2. Spordibaasi õigeaegne ettevalmistamine normaalseks õppetöoks (suusabaasi sisustamine ja liuväljaku kastmine, riiehoiuruumid, duši sisseseadmine, VTK takistusala remont, võimlemisriistastiku ehitamine, veespondijaama remont, kergejõustikusektorite, jooksuraja, jalgpalliväljaku, mänguplatside korrastamine, ruumide kütmine ja valgustamine jne.).
3. Võrkpalli-, kurni-, korvpalliväljakute ehitamine ühiselamute juurde ja tehase (vabriku) territooriumile.
4. Spordiarstliku kabineti sisseseadmine.
5. Lepingute sõlmimine spordibaaside üürimiseks.
6. Spordiinventari muretsemine.
7. Spordiabinõude valmistamine (remont).
8. Spordiinventari (suusad, uisud, spordijalatsid jne.) hoidmine ja hooldamine.
9. Pühapäevakute korraldamine noortele spordibaaside ettevalmistamiseks spordihooajaks, lihtsamate spordiväljakute ehitamiseks jne.
10. Spordiehitiste ehitamiseks, remondiks ja sisustamiseks vajalike eelarvete ettevalmistamine.
11. Auhindade muretsemine spordivõistluste võitjaile.
12. Diplomite ja vimplite valmistamine kollektiivile.

ÜKSIKÜRITUSTE PLANEERIMINE

Kollektiivi nõukogu peab erilise tähelepanuga suhtuma nende kehakultuuriliste ürituste planeerimisesse, millel on massilise osavõtuga iseloom, nagu tehase kompleksed spartakiaadid, krossid, turniirid jne., kus stardib sadu ja tuhandeid kehakultuurlasi. Eraldi peab ette nägema, kuidas tähistada üldspordlikke pidustusi ja mitmesuguseid mälestuspäevi.

Nende ürituste eesmärgiks on selgitada, kuidas edukalt on arenenud õppe-treeningutöö kollektiivi sektiioonides, võistkondades ja gruppides. Ühtlasi on need spartakiaadid ja esivõistlused, nagu juba märkisime eespool, hea ettevalmistuse ja läbiyüümise korral mitmesuguste spordialade parimaks propageerimise mooduseks ja heaks abinõuks noorsoo hõlmamiseks kehakultuurikollektiivi.

Aasta üldplaani märgitakse iga selline üritus lühidalt — ühe reaga. Hoopis teistsugune on sama ürituse plaan detailsel väljatöötamisel. Töötades iga massilise osavõtuga ürituse

plaani hoolikalt välja tuleb seda vaadelda igakülgsest — nii organisatsiooniliselt, õppe-sportlikult kui majanduslikult. Kollektiivi nõukogu otsustas näiteks 12. oktoobril korraldada tehase klubi ruumes spordiõhtu ja organiseerida seal uute noorte vastuvõtmise sektiioonidesse. Koos instruktoriga määrab nõukogu kindlaks, et spordiõhtu kava peab koosnema kolmest esinemisest — nais- ja meesvõimlemisrühmade ning akrobaatide rühma esinemised. Lisaks sellele otsustatakse paluda harjutustega töstmises esinema ka tuntumaid meistersportlasi.

Plaani märgitakse vastavad ülesanded, mille täitmine panakse võimlemissektiiooni instruktorile ja nais- ja meesvõimlejate rühmade ja akrobaatide rühma vanemaile.

Plaan koostatakse järgmisel kujul:

Spordiõhtu korraldamise plaan

Ürituse nimetus	Läbiviimise eest vastutab	Täitmise tähtaeg
1. Naisvõimlemisgrupi ettevalmistus esinemiseks lintide ja rõngastega	Instruktor sm. Müür, grupivanem sm. Asta Neelus	10. oktoober
2. Meesvõimlemisgrupi ettevalmistus esinemiseks riistvõimlemiseks	Instruktor sm. Müür, grupivanem sm. Troost	11. oktoober
3. Akrobaatide grupi ettevalmistus esinemiseks	Grupivanem sm. Petrov	10. oktoober
4. Meistersportlaste kutsumine esinemiseks töstmises	Nõukogu liige sm. Maidre	8. oktoober

Kui piduõhtu kava on kindlaks määratud, s. o. küsimus on õppe-sportlikust seisukohast läbi arutatud, arutab nõukogu ka õhtu korraldamisega seoses olevaid majanduslikke küsimusi.

Ühele nõukogu liikmeist tehakse ülesandeks valmistada naisvõimlejate esinemiseks vajalikud rõngad, kuna üks aktiiviste, keegi naisvõimleja, saab ülesande osta siidi ja valmistada lindid. Üks kehakultuurlane saab ülesande, tõmmates kaasa seltsimehi, organiseerida võimlemiskangi ja rõõbaspuude kohaletoimetamine ja klubisse ülesseadmine, hiljem need paigutada lavale. Akrobaatide grupi vanem muretseb kohale võimlemismatid, mis on vajalikud ettekandele, üks nõukogu

liige lubab valmistada müürikuulutuste jaoks vineerist alused ning need üles seada värava juurde, sööklasse ja klubisse. Kõik see kantakse plaani pealkirja all „Majanduslikud küsimused”.

Seejärel arutab nõukogu tähendatud piduõhtu organisatsioonilist külge — informatsioonilise teadaande paigutamist tehase ajalehte, kutsekaartide trükkimist, nende jagamist ja spordiseinalehe väljaandmist.

Need küsimused kantakse plaani pealkirja all „Organisatsioonilised küsimused”. Esitatud näitest selgub veelkordselt, kui võrd lähedalt on omavahel seotud organisatsioonilised, õppe-sportlikud ja majanduslikud küsimused.

Plaanide koostamisel on vaja pöörata tõsist tähelepanu tähtaegade määramisele ühe või teise ülesande täitmiseks, eriti aga kvartali plaani puhul. Mõnikord peavad plaanide koostajad kõiki küsimusi väga kiireks ja nende täitmist vajalikuks juba kvartali esimesel kuul, kusjuures teistele kuudele ei planeerita midagi. Võib juba ette öelda, et niisugune plaan ei ole reaalne.

Plaanides peab alati olema märgitud isikute nimed, kes on vastutavad ühe või teise ülesande täitmise eest. Mitte mingil juhul ei saa kirjutada perekonnanime asemele „kehakultuuri-organisaator”, „seksiooni büroo”, „instruktor”, „nõukogu” jne.

Plaanis märgitud ürituste läbiviimiseks on vaja hõlmata võimalikult rohkem kehakultuurlasi. Kogu kollektiivi kasuks tehtav töö kasvatab ja distsiplineerib kollektiivi liikmeid.

OPPETOÖ TUNNIPLAAN

Õppe- ja treeningutunde on soovitav korraldada kaks kuni kolm korda nädalas, kusjuures kõige sobivam on tundidega alustada 2—3 tundi pärast tööaega ja mitte varem kui 1—2 tundi pärast lõuna- või õhtusööki.

Õppekavade koostamisel tuleb nõukogul ja seksioonide büroodel arvestada vahetusi käitises ja spordiehitiste kaugust töökohast.

Kui tunniplaanis tehakse mingil põhjusel muudatusi, peab nõukogu sellest informeerima kõiki osavõtjaid (teadaannete väljapanekuga, vastava teadaandega käitise ajalehes, teadustamisega ringhäälingu kaudu jne.).

Instruktori ärajäämine või õppe- või harjutustundide üleviimine teisele ajale ilma ette teatamata nõrgendab kollektiivis distsipliini ja viib alla nõukogu autoriteeti.

Üldine tunniplaani tuleb välja panna nähtavale kohale — võimalikult sissekäigu juurde, riietusruumi jne.

Õppetöö näitlik tunniplaan

Õppuste nimetus	Päevad	Kella- aeg	Õppuste läbiviimise koht ja spordiehitise aadress	Instruktori nimi	Märkusi
Võimlemine	Teisipäev	6—8	Võimlas	Müür	
	Neljapäev	7—9	"	"	
Võrkpall	Teisipäev	8—10	"	Parre	
	Neljapäev	9—11	"	"	
Suusatamine	Esmaspäev	7—9	Keskkuuripargi	Vaarask	
	Kolmapäev	7—9	suusabaasis	"	
	Reede	7—9	"	"	

Kehakultuuriorganisatsioonidele, gruppide vanematele ja võistkondade kaptenidele peab tunniplaan olema alati käepärast, et nad saaksid kehakultuurlastele teatada, kus, millal ja mis kellaajal toimuvad ühed või teised õppe- või treeningutunnid.

SPORDIKALENDER

Erilist tähtsust omab igas kehakultuuriorganisatsioonis massikeskiste spordiürituste kalendriplaan, sest selles peegeldub kõigi seksioonide, võistkondade ja gruppide osavõtt kollektiivi sporditööst.

Spordikalender peab hõlmama kõiki kehakultuurikollektiivis harrastatavaid spordialasid. Ükskõik missugusesse seksiooni kuuluvad kehakultuurlased saavad kalendri järgi aegsasti teada, millal ja missugused võistlused seisavad ees (esivõistlused või valikvõistlused) ja kes neid võistlusi korraldab (kollektiiv, kehakultuuri- ja spordikomitee, spordiühingu nõukogu).

Teades kõike seda iga kehakultuurlane, töötades seksioonis, võistkonnas või grupis, koostab oma õppetreeningukava selliselt, et olla hästi ette valmistatud eelseisvaiks võistlusteks. Kui kalender on teada, saadakse ka õigeaegselt asuda võistkondade koostamisele. Arvestades võistluste tähtaegu saavad kehakultuurlased ka varakult sisse seada võistlustele eelnevat vastavat režiimi.

Sisukalt koostatud ja edukalt ellu rakendatud spordivõistluste kalender aitab kaasa kollektiivi organisatsioonilisele tõesule ja tugevnemisele. Koostades kalendrit peavad kollektiivi juhid seda arutama koos seksioonide aktiivi, instruktorite, käi-

tiskomitee juhtkonna, ÜLKNÜ komitee ja sõjalise üldväljaõppe organitega.

Kalendriplaani tuleb koostada nii, et võistlused toimuksid igal puhkepäeval. Planeerimisel peab arvestama olemasolevaid kohaliku kehakultuuri- ja spordikomitee ja spordiühingu kõrgemalseisva nõukogu kalendriplaane ning ette nägema võimalikke sõprusvõistlusi teiste kaitiste kehakultuurikollektiividega.

Massikeskiste spordiürituste näitlik kalendriplaan

Läbiviimise tähtaeg	Spordi-ala	Spordiürituse nimetus	Läbiviimise koht	Läbiviimise eest vastutava organisatsiooni nimetus	Märkusi
5. jaanuar	suusatamine	Kollektiivi individuaalvõistkondlikud esivõistlused	Keila	Kollektiivi nõukogu	
17. jaanuar	uisutamise	Maakonna esivõistlused	Rapla	Maakonna kehakultuuri- ja spordikomitee	

IX. ARVELDUS JA ARUANDLUS KOLLEKTIIVIS

KOLLEKTIIVI NÕUKOGU ASJAAJAMINE

Arveldus on peegel, millest nähtub kogu kehakultuurikollektiivi töö, selle saavutused ja puudused.

Nõukogul peavad alati olema andmed töö kohta spordisektsioonides, gruppides ja võistkondades. Ebarahuldavate näit- arvude puhul peab nõukogu vahele segama sektsiooni või grupi tegevusse ja kontrollima nende tööd. Ilma arvelduseta ei saa olla kontrolli kogu kollektiivi tegevuse üle, süstemaatiline kontroll on aga kollektiivi töö juhtimises tähtsaimaks eeltingimuseks.

Samuti on arveldust vaja kasulike kogemuste saamiseks. Nõukogude Liidus on palju suure spordistaaži ja paljuaastaste kogemustega kehakultuurikollektiive, nagu näiteks Leningradi Kirovi tehase, Moskva tehase „Serp i Molot” kehakultuurikollektiivid ja teised. Kuid paljudes neis kollektiivides puuduvad

dokumentid, mis jutustaksid nende sportlikust elust. Nende kollektiivide möödunud võitudest ja saavutustest ning huvitavast tegevuse alustamise perioodist võib saada andmeid ainult juhuslikult mõnedelt kollektiivi vanadelt veteranidelt. Uued kollektiivi juhid ja liikmed kaotavad palju selle tõttu, et neil pole võimalik kasutada vanu dokumente ja aruandlust, kust saaks ammutada möödunud aegade kogemusi.

Mida mitmekülgsem on kehakultuurikollektiivi tegevus, seda keerulisem on ka arveldus. Kuid ka kõige keerulisema arvelduse pidamine ei tekita erilisi raskusi, kui dokumente täidetakse ainult õigeaegselt ja nõukogu asjaajamine hoitakse korras.

Dokumentide hoidmiseks tuleb nõukogus sisse seada viis toimikut. Neist nr. 1 on nõukogu koosolekute ja kollektiivi üldkoosolekute protokollide, kollektiivi nõukogu tööplaanide ja kõrgemaile organisatsioonidele esitatud aruannete ärakirjade mahutamiseks, nr. 2 massikeskiste spordiürituste ja võistluste protokollide jaoks, nr. 3 VTK kompleksi normide sooritamiseks korraldatud katsevõistluste protokollide hoidmiseks, nr. 4 mitmesuguste spordivõistluste ja spartakiaadide protokollide jaoks ja nr. 5 kõrgemalseisvate organisatsioonide korralduste ja määruste ning kollektiivi kirjavahetuse mahutamiseks.

Vastasutatud kollektiivis võib toimikud nr. 2, 3 ja 4 ühendada. Kõik kollektiivi toimikud ja muu arveldusmaterjal hoitakse alal kollektiivi nõukogu ruumis.

Selleks et saada täit ülevaadet kogu kollektiivi tegevuse kohta ning et oleks hõlpus leida vajalikke andmeid kollektiivi aruannete koostamisel ja nende esitamiseks kõrgemalseisvatele organisatsioonidele, on nõukogul soovitatav üldise töö arveldamiseks sisse seada eri žurnaal. Sellesse kantakse andmed tsehhide kehakultuurigruppide ja spordiseksioonide, VTK märgi omanike ettevalmistuse, kollektiivi poolt läbiviidud ürituste kohta, osavõtt spordiühingu ja kehakultuurikomitee poolt korraldatud võistlustest, massikeskise agitatsioonitöö üritused ning üritused, mis on korraldatud aktiivi ettevalmistamiseks ja kasvatamiseks. Žurnalis peab olema samuti koht märkuste tegemiseks nende töötajate poolt, kes kontrollivad kehakultuurikollektiivi (vt. lisa 6).

Et igal momendil oleks selge ülevaade kollektiivi koosseisu kohta, peab nõukogu kõigi liikmete kohta sisse seadma arvelduskaartide kartoteegi ja täpselt täitma kõik arvelduskaartides ettenähtud lahtrid. Nõukogu liige, kellele kollektiivis pannakse vastutus arvelduse eest, peab iga kehakultuurlase arvelduskaardile kandma vastavad märkused kehakultuurlasele tehtud

kiituste ja kantud karistuste, tema spordisaavutuste ja arstliku järele vaatuse kohta.

Kaardid peavad asetsema vastavas kastis tsehhide kehakultuurigruppide kaupa ja kehakultuurlaste nimelises tähestikulises järjekorras. On soovitatav, et nõukogu esimees aeg-ajalt kontrolliks neid kaarte. See võimaldab tal jälgida, kuidas toimub kehakultuurigruppide kasv, kuidas on olukord liikmemaksude tasumisega jne.

Spordiühingu liikmele, kes läheb üle teise käitisse, antakse tema arvelduskaart kaasa. Nende liikmete, kes kustutatakse kollektiivi nimekirjast või kes lahkusid kollektiivist ilma põhjuse ta, arvelduskaardid hoitakse kollektiivi nõukogus alal ühe aasta jooksul, mille möödudes arvelduskaardid võetakse välja ja hävitatakse. Kõik kaardid hoitakse alal kollektiivi nõukogus.

DOKUMENTATSIOON TSEHHIDE KEHAKULTUURIGRUPPIDE TEGEVUSE KOHTA

Arveldus ja asjaajamine tsehhi kehakultuurigrupis on märksa lihtsam.

Tsehhi kehakultuurigrupi organisaator või nõukogu peab omama järgmisi põhidokumente: spordiühingu liikmete nimekirja, õppuste tunnikava ja spordiürituste kalendrit.

Liikmete nimekirja kantakse kõik ühingu liikmed, kes töötavad vastavas tsehhis ja kuuluvad kehakultuurigruppi. Nimekiri täidetakse järgmiste lahtrite järgi: perekonna-, ees- ja isanimi, sünniaasta, parteilisus ja spordiühingusse astumise aeg. Peale selle peab nimekirjas olema märgitud, kas liige valmistub VTK normide sooritamiseks, missugusesse sektsiooni ta kuulub, kas ta võtab osa krossidest ja esineb spordi võistlustel.

Kõigi grupis korraldatud ürituste registreerimiseks peetakse (väga lihtsas vormis) päevikut, kuhu märgitakse võistkondade treening, õppetunnid, osavõtt võistlustest, koosolekud, vestlused jne. Päevikus peavad olema järgmised lahtrid: kuupäev, ürituste nimetus, kus ja kelle poolt läbi viidud, osavõtjate arv, saavutatud tulemused ja märkused.

Tsehhi võistkondade osavõtt suusakrossist märgitakse päevikusse näiteks järgmiselt: „1. märtsil võttis tsehhi võistkond osa Mererajooni suusakrossist 10 km distantis instrktor Saarne juhtimisel. Startis 65 inimest, kellest VTK normi sooritasid 35”. Ära võib märkida ka parimad saavutused.

Sektsiooni töö arveldamiseks peab spordisektsiooni büroo samuti päevikut, millesse registreeritakse järgmised osad: õppetundidest osavõtt, andmed sektsiooni liikmete kohta, andmed õppetundide läbiviimise ja osavõtu kohta spordiüritustest (vt. lisa 7). Päeviku täpne ja korralik täitmine annab alati täpse ettekujutuse kogu sektsiooni tegevusest ja iga sektsiooni liikme ja tema tegevuse kohta eraldi.

Lisaks päevikule peab sektsiooni büroo sisse seadma veel toimiku, kus hoitakse alal sektsiooni üld- ja õppetööplaanid, koosolekute protokollid, sektsiooni liikmete nimekiri, spordi- võistluste protokollid ja teised dokumendid.

KOLLEKTIIVI ARUANDLUS

Kui kollektiivi nõukogu, kehakultuuriorganisaator ja spordisektsioonid peavad õigeaegselt ja korralikult arveldust oma töö kohta, siis pole neil edaspidi aruannete koostamiseks nõutavate andmete esitamisel vaja kulutada üleliigset aega mitmesuguste faktide meeldetuletamiseks.

Aruandeid mitmesuguste küsimuste kohta esitatakse käitiskomiteele, spordiühingu maakonna-, linna-, rajooni-nõukogule või kesknõukogule ning kehakultuuri- ja spordikomiteele. Peale selle on kollektiivi nõukogu kohustatud andma kõrgemalseisvaile organisatsioonidele andmeid vormide nr. 1-fk ja nr. 3-fk järgi, mis on sisse seatud Rahvamajanduse Arvelduse Keskvalitsuse poolt. Need andmed saadetakse spordiühingu kesknõukogu kaudu Üleliidulisele Kehakultuuri- ja Spordikomiteele ja ÜAÜKN-le.

Koos arvulise aruandlusega vorm nr. 1-fk järgi peab kollektiivi nõukogu esitama ka kirjaliku aruande. Oma aruandes valgustab nõukogu kollektiivi tööd õppe-spordi-, organisatsioonilise ja majandusliku töö alal, oma saavutusi ja puudusi. Samuti on vaja aruandes näidata eeskujulikke aktiviste, algatusvõimelisi kehakultuurlasi, kes paistsid välja spordiväljakute ehitamisel ja -inventari valmistamisel, ning huvitavamaid propagandalisi üritusi. Aruandes on vaja kindlasti näidata, kuidas on kollektiivi tööd juhtinud spordiühingu maakonna-, linna-, rajooni-nõukogu või kesknõukogu ning käitiskomitee, millist edu on saavutatud spordisektsioonide töös, kehakultuuri-kaadri ettevalmistamises, massikeskiste ürituste läbiviimisel,

sotsialistlikust võistlusest osavõttus, liikmemaksude kogumises jne., s. t. kõike seda, mida hõlmab kollektiivi tegevus aruandeperioodil.

„REKORDITE RAAMAT”

1943. aasta detsembris tegi UAÜKN sekretariaat ettepaneku seada kõigis kehakultuurikollektiivides sisse raamatud rekordite registreerimiseks.

„Rekordite raamat” on kollektiivi sportlike saavutuste ja traditsioonide omapärane kroonikaraamat.

„Rekordite raamat” peab endast kujutama hoolikalt ja nägusasti vormistatud albumit. Kuna „Rekordite raamatu” iga on pikk, siis harilik vihik on selleks otstarbeks ebasobiv.

On soovitatav, et „Rekordite raamat” koosneks kolmest osast: Kehakultuurikollektiivi liikmete spordirekordid, Kollektiivi tšempionid ja Kollektiivi saavutused.

Esimeses osas registreeritakse kollektiivi liikmete parimad individuaalsed spordisaavutused (nii meestele kui ka naistele) järgmistel spordialadel: kergejõustik, tõstmine, jalgrattasõit, mootorisport, ujumine, sõudmine, uisutamine, kurnimäng ja tuvilaskmine. On soovitatav, et iga spordiala jaoks oleks „Rekordite raamatus” eraldi koht.

Kehakultuurikollektiivi rekordiks loetakse kollektiivi liikme poolt näidatud parim tagajärg, mis on saavutatud kõigi spordi-võistluste kohta kehtivate määruste kohaselt ükskõik missugusel võistlustel, alates kollektiivi ja lõpetades üleliiduliste võistlustega.

Spordihooaja kestel parandatakse mõnd tagajärge mitu korda. Kui näiteks kollektiivi rekord 100 m jooksus, mis oli 12,4 sekundit, parandati esialgu 12,2 sekundi ja seejärel 11,9 sekundi peale, tuleb need tagajärjed kindlasti sisse kanda raamatusse.

Toome näite hästi koostatud ja kujundatud „Rekordite raamatu” kohta (vt. lk. nr. 108 ja 109).

Raamatu järgmisel osal „Kollektiivi tšempionid” on kaks vormi. Üks on nähtud ette tšempionide nimede ja nende paremate saavutuste sissekandmiseks, teine aga paremate võistkondade jaoks, kes on saavutanud kollektiivi tšempioni nimetuse.

Kollektiivi tšempionide nimed kantakse „Rekordite raamatusse” kohe pärast käitise, asutuse või õppeasutuse esivõistluste lõppu kõigil spordialadel või üksikharjutustel, mis kuuluvad selle spordiala juurde.

Kollektiivi 195..... aasta tšempionid

Spordiala	Perekonna-, ees- ja isanimi	Missuguseil võistlustel ja millal saadi tšempioni nimetus	Töökoht ja amet
Male	Saarne, Henn Aleksandri p.	Tehase esivõistluste turniiril 195..... a. veebruaris	Mehaanika-tsehhis, lukksepp
Võimlemine	Vaarask, Õie Nikolai t.	Tehase spartakiaadil 195... a. märtsis	Tehase juhatuses sekretär
100 m jooks	Kaarindi, Peeter Aadu p.	Tehase esivõistlustel 195..... a. juulis	Konstruktorite büroo, konstruktor

Märkus. Siin on toodud ainult vormi vasakpoolne osa. Vormi parempoolsesse ossa paigutatakse tšempionide fotod samasugusel kujul, nagu see on näidatud vormis „Kehakultuurikollektiivi rekordite omanikud”.

Meeskonnad, kes on saavutanud kollektiivi tšempioni nimetuse, kantakse „Rekordite raamatusse” järgmise vormi kohaselt.

Kollektiivi 195..... aasta meistermeeskonnad

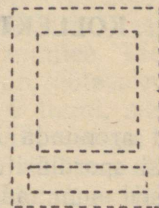
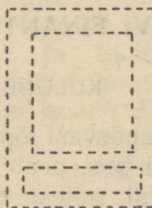
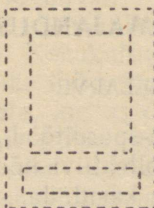
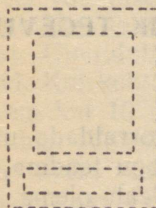
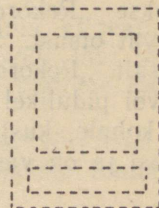
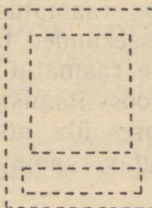
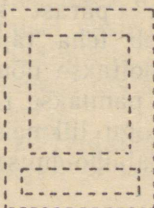
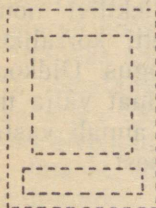
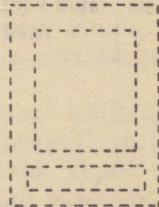
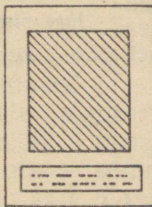
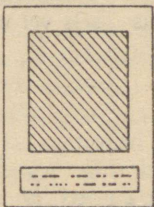
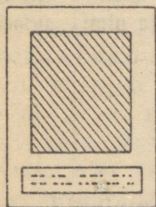
Spordiala	Tsehhi nimetus	Võistkonna koosseis	Missuguseil võistlustel ja millal anti meistritiitel
Võrkpall (mehed)	Tsehh nr. 6	Saarne (kapten), Kask, Kaarindi, Petrov, Parre ja Põdrus	Tehase spartakiaad 12. juulil 195.....
Võrkpall (naised)	Tehase juhatus	Aksenova (kapten), Koitmaa, Vaarik, Randmaa, Riikoja ja Kohlap	— „ — —

Kui võistluste juhendis pole märgitud, et toimuvad kollektiivi esivõistlused, siis võistluste võitjale tšempioni tiitlit ei anta ega teda ei kanta „Rekordite raamatusse”.

kehakultuurikollektiivi rekordite omanikud

KERGEJÕUSTIK

Raamatu kolmandas osas registreeritakse kollektiivi saavutusi. Saavutuste hulka arvatakse ainult need spordiresultaadid, mille eest kollektiivi võistkonda või liiget, kes, esinedes spordiühingu kõrgemalseisva nõukogu või kehakultuuri- ja spordikomitee poolt korraldatud võistlustel, autasustati auhinna, diplomi või preemiaga. Saavutuste hulka arvatakse ka need juhud, kui kollektiivi autasustatakse diplomite või rändpunalipuga esikoha saavutamise eest sotsialistlikus võistluses, eeskujulike tulemuste eest VTK märgi omanike ettevalmistamisel või massikeskiste ürituste läbiviimisel.

See osa täidetakse järgmiselt:

Kollektiivi saavutused 195..... a.

Spordiala	Tulemus, saavutatud koht, kuupäev	Ürituse või võistluse nimetus	Võistkonna koosis või võitja nimi	Millega autasustati

Kollektiivi rekordid, saavutused ning tšempionide nimed kantakse „Rekordite raamatusse” pärast kollektiivi nõukogu vastavat otsust. Sissekanded tuleb teha täpselt, korralikult ja nägusalt. „Rekordite raamatut” hoitakse nõukogus. Üldkoosolekul või pidulikel koosviibimistel pannakse raamat välja nähtavale kohale, kusjuures üks nõukogu liikmeist annab vastavaid seletusi ja on vastutav raamatu alalhoidmise eest.

X. KOLLEKTIIVI FINANTS-MAJANDUSLIK TEGEVUS

KULUDE EELARVE

Et arendada igapäevast õppe-sporditööd, korraldada massikeskisi spordiüritusi jne., peab kollektiivi nõukogu teadma, misugused summad tal selleks on kasutada. Peab olema selge ettekujutus sellest, millest koosnevad kollektiivi sissetulekud, milleks ja kui suures ulatuses ta võib neid kulutada. Lõpuks kollektiivi nõukogu peab oskama planeerida summade kulumist.

Kollektiivi summad laekuvad järgmistest allikaist:

- a) sisseastumis- ja liikmemaksud;
- b) sissetulekud maksulistest kehakultuuriüritustest (näiteks jalgpallivõistlus);
- c) assigneeringud ametiühingu eelarvest;
- d) sissetulekud spordiehitiste eksploatatsioonist (näiteks kollektiiv võib teha liuväljaku ja selle välja üürida teistele organisatsioonidele või anda teatud ajaks ja kindla tasu eest üürile oma spordisaali);
- e) muud sissetulekud, nagu direktori fondist, toetus ministeeriumist või peavalitsusest tootmisalase kehakultuuritöö läbi viimiseks.

Kapitalimahutused spordiehitiste remondiks või nende ehitamiseks ja summad korralise spordivarustuse ja -sisustuse muretsemiseks eraldatakse ametiühingu-organisatsioonide sotsiaalkindlustuse summadest.

Sotsiaalkindlustuse summast võib kasutada ainult nende otseseks otstarbeks objektidele, mis on käitise ametiühingukomitee või vastava spordiühingu bilansis.

Kõik need sissetuleku-peatükid planeeritakse käitiskomitee üldisse eelarvesse ja summad hoitakse tema jooksva arvel.

Kollektiivi nõukogu võib kasutada summast ainult vastavalt eelarvele, mis on koostatud aasta tööplaani alusel ja mille on kinnitanud käitiskomitee.

Eelarve koostamisel peab nõukogu arvestama, et teatud üritusi (näiteks spordiväljakute korrastamine) võib läbi viia ka tasuta, kasutades selleks otstarbeks kollektiivi liikmete tööjõudu ühiskondliku töö korras.

Spordivõistlusi korraldatagu puhkepäevadel või tööst vabal ajal, ilma et võistlejad ja kohtunikud katkestaksid tootmistööd või õpinguid.

Kui võistlused toimuvad väljaspool kollektiivi või kutsutakse kohtunikke teistest kehakultuuriorganisatsioonidest, tasutakse kulud Üleliidulise Kehakultuuri- ja Spordikomitee käskkirja alusel. Kui kohtunike töö kestab alla 6 tunni, on töötasuks mitte rohkem kui 10 rubla, kui aga töö kestab üle 6 tunni, siis kuni 20 rubla. Võistluste puhul, mis on seotud väljasõiduga kauemaks ajaks kui kaks ööpäeva, makstakse võistlustest osavõtjaile edasi-tagasi sõiduraha raudteel platskaardiga lamamiseks harilikus reisijate vagunis või sõit laeval teises klassis ja päevaraha teeloleku kestuse eest vastavalt komandeerimise kohta kehtivaile määrustele.

Võistluste puhul, mis kestavad üle ühe ööpäeva ja mis on

seotud kehakultuurlaste vabastamisega tootvast tööst, säilitatakse võistlejaile ja kohtunikele võistluspäevade ja teeloleku aja eest nende põhitöökoha järgi ettenähtud keskmine töötasu, kusjuures võistlejaile tasub seda komandeeriv organisatsioon ja kohtunikele aga võistlusi korraldav organisatsioon.

Tasude väljamaksmisel on kehtiv järgmine kord: treeneritele-õpetajaile, kellel on keskmine haridus ja kuni 5-aastane staaž, makstakse 10 rubla tunnis, 5—10-aastase staaži puhul 11 rubla tunnis ja üle 10-aastase staaži puhul 12 rubla tunnis. Treeneritele-õpetajaile, kellel on kõrgem haridus, ja teenelistele meistersportlastele treeneri-staažiga kuni 5 aastat makstakse 12 rubla tunnis, staažiga 5—10 aastat 13 rubla ja staažiga üle 10 aasta 15 rubla tunnis.

Allpool on toodud kulude eelarve näitlik skeem: vasakul — peatükkide nimetused, s. t. põhilised üritused, millele on ette nähtud kulutused, paremal — loeteldud peatükkide peamine sisu (iga loeteldud objekti kohta peab eelarves olema märgitud summa, mida on vaja ühe või teise töö läbiviimiseks).

KEHAKULTUURIKOLLEKTIIVI KULUDE EELARVE SKHEEM

- 1. Õppe-sportitöö** Spordiehitiste üür. Töötasu treenerite koosseisule. Kehakultuurialase kirjanduse ja näitlike õppevahendite muretsemine.
- 2. Spartakiaadid ja võistlused** Tasu kohtunike aparaadile. Distantside märkimine. Transpordi- ja muud kulud võistkonna väljasõidul teise linna. Auhinnad, diplomid ja preemiad võistluste võitjaile.
- 3. Massikeskised võistlused** Krosside, võistkonnajooksude, ekskursioonide, spordipidude, konverentside, koosolekute, loengute ja ettekannete korraldamine. Kinofilmide demonstreerimine.
- 4. Kehakultuurikaadri ettevalmistamine** Seminaride korraldamine. Komandeerimised mitmesuguste spordialade ühiskondlike instruktorite ettevalmistamise kursustele.

5. Töötasu

Koosseisulise instruktori, laohoidja, staadioni valvurite ja tööliste, võimlemissaali koristajate jt. töötasu.

6. Majanduslikud ja organisatsioonilised kulud

Spordiühingu lipu ja embleemide muretsemine meeskondadele. „Rekordite raamatu”, päevikute ja kollektiivi tegevuse arveldamiseks vastava žurnaali valmistamine. Kantselei- ja muu materjali muretsemine nõukogule, seinalehe toimetuse kolleegiumile, näituste ja vitriinide korraldamine.

7. Hoonete ja spordiehitiste ehitamine ja kapitaalremont

Paviljoni, tribüüni, jooksuraja, võrkpalliväljakute jne. remont.

8. Inventari ja sisustuse kapitaalremont

Üldiseks kasutamiseks ettenähtud spordiinventari, nagu rõõbaspuud, võimlemiskang, stopperid, tõstekang jne. remont. VTK takistusala, võimlemisriistastiku jne. remont.

9. Inventari ja sisustuse muretsemine

Suuskade, jääpallikeppide, ketaste, kuulide, õppepüsside, malekellade, võrkpallivõrkude ja muu inventari muretsemine.

SPORDIINVENTARI HOIDMISE, ARVELDUSE JA VÄLJAANDMISE KORD

Nõukogu peab heaperemehelikult hoolitsema kollektiivile kuuluva varanduse eest. Nõukogule kuuluva varanduse hoidmisel ja arveldamisel peab pidama kõige rangemat korda.

Spordiinventar tuleb hoida kuivades ja, kui see on võimalik, selleks eriti sisseseatud laoruumides. Suuski hoitakse vastavais püramiidides, suusaülikondi ja -saapaid aga kappides või riuleil.

Inventari, mida sektsioonid kasutavad õppe otstarbeks, on soovitatav hoida sektsioonide järgi eraldi. Iga sektsiooni büroo vastutab temale kasutamiseks antud varustuse eest. Kui varustust pole võimalik hoida eraldi, tuleb selleks laoruumides igale sektsioonile eraldada vastav kindel koht.

Õppusteks või esinemisteks väljaantav spordiriietus (spordi-

särgid, -püksid, sokid) antakse pärast kasutamist pesusse, jalatsid aga kuivatatakse ja määratakse sisse. Niisugused spordiriistad, nagu pallid, kettad, kuulid jne., puhastatakse porist ja tolmust.

Spordiinventari arveldamiseks, hoidmiseks ja väljaandmiseks määrab kollektiivi nõukogu palgalise laohoidja puudumisel ühe nõukogu liikme, kes vastutab varustuse alalhoidmise ja õige kasutamise eest.

Inventari ja sisustuse arvulist arveldust peetakse hariliku inventariraamatu abil. Varustuse üldise kontrolli kergendamiseks tuleb inventariraamatusse teha sissekanded eraldi iga spordiinventari kohta (suusad, suusakepid, kiirusutamisuisud, hokiuuisud, spordisärgid, jalgpallisärgid jne.). Arveldusele kuulub kogu inventar, s. o. nii see, mis on üldiseks kasutamiseks (pallide sisekummid, kestad, granaadid, malendid), kui ka see, mis on välja antud isiklikuks kasutamiseks kollektiivi liikmeile.

Spordiinventar jagatakse ja antakse välja ainult kollektiivi nõukogu otsuse põhjal. Inventar antakse laost välja kas ajutiseks kasutamiseks võistkondadele ja õppegruppidele õppusteks, treeninguiks või esinemisteks või tasu eest kehakultuurlastele isiklikuks kasutamiseks.

Õppuste või võistluste läbiviimiseks antakse meeskondade kapteneile ja spordisektsioonide esimeestele inventar välja varemkoostatud ja kollektiivi esimehe poolt viseeritud dokumendi põhjal. Kollektiivi liikmeile tasu eest isiklikuks omandamiseks laost väljaantava inventari kohta koostatakse dokument, millele kirjutavad alla kollektiivi nõukogu esimees ja raamatupidaja. Et inventari saaja on välja maksnud saadud spordieseme, selle kohta teeb raamatupidaja dokumendile vastava märkuse.

JUHEND AMETIÜHINGUTE KEHAKULTUURI-ALGORGANISATSIOONIDE JUHTIVATE ORGANITE VALIMISE KOHTA

KINNITANUD ÜAÜKN-i SEKRETARIAAT 22. MÄRTSIL 1941.

1. Spordiühingute algorganisatsioonide juhtivad organid, samuti kehakultuurikollektiivide bürood nende ametiühingute juures, kus ei ole loodud spordiühinguid, valitakse lahtisel hääletusel.

2. Spordiühingute algorganisatsioonide juhtivate organite ja kehakultuurikollektiivide büroode valimistel on keelatud hääletamine nimekirjade järgi; kandidaate hääletatakse üksikult. Kõigil spordiühingute ja kehakultuurikollektiivide liikmeil on piiramatu õigus taandada ja arvustada ülesseatud kandidaature.

3. Vabatahtlike spordiühingute juhtivate organite ja kehakultuurikollektiivide büroode valimine ettevõtteis, asutustes, õppeasutustes toimub järgmises korras: esmalt valitakse kehakultuurikollektiivide nõukogud (bürood), siis tsehi nõukogud (bürood) ja kehakultuuriorganisaatorid.

Märkus. Spordiühingute algnõukogude revisjonikomisjonid valitakse sel juhul, kui nõukogul on oma iseseisev eelarve.

4. Kehakultuurikollektiivide nõukogud (bürood) on kohustatud läbi viima kogu ettevalmistustöö aruandlus-valimiskoosolekute korraldamiseks ettevõtteis, asutustes ja õppeasutustes käitise kohalike ametiühingute komiteede otsesel juhtimisel.

5. Käitiste, asutuste ja õppeasutuste kehakultuurikollektiivide nõukogud (bürood) teatavad kehakultuurikollektiivi liikmeile hiljemalt 7 päeva enne aruandlus-valimiskoosolekut koosoleku päeva ja koosoleku läbiviimise päevakorra.

6. Käitise, asutuse või õppeasutuse kehakultuurikollektiivi nõukogu (büroo) aruanne tuleb avaldada ettevõtte, asutuse, õppeasutuse seinalehes ja trükiseis viis päeva enne üldkoosolekut.

7. Kehakultuurikollektiivi nõukogu (büroo) aruande eelarutus toimub kehakultuurikollektiivi nõukogu (büroo) koosolekul.

Aruande eelarutus kehakultuurikollektiivi nõukogu (büroo) koosolekul ei võta nõukogu (büroo) liikmeilt õigust arvustada kehakultuurikollektiivi liikmete koosolekul kehakultuurikollektiivi nõukogu (büroo) juhtkonna tööd.

8. Aruandlus-valimiskoosoleku avab kehakultuurikollektiivi

nõukogu (büroo) esimees. Kehakultuurigrupis avab aruandlus-valimiskoosoleku kehakultuuriorganisator.

Aruandlus-valimiskoosoleku juhtimiseks valitakse presiidium.

Presiidiumi liikmete arvu määrab koosolek. Kandidaadid presiidiumisse esitatakse vahetult koosolekul.

9. Aruanded ja kehakultuurikollektiivide nõukogude (büroode) valimised toimuvad antud kehakultuurikollektiivi liikmete üldkoosolekul.

Kui tootmisalaseil põhjustel ei ole võimalik korraldada kehakultuurikollektiivi liikmete üldkoosolekut (katkestamata tootmisprotsess, töö vahetustega), lubatakse igal üksikul juhul vastava vabatahtliku spordiühingu kesknõukogu või ametiühingu keskkomitee nõusolekul korraldada kehakultuurikollektiivide nõukogude (büroode) aruannete esitamist ja valimisi kehakultuurikollektiivi liikmete konverentsil.

10. Tsehhide kehakultuurikollektiivide nõukogude (büroode) ja kehakultuuriorganisatorite aruannete esitamine ja valimised toimuvad tsehhi, osakonna või teaduskonna kehakultuurikollektiivi liikmete üldkoosolekul.

11. Kehakultuurikollektiivi aruandlus-valimiskoosolekud on otsusevõimelised, kui neist võtab osa vähemalt $\frac{2}{3}$ valimiste perioodil käitises töötavaist kehakultuurikollektiivi liikmeist, välja arvatud haiged, korralisel puhkusel ja komandeeringul viibijad.

12. Nõukogude (büroode) ja revisjonikomisjonide valimised toimuvad pärast nõukogu (büroo) ja revisjonikomisjoni aruande ärakuulamist ning otsuse vastuvõtmist koosoleku poolt.

13. Enne valimistele asumist määrab üldkoosolek kindlaks uue nõukogu (büroo) ja revisjonikomisjoni liikmete arvu.

Kandidaadid nõukogu (büroo) uude koosseisu esitatakse kehakultuurikollektiivi liikmete üldkoosolekul.

Igale kehakultuurikollektiivi liikmele, kes soovib esitada seda või teist kandidaati nõukogu (büroo) koosseisu, annab koosoleku presiidium sõna ettepaneku esitamiseks kandidaadi kohta ja selle ettepaneku põhjendamiseks.

Kui tehakse ettepanek kandidaatide ülesseadmine nõukogu (büroo) uude koosseisu lõpetada, paneb koosoleku presiidium selle ettepaneku hääletamisele. Küsimus, kas jätkata või lõpetada kandidaatide registreerimine valitava nõukogu (büroo) koosseisu, otsustatakse hääletamisel.

14. Kõiki nõukogu (büroo) koosseisu ülesseatud kandidaate arutatakse koosolekul nende esitamise järjekorras koosoleku presiidiumile.

Kandidaatide personaalsel arutamisel peab olema kindlustatud piiramatu õigus kehakultuurikollektiivi nõukogusse (büroosse) esitatud kandidaatide taandamiseks, s. o. igal koosolekust osavõtjal on õigus tagasi lükata ükskõik kui palju esitatud kandidaate. Iga kandidatuuri kohta võib nii poolt kui ka vastu sõna võtta piiramatu arv kehakultuurikollektiivi liikmeid.

Kui esitatakse ettepanek lõpetada mõne kandidaadi arutamine, paneb presiidium selle ettepaneku hääletamisele, ja hääletamine otsustab, kas arutelu esitatud kandidaadi kohta lõpetatakse või jätkatakse seda.

15. Pärast nende kandidaatide arutamist, kelle tagasilükkamist nõuti, tuleb igal üksikul juhul hääletamise korras otsustada, kas antud kandidatuur jätta või kustutada kehakultuurikollektiivi nõukogu (büroo) valimiseks koostatavast nimekirjast. Seejuures tuleb üle lugeda kõik hääled, mis antakse nii nimekirjast kustutamise poolt kui ka selle vastu.

Neid kandidaate, kelle tagasilükkamist ei nõutud, hääletamisele ei panda ning nad võetakse hääletamisnimekirja.

16. Esitatud kandidaate hääletatakse samas järjekorras, kuidas nad registreeriti arutamiseks. Häälte lugemiseks kandidaatide poolt või vastu valitakse häätelugejad.

17. Igal koosolekust osavõtjal on õigus hääletada piiramatul arvul poolt või vastu.

18. Koosoleku presiidium teatab hääletamise tulemused iga kandidaadi kohta eraldi. Hääletamise tulemused tuleb tingimata kanda koosoleku protokollis.

19. Kehakultuurikollektiivi juhtivaisse organeisse valituks loetakse need kandidaadid, kes hääletamisel said enamuse hääli, kuid mitte vähem kui 50% koosolekust osavõtnute häälest.

PROTOKOLL NR.

VTK kompleksi astme normide vastuvõtmiseks
 „.....” 195..... a.

(spordiühingu ja kollektiivi nimetus)

Kehakultuurikollektiivi VTK komisjon koosseisus:

1.
2.
3.

võttis vastu normid:

(katseala nimetus)

Jrk. nr.	Perekonna-, ees- ja isanimi	Sünniaeg	Saavutus	Hinne („mitte täitnud“, „täitnud“, „väga hästi“)	Töökoht (töökoda, osakond, kursus, klass jne.)

Normid vastu võtnud

isikute allkirjad:

NIMEKIRI

..... VTK astme kompleksnormide sooritamise kohta
(spordiühingu kollektiivi nimetus)

195..... a.

Jrk. nr.	Perekonna-, ees- ja isanimi	Sünni- aasta	Üldnormid ja nõudmised					Valiknormid				Esimene normi sooritamise kuupäev	Viimase normi sooritamise kuupäev ja hinne	Märgi saamise kuupäev ja nr.	Märkused	
			Võimlemine	Takistusriba	Jooks	Ujumine	Suusatamine ja jalgsi rännak	Grupp								
								1	2	3	4					

(20—30 inimesele)

1. Üldnormide märkimisel tuleb ülemisse lahtrisse kirjutada tagajärg ja alumisse sooritamise kuupäev.
2. Normisooritaja lahkumisel märgitakse märkuste lahtrisse sõna „lahkus” ja lahkumise kuupäev.
3. Nimekiri hoitakse alal kehakultuurikollektiivi asjaajamises, kuna ärakiri pannakse välja nähtavale kohale (tsehhis, staadionil jne.).
4. OVTK ja VTK II astme nimekirjades märgitakse normide sooritamine hindega „eeskujulik” sisse värvilise pliatsi või tindiga.

KEHAKULTUURLASE TERVISLIK ISELOOMUSTUS

Grupp	Grupi tervislik iseloomustus	On lubatud osa võtta järgmistest kehakultuuriüritustest
Põhigrupp (kehalise ettevalmistuse keskmine aste)	Tegelikult terved inimesed, samuti need isikud, kellel on väiksemaid kõrvalekaldu mis tervislikus seisundis, kuid ilma oluliste funktsionaalsete muutusteta.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kehaline ettevalmistus vastavalt õppeasutuste ja sõjalise väljaõppe õppekavade täielikule ulatusele. 2. VTK kompleksi normide sooritamine (OVTK, VTK I aste ja arsti eriloaga ka VTK II aste). 3. Harjutamine ühes spordisektsioonis ja osavõtt võistlustest igal hooajal ühel spordialal.
Tugevad (kehalise ettevalmistuse kõrgendatud aste)	Kehaliselt hästi arenenud täiesti terved inimesed, samuti need, kes tervisliku seisundi järgi kuuluvad põhigruppi, kuid on hästi treeninud (ette valmistatud) tugevaks kehaliseks koormuseks.	Sama mis põhigrupil ja täiendavalt VTK II astme normide sooritamine. Piiramata osavõtt kõigi kehakultuuri- ja spordialade harjutustest ja võistlustest (välja arvatud kõrge vanusega isikud).
Nõrgad (kehalise ettevalmistuse alandatud aste)	Isikud, kes omavad kehalises arengus, kehaehituses ja tervises kas ajutisi või alalisi defekte, mis ei takista igapäevast tootmis- või õppetööd, kuid mis ei luba üksikute spordialade harrastamisel teha tugevaid pingutusi.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kohustuslik viibimine kehalise ettevalmistuse õpustel õppeasutuses, ka sel juhul, kui ise ei harjutata. 2. Osavõtt harjutustest erikava järgi või kehalise ettevalmistuse üksikuist aladest, kuid alati arsti eriloal, kusjuures ettevalmistuse tähtaega katsete sooritamiseks pikendatakse, normatiive aga alandatakse. 3. Harjutamine ravivõimlemise spetsiaalgruppides.

KINNITAN
 NSV Liidu riikliku peasani-
 taarinspektori asetäitja
 N. LITVINOV

KEHAKULTUURI JA SPORDI HARJUTUSPAIKADE KORRAS- HOIU AJUTISED SANITAARREEGLID

ULDOSA

Oma ehituselt peavad organiseeritud kehakultuuri- ja sporditööks ettenähtud paigad (võimlad, staadionid, spordiväljakud, suusabaasid, liuväljakud jne.) vastama kehakultuuriehitiste ehitamise projekteerimise ühtseile normidele (üleliiduline standard 4530, 4532, 4533, 4535, 4487, 4498 ja teised) ja alluma kehakultuuri alal tegelevate ja Riikliku Sanitaarinspeksiooni arstide sanitaarsele inspeksioonile.

Kõigil kehakultuuri- ja spordiehitistel peavad olema:

a) kehakultuuriarstiga ja Riikliku Sanitaarinspeksiooniga kooskõlastatud ja nähtavasse kohta väljapandud sisekorra määrused;

b) meditsiinilis-sanitaarne teenindamine (spordiarstlik kabinet, meditsiiniline või sanitaarpunkt), mis on korraldatud vastavalt objekti (bassein, staadion jne.) iseloomule. Meditsiinilise punkti asukoht peab olema selgesti kätte juhitud;

c) riietusruumid;

d) tualeti- ja käimlaruumid, eraldi meestele ja naistele, vastavate eelruumidega, kus on pesukausid käte pesemiseks. Käimlad peavad olema ühendatud kanalisatsiooniga. Kui see on võimalu, tuleb ehitada teist tüüpi käimlad (kuivkäimlad). Külmal ajal tuleb käimlaid kütta;

e) ruumid majandusliku inventari jaoks.

Kehakultuuriehitisi (saalid, väljakud, liuväljakud jne.) omavil organisatsioonidel, ettevõttele ja asutustel peab nende ekspluateerimiseks olema Riikliku Sanitaarinspeksiooni luba. Peale esialgse sanitaarse järelevaatuse peab Riiklik Sanitaarinspeksioon teostama jooksvat sanitaarset järelevalvet vähemalt üks kord kuus.

Riikliku Sanitaarinspeksiooni külastused ja antavad juhendid kantakse sanitaarraamatusse, mis peab olema nummerdatud ja nõõritud.

Igal kehakultuuriehitisel või -baasil peab nähtavale kohale

olema välja pandud teadaanne kehakultuuri ja spordi alal tegelevate isikute meditsiinilise järelevaatuse läbiviimise korra kohta.

A. VÕIMLAD

1. Üheaegselt harjutajate arv peab vastama saali üldpinnale, arvestades iga inimese kohta minimaalse normina 4 m².

2. Saalil peab olema soojapidav sile puupõrand. Põrandat ei ole lubatud hõõruda poonimisvahaga, tolmu vähendamise eesmärgil koristatakse ruumi niiskelt.

3. Saali seinad peavad olema siledad ilma väljaulatuvate osade ja voolitud kaunistusteta; 1,5—2 meetri kõrguseni põrandast peavad seinad olema kaetud õlivärviga.

4. Enne õppetunde, vaheaegadel ja pärast õppetunde tuleb võimlat hoolikalt tuulutada. Põhjalikult (vähemalt 20—30 minutit) tuulutatakse ruume gruppide õppetundide vaheaegadel ja ruumide koristamise puhul.

5. Võimla kunstlik valgustus peab olema poolpeegeldav 40—50 luksi piires 1 m² põrandapinna kohta. Valgustusseadised peavad olema kaitstud palli löökide vastu.

6. Kütmine peab andma ühesuguse temperatuuri kogu ruumis: lastele 14°—16° C, riietusruumides ja käimlais 13°—15° C.

7. Võimlasse lubatakse minna ainult spetsiaalses spordiriietuses. Külalisi, kellel on tavaline riietus, võimlasse ei lubata.

8. Võimlemissaali koristamine koos aparatuuri ja spordivarustuse ületõmbamisega niiskelt peab toimuma vähemalt 2 korda päevas ja kohustuslikult kahe grupi õppuste vaheajal.

Võimlat ja selle kõrvalruume, samuti aknaid, uksi, plinte ja paneele tuleb vähemalt üks kord nädalas põhjalikult koristada ja puhastada. Duši-, riietus- ja käimlaruume tuleb jooksvalt puhastada vastavalt sellele, kuidas need määrduvad; töö lõppenud saalis, korrastatakse need lõplikul kujul.

9. Matte tuleb rippuvas asendis vähemalt üks kord nädalas vabas õhus puhastada ja välja kloppida. Matid peavad olema varustatud äravõetava katteriidega, mida tuleb iga nädal vahetada.

B. KEHAKULTUURI- JA SPORDIVALJAKUD

1. Vabas õhus olevad kehakultuuriväljakud peavad olema ühetasased (ilma nõgude ja aukudeta), vabad ja koristatud kividest, klaasi-, rauatükkidest ja muudest esemeist, mis võiksid tekitada vigastusi. Neid tuleb korrapäraselt koristada ja puhastada.

tada. Sõltuvalt harjutuste iseloomust ja viisist peavad kehakultuuriväljakud olema vastavalt varustatud seadeldiste ja inventariga. Nende väljakutega külgnevad territooriumid peavad olema haljastatud ja varustatud pinkidega.

2. Kehakultuuriväljakul korraga harjutada lubatavate isikute arvu kindlaksmääramisel lähtutakse sellest, et iga noore kohta oleks 15—20 m² ja täiskasvanu kohta 25—30 m² pinda.

3. Jalgpalli-, käsipalliväljakud ja väljakud suure osavõtuga liikumismängudeks peavad võimalust mööda olema kaetud muruga, mis kaitseb mängijaid tolmu eest. Tennise-, korvpalli- ja võrkpalli- ning kriketiväljakud peavad olema hoolikalt tasan- datud, rullitud ja tolmuvabad.

Hüppeaugud peavad olema täidetud saepuru ja liiva seguga.

4. Kuival aastaajal tuleb väljakuid ja mänguväljakute muru $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ tundi enne mängude algust kasta. Kohe pärast kastmist või vihma ei ole mängud, jooksu- ega hüppeharjutused libedail väljakuil lubatud.

5. Suitsetamine on mänguväljakuil keelatud. Selleks mää- ratakse eraldi kohad.

C. VEESPORDIJAAMAD UJUMISEKS LAHTISTEL VEEKOGUDEL

1. Ujumiseks kasutatav veekogu peab olema puhas ja reos- tamata tööstuse, majapidamise ja roiskveest ega tohi järsult külmaks muutuda madala temperatuuriga põhjavete mõjul. Vee- kogu põhi peab olema ühetasane ja puhastatud klaasikildudest, kividest ja teistest teravaist esemeist.

2. Veekogu vee suhtes tuleb korrapäraselt teostada keemia- bakterioloogilisi uurimisi.

3. Ujumiskohtades ei tohi veevoolus olla kiire (maksimaal- selt 0,5 m sekundis), see peab olema vaba kärestikest, vee neeliste- st ja -keeristest.

4. Nähtaval kohal peab leiduma tahvel, kuhu märgitakse vee ja õhu temperatuur, mida mõõdetakse vähemalt 3—4 korda päevas.

5. Minimaalse temperatuuri soojal aastaajal, mille puhul lahtist veekogu tohivad kasutada lapsed ja täiskasvanud, mää- rab kindlaks kohalik tervishoiuorgan.

6. Veespordijaamal peab olema spetsiaalselt eraldatud paik neile, kes ei oska ujuda.

7. Individuaalseks kasutamiseks laenutatavad supeltrikood peavad olema puhtaks pestud ja triigitud.

8. Veespordijaamal peab olema päästevahendite (rõngaste,

köite, lattide, paatide jne.) tagavara vastavalt veekogu iseloomule ja selle mahutavusele.

9. Iga veespordijaama juures peab olema organiseeritud meditsiinilise personali alatine valve.

Uppujate päästmise ja neile esmaabi andmise määrad peavad olema välja pandud nähtavale kohale.

Märkus. Enne hooaja algust ja pärast suurvett tuleb uurida veekogu põhja seisundit (sügavus, reljeef).

D. UJUMISBASEINID

1. Basseini äärmine ühekordne koormus määratakse kindlaks järgmiste arvestuste alusel: basseini pikema külje 1 jooksev meeter ühe isiku kohta või 5 m² veepinda ühe ujuda oskaja ja 4 m² ühe ujuda mitteoskaja kohta.

2. Filtreerimis- ja kloorimisseadised peavad töötama häreteta ja tagama vee nõutava puhtuse ja desinfektsiooni.

3. Basseini kasutamine on lubatud järgmistel tingimustel:

a) vähemalt üks kord päevas vee laboratoorne uurimine jääkkloori ja bacterium ooli sisaldavuse kohta;

Märkus. Basseini vesi on kasutamiskõlblik, kui jääkkloori leidub 0,1—0,2 mg piires 1 liitri veele ja bacterium ooli liiter ei ole alla 100. Laboratoorsete uurimiste andmed kantakse eriraamatusse.

b) vee temperatuuri mõõdetakse vähemalt 3 korda päevas, vee temperatuur peab olema 20°—24° C;

c) basseini puhastatakse vähemalt üks kord kuus.

4. Ujumisbasseini lubatakse kasutada ainult pärast meditsiinilist eelläbivaatust.

5. Iga supleja peab end enne suplemist hoolikalt sooja vee ja seebiga pesema ja basseini minnes kasutama voolavat jalavanni.

6. Basseinis lubatakse supelda ainult ujumisdressis ja -mütsis. Ühekordseks individuaalseks kasutamiseks väljaantavad ujumisdress ja -müts peavad olema puhtad ja triigitud.

7. Pärast käimla kasutamist peab supleja end uuesti pesema duši all ja läbima voolava jalavanni.

E. SUUSABAASID

1. Suusabaasis peab läbipääs hoonesse olema varustatud seadeldiste ja inventariga jalatsite puhastamiseks (jalakraabid, luuakesed, harjad) ja riietusruumid peeneksloigatud kuivade õlgedega suusasaabaste jaoks.

2. Suusabaasides peab ruumide õhu temperatuur olema:

riietusruumides ja suuskade ettevalmistusruumis 10° — 15° C ja teistes ruumides 15° — 18° C.

3. Laenutatavad jalatsid ja rietus peavad olema puhtad ja kuivad, suusad ja suusakepid igati korras.

4. Riiete ja jalatsite kuivatamiseks ning suuskade määrimiseks peavad olema ette nähtud eraldi ruumid hea õhuvahetusega.

5. Igas suusabaasis peab olema hästiorganiseeritud meditsiiniline punkt vältimatu arstiabi andmiseks ühes ravimite (mähised, lahased jne.) vajaliku valiku ja kandraamide ning kandraamidega varustatud kelkudega. Üle 500 suusataja teenindavais baasides peab olema organiseeritud alatine keskmise meditsiinilise personali valve.

F. LIUVÄLJAKUD

1. Liuväljak peab olema ühtlase, sileda pinnaga ilma pragude, nõgude ja kühmudeta.

2. Kastetaval liuväljakul peab olema vähemalt 15 sm paksune jääkiht. Looduslikke veekogusid on lubatud kasutada liuväljakutena siis, kui jää paksus on vähemalt 25 sm.

3. Liuväljakut korraga kasutada lubatavate uisutajate arv tuleb välja arvutada järgmiselt: 10 m^2 ühe täiskasvanu ja 8 m^2 ühe lapse kohta.

4. Uisutamist õppima hakkavaile lastele ja täiskasvanuile tuleb määrata eraldi väljakud; samuti tuleb eraldada väljak iluuisutajaile.

5. Uisutada tohib liuväljakul ainult ühes suunas (vastupidiselt kellaosuti liikumisele).

6. Pingid puhkamiseks tuleb asetada liuväljakut piirava lumevalli niššidesse, kus need ei tohi ulatuda sissepoole uisutamisrada.

7. Liuväljaku juures olevad ruumid, nagu rietus-, tualett- ja puhkeruumid, peavad olema soojad, valged ja hästi tuulutatavad. Öhu temperatuur peab olema 12° — 15° C; riiete, jalatsite ja kinnaste kuivatusruumid või kapid peavad olema ehitatud nii, et neis oleks hea tuuletõmbus.

8. Öhtul ja öösel peab liuväljak olema varustatud kunstliku valgustusega vähemalt 20 luks; hokimängu puhul suurendatakse valgust kuni 70 luksini.

9. Liuväljaku sissekäigul ja selle territooriumil peab asetsema tahvel välisõhu temperatuuri märkimiseks iga 3—4 tunni järele. Vaiksete ilmade puhul temperatuuri juures -20° C ja

tugeva tuule puhul —12⁰—14⁰ C pole lastele liuväljaku kasutamine lubatud.

10. Suitsetamine liuväljakul on keelatud.

11. Laenutatavad jalatsid ja riietus peavad olema kuivad ja uisud täielikus korras.

12. Uisutamise ajal jääpinnas tekkinud vigastused tuleb kohe piirata tõstetavate märkide ja nõõriga.

G. STAADIONID

Staadionid, mis kujutavad mitut liiki kehakultuuriehitisi ühendavaid komplektehitisi, peavad vastama neile sanitaar-hügieenilistele nõudeile, mis on esitatud iga vastava liigi ehitise kohta (vt. eespooltoodud osasid A, B, C, D, E, F).

NSV Liidu Tervishoiuministeeriumi kehakultuuriosakonna ülem

GERNER

NÕUS:

NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee arstliku kontrolli osakonna ülem

DJOŠIN

KEHAKULTUURIKOLLEKTIIVI TÖÖ ARVELDUSRAAMAT 195..... AASTAL

(koosneb seitsmest osast)

1. Andmed tsehhide kehakultuurigruppide kohta ¹

Tsehhide kehakultuurigruppide nimetus	Spordiühingu liikmete arv				Kehakultuuri-organisaatori perekonnanimi
	I kvartal	II kvartal	III kvartal	IV kvartal	
Valukoda	17	23	31	45	Maiste
Monteerimistsehh	8	11	22	21	Pavlov
Tehase juhatus	6	6	6	10	Aarma
Söökla	12	14	14	20	Kesamaa
Kokku					

2. Andmed spordisektsioonide kohta ¹

Spordisektsiooni nimetus	I kvartal						
	sektsiooni liikmete arv	neist					
		meister-sportlasi	I järk	II järk	III järk	noorte järk	algajad
Võimlemine	60	1	3	5	15	20	16
Kergejõustik	80	—	2	8	10	28	32
Male	30	1	2	5	6	14	2
Kokku							

Märkus. Sissekanded II, III ja IV kvartali kohta tehakse sama vormi järgi.

¹ Kokkuvõtted tehakse tõusvas reas.

3. Andmed VTK märgi omanike ettevalmistamise kohta¹

Tsehhi kehakultuuri- grupi nimetus	Märgi- omanike ettevalmista- mise aasta- plaan		Plaani täitmine							
			I kvartal		II kvartal		III kvartal		IV kvartal	
	I aste	II aste	I aste	II aste	I aste	II aste	I aste	II aste	I aste	II aste
Valukoda	30	5	—	—	5	1	18	2	35	5
Mehaanika- tsehh	27	2	—	—	3	—	15	1	28	2

4. Andmed kollektiivi spordiürituste kohta

Ürituse nimetus	Korraldamise aeg	Võttis osa	Neist		Märkused
			mehi	naisi	
Ametiühingute ja kom- munistlike noorte suusakross	jaanuar	756	306	450	
Tehase talispartakiaad	22. veebruar	215	101	114	

5. Andmed osavõtu kohta spordiühingu ja kehakultuuri- ja spordikomitee poolt kalendriplaani alusel korraldatud võistlustest

Võistluse nimetus	Korralda- mise aeg	Võistlusi korral- dava organi- satsiooni nime- tus	Osa- võtjate arv	Saavuta- tud koht või sport- likud tagajärjed	Märkused
Maakonna esivõist- lused suusatami- ses	1. veebr.	Maakonna keha- kultuurikomi- tee	21	I	
Spordiühingu maa- konnakoostöö- esivõistlused suu- satamises	10. veebr.	Spordiühingu maakonnakoostöö- kogu	10	III	

¹ Kokkuvõtted tehakse tõusvas reas.

Võistluse nimetus	Korraldamise aeg	Võistlusi korraldava organisatsiooni nimetus	Osa-võtjate arv	Saavutatud või sportlikud tagajärjed	Märkused
Spordiühingu kesknõukogu esivõistlused võimlemises	25. mail	Spordiühingu kesknõukogu	1	V	
Sõprusvõistlus jalgpallis „Majaka“ tehase meeskonnaga	12. juunil	Kollektiivi jalgpalliseksioon	1 meeskond	Kaotati 2:3	

6. Andmed massikeskise agitatsioonitöö kohta

Ürituse nimetus	Korraldamise aeg	Osavõtjate arv	Lühike kirjeldus ürituse kohta
Aruandlus-valmiskoosolek	12. jaanuar	Spordiühingu liikmeid 130, kutsutud külalisi 200	Nõukogu aruanne, uue nõukogu valimised, kino
Spordiõhtu talispordihooja lõpetamise puhul	10. aprill	350	Ettekanne talispordihooja tulemuste kohta, auhindade kätteandmine, võimlemisseksiooni esinemised, tants
Seinalehe väljaandmine	1. mai	—	
Õppefilmide demonstreerimine	15. mai	227	Käsitsivõitlusest
Vestlused tsehhides	10. juuni	486	Üleliidulisest kehakultuurlaste päevast
Kollektiivne kinofilmi vaatamine	14. august	240	„Esimene kinnas“

7. Andmed aktiivi ettevalmistamiseks ja kasvatamiseks läbiviidavate ürituste kohta

Ürituse nimetus	Korraldamise tähtaeg	Kes viis läbi	Kes võttis osa	Märkused
Nõupidamine	12. novembril	Kollektiivi nõukogu esimees	Tsehhide kehakultuuriorganisatorid	Puudusid 4. ja 12. tsehhi kehakultuuriorganisatorid
Instrueerimine	16. detsembril	Spordiühingu maakonnakogu instruktor	Suusatamise ühiskondlikud instruktorid	
Seminar	25. detsembril	Linna kehakultuurikomitee	Uisutamise ühiskondlikud instruktorid	

Inspekteerijate märkmed:

Lisa nr. 7.

PÄEVIK

SPORDISEKTSIOONIDE TÖÖ ARVELDAMISE KOHTA

(koosneb kolmest osast)

1. Opetundidest osavõtjate arveldus

Perekonnanimi ja eesnime initsiaal	Kuupäev			Märkused
	1/III	4/III	6/III	
Illari, H.	o	o	p	
Ivanov, P.	o	p	o	
Tuulma, A.	o	o	o	

Märkus. Täht „o” tähendab tunnist osavõttu, täht „p” — puudumist.

2. Andmed sektsiooni liikmete kohta

Perekonnanime- ja isanimi	Sünniaasta	Töökoht	Parteilisus	Spordijärk	Sektsiooni liikmeks astumise aeg	Arstliku järele vaatuse kuupäev	Kodune aadress

3. Andmed õppetundidest ja spordiüritustest osavõtu kohta

Kuupäev	Osavõtjate arv	Lühike kirjeldus	Märkused
6. märtsil	18	Stardi õppimine	
9. märtsil	8	Linna esivõistlused	

Sisukord.

	Lk.
Igakülgselt arendada kehakultuuri ja sporti	3
Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitees	
Kehakultuuri- ja sporditöö olukorrast ja ülesandest Eesti NSV-s	9
I. Kehakultuur esmajärgulise riikliku tähtsusega asjana	17
II. Kehakultuurikollektiiv spordiühingu alusena	23
III. Kollektiivi struktuur ja selle juhtivad organid	
Üldkoosolek	26
Kollektiivi nõukogu	27
Tsehi (osakonna) kehakultuurigrupi nõukogu (kehakultuuri	
organisaator)	30
Spordiseksioon	32
Kehalise üldettevalmistuse seksioon	34
IV. Kollektiivi nõukogu juures tegutsevad komisjonid	
VTK komisjon	36
Sporditehniline komisjon	38
Kohtunikekogu	39
Spordiarstlik komisjon	40
Massikeskise agitatsioonitöö komisjon	41
Toimetuse kolleegium	42
Majanduslik komisjon	43
V. Kehakultuurikollektiivi juhtivad organid	
Käitiskomitee	44
Kommunistlike noorte komitee	48
Spordiühingu kesk- (oblasti-) nõukogu	48
Kehakultuuri- ja spordikomitee	50
VI. Massikeskine organiseerimistöõ kollektiivis	
Spordiühingu liikmete vastuvõtmine	51
Spordiühingu liikmete õigused ja kohustused	51
Ergutamise ja karistamise vahendid	52
Sisseastumis- ja liikmemaksude vastuvõtmine	54
Töö kehakultuurlaste aktiiviga	56
Töö noorte sportlastega	57
Sotsialistlik võistlus kehakultuuri kollektiivis	59
Kehakultuuri propageerimine	61
VII. Kehakultuuriorganisatsioonide ülesanded kasvatuslikus töös	64
Kasvatada Nõukogude sportlased väärikaiks kodanikeks,	
sotsialistliku kodumaa patriootideks	68

	Lk.
Kehakultuurlaste ettevalmistus sotsialistlikuks tööks	72
Kehakultuurlaste osavõtt ühiskondlik-poliitilisest elust	75
Seltsimeheliikkuse, sõpruse ja kollektiivsete harjumuste kasvatamine	77
Organiseerituse ja distsipliini kasvatamine	81
Tahtejõu kasvatamine	82
Sotsialistliku suhtumise kasvatamine ühiskondlikku omandisse	85
Kollektiivi juht ja kehakultuuri-instruktor kui nõukogude kehakultuurlaste sõber ja kasvataja	87
VIII. Kollektiivi tegevuse planeerimine	
Üldine tööplaan	92
Küsimuste loetelu kollektiivi nõukogu tööplani koostamiseks:	
I. Organisatsioonilise töö alal	93
II. Õppe-sportitöö alal	95
III. Massikeskise agitatsioonitöö alal	96
IV. Arvelduse ja aruandluse alal	97
V. Finants-majandusliku töö alal	98
Üksikürituste planeerimine	98
Õppetöö tunniplaan	100
Sportikalender	101
IX. Arveldus ja aruandlus kollektiivis	
Kollektiivi nõukogu asjaajamine	102
Dokumentatsioon tsehhide kehakultuurigruppide tegevuse kohta	104
Dokumentatsioon spordiseksiooni tegevuse kohta	105
Kollektiivi aruandlus	105
„Rekordite raamat”	106
X. Kollektiivi finants-majanduslik tegevus	
Kulude eelarve	110
Kehakultuurikollektiivi kulude eelarve skeem	112
Sportdiinventari hoidmise, arvelduse ja väljaandmise kord	113
Lisad:	
Juhend ametiühingute kehakultuuri-algorganisatsioonide juhtivate organite valimise kohta	115
VTK kompleksnormide vastuvõtmise protokoll (vorm)	118
Nimekiri VTK kompleksnormide sooritamise arvelduse kohta (vorm)	119
Kehakultuurlaste tervislik iseloomustus	120
Kehakultuuri ja spordi harjutuspaikade korrashoiu ajutised sanitaarreeglid:	
Üldosa	121
A. Võimlad	122
B. Kehakultuuri- ja spordiväljakud	122
C. Veespordijaamad ujumiseks lahtistel veekogudel	123
D. Ujumisbasseinid	124
E. Suusabaasid	124
F. Liuväljakud	125
G. Staadionid	126
Kehakultuuri kollektiivi töö arveldusraamat (vorm)	127
Päevik spordiseksioonide töö arveldamise kohta (vorm)	130

12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	
20	
21	
22	
23	
24	
25	
26	
27	
28	
29	
30	
31	
32	
33	
34	
35	
36	
37	
38	
39	
40	
41	
42	
43	
44	
45	
46	
47	
48	
49	
50	
51	
52	
53	
54	
55	
56	
57	
58	
59	
60	
61	
62	
63	
64	
65	
66	
67	
68	
69	
70	
71	
72	
73	
74	
75	
76	
77	
78	
79	
80	
81	
82	
83	
84	
85	
86	
87	
88	
89	
90	
91	
92	
93	
94	
95	
96	
97	
98	
99	
100	

Originaali tiitel:

Н. Макаревич. ФИЗКУЛЬТУРНЫЙ КОЛЛЕКТИВ НА ПРЕДПРИЯТИИ.

Профиздат 1947

Tõlkija A. Tarmak.

Vastutav toimetaja E. Sikk.

Keeleline toimetaja L. Randman.

Tehniline toimetaja K. Einberg.

Ladumisele antud 1. XI 1949. Trükkimi-

sele antud 16. II 1950. Paber 61 × 86. 1/16.

Trükipoogn. 8,5. Tiraaž 2500. MB-01718.

Trükkikoda „Hans Heidemann“,

Tartu, Vallikraavi 4.

Tellimise nr. 2873.

На эстонском языке.

Rbl. 2.65

A-18345

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00504964 0